

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

10. VII 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 250 ДИН • БРОЈ 1854

КАКО СУ СЕ БОРИЛЕ ЈАПАНСКЕ НИНЏЕ?

САМО ЗА МУЖЈАКЕ

СТЕНОВИТО ОСТРВО РАУНА У ЗАЛИВУ БРИСТОЛ НА АЛБАСЦИ ИМА МНОГО КИШНИХ, ВЕТРОВИТИХ И МАГЛОВИТИХ ДАНА. АЛИ, И ПОРЕД ТОГА, НА НЕГОВИМ ОШТРИМ СТЕНАМА СВАКОГ ЛЕТА ОКУПИ СЕ КРДО ОД 15000 МОР. ЖЕВА МУЖЈАКА. ТУ ПРОВЕДУ НЕКОЛИКО ДАНА У ДРЕМАЊУ, А ОНДА СЕ БРАЂАЈУ СВОЈИМ ЖЕНКАМА.

Тасманијски тигар

ИЗУМРО ЈОШ 1936. ГОДИНЕ, БИО ЈЕ ВИСОК ОКО 60 см И ТЕЖАК ОКО 30 кг. ИМАО ЈЕ ОГРОМНА УСТА СА 46 ЗУБА И СНАЖНЕ ЧЕЉУСТИ КОЈИМА ЈЕ ЛОМИО КОСТИ УЛОВЉЕНИХ ЖИВОТИЊА. ОВАЈ СИСАР БИО ЈЕ НАЈВЕЋИ МЕСОЈЕД - ТОРБАР НА СВЕТУ.

ЏОН С. МОСБИ (1833 - 1916)

ЈЕДАН ЈЕ ОД НАЈВЕЋИХ ЈУНАКА АМЕРИЧКОГ ГРАЂАНСКОГ РАТА ЈОШ ДОК ЈЕ БИО СТУДЕНТ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ВИРѢНИЈИ, УБИО ЈЕ ЧОВЕКА И ЗАТО ЈЕ БИО ОСУЂЕН НА 4 ГОДИНЕ ЗАТВОРА. КАДА ЈЕ ИЗАШАО, ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ПОСТАНЕ АДВОКАТ, А СУДИЈА КОЈИ ГА ЈЕ ОСУДИО НАЈВИШЕ МУ ЈЕ ПОМОГАО ДА ПОСТИГНЕ УСПЕХ У СВОЈОМ ПОЗИВУ.

АМЕРИЧКИ НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ

ИМАЈУ ОКО 550000 КИЛОМЕТАРА ПУТЕВА И СТАЗА ШТО БИ БИЛО ДОВОЉНО ДА СЕ ЗЕМЉИНА КУЛА ОБАВИДЕ ГОТОВО 14 ПУТА.

© 1987 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● француско предузеће „Велер“ одлучило је да месечно исплађује награду од осамдесет франака (око 3000 дина) сваком раднику који у радно време не буде пушио у фабричком кругу.

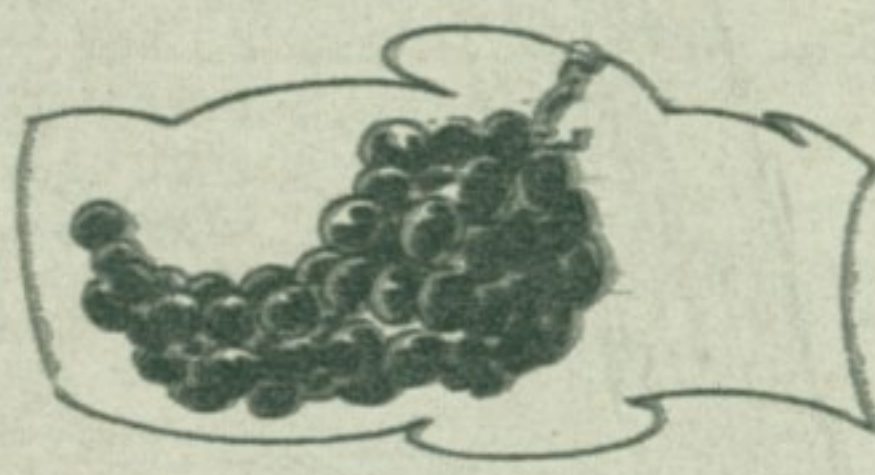
●●● седамдесетогодишња Канађанка Роза Диматија вредно је плела годину дана и на-

правила је шал дугачак 137 метара. Она бака је за своју рукопловину утрошила 39,5 килограма вуне.

●●● нит од које паук прави своју мрежу исплетена је заправо од више хиљада веома танких нити пречника до двадесет пет хиљада милионитих делова милиметра.

●●● сарадници аустралијског Савезног завода за научна истраживања укрштањем су добили

стопо грозђе великих бобица (пречник им је 21,5 mm) које уопште немају контице. Нова врста зове се „прис опал“, а недавно је завршена и прва берба у једном огледном винограду.

●●● у центру Берлина отворена је посластичарница за дијабетичаре. У витринама се нала-

зе све могуће торте и колачи умешени без шећера. Посластичарница је стално пуна муштерија, а најчешће спраћају они који имају муке са линијом.

●●● Американец Глен Тревер поставио је нови светски рекорд у возњи авиона на педале. За два часа и тринаест минута овај двадесетједногодишњи

студент медицине прелетео је 60 километара и потукао сопствени рекорд који је износио 59 километара.

●●● једна лондонска робна кућа недавно је прославила шездесетогодишњицу свог оснивања и у ту част продавала је мушка одела по цени из 1927. године. Свакако, ове цене

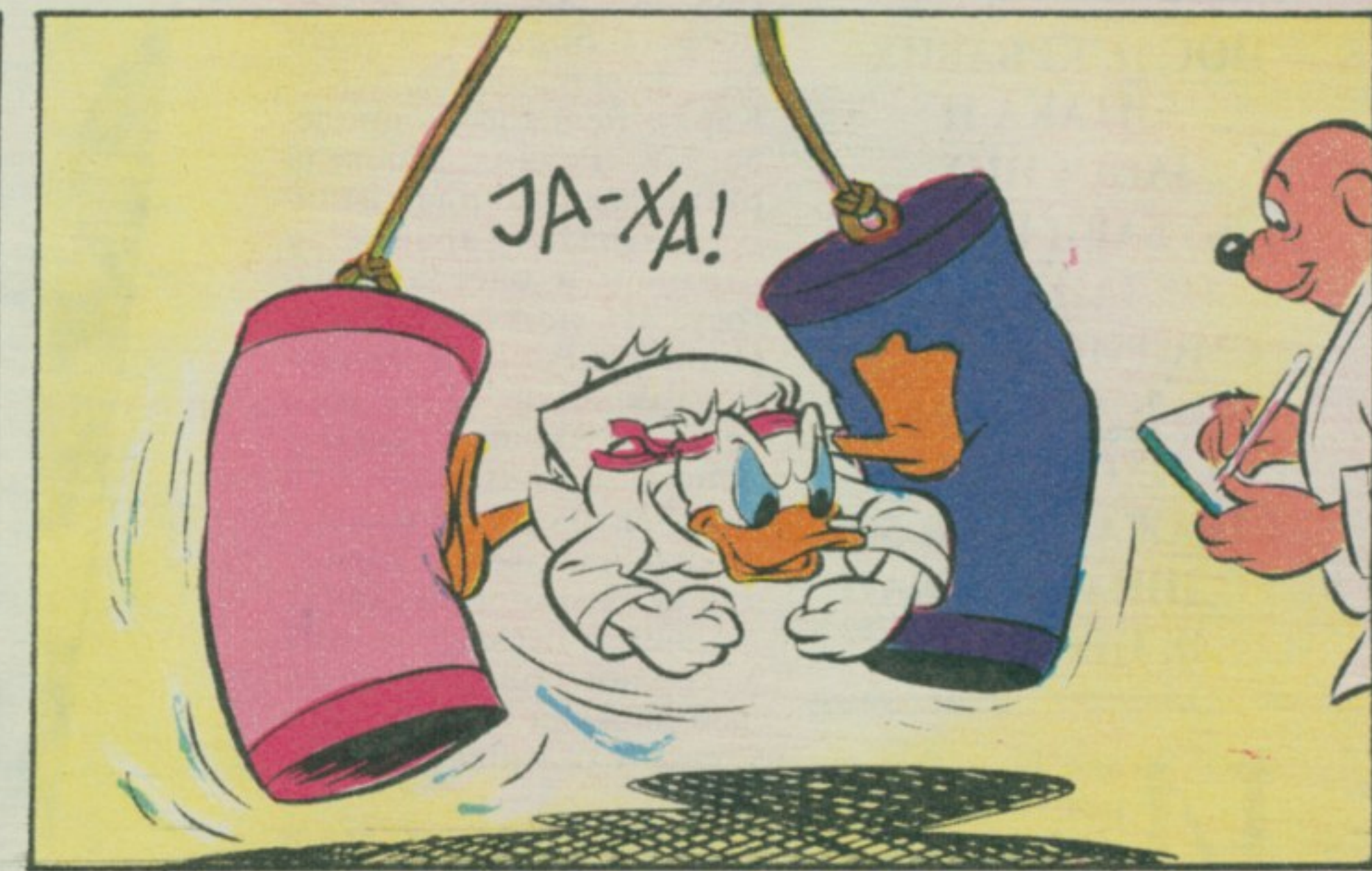
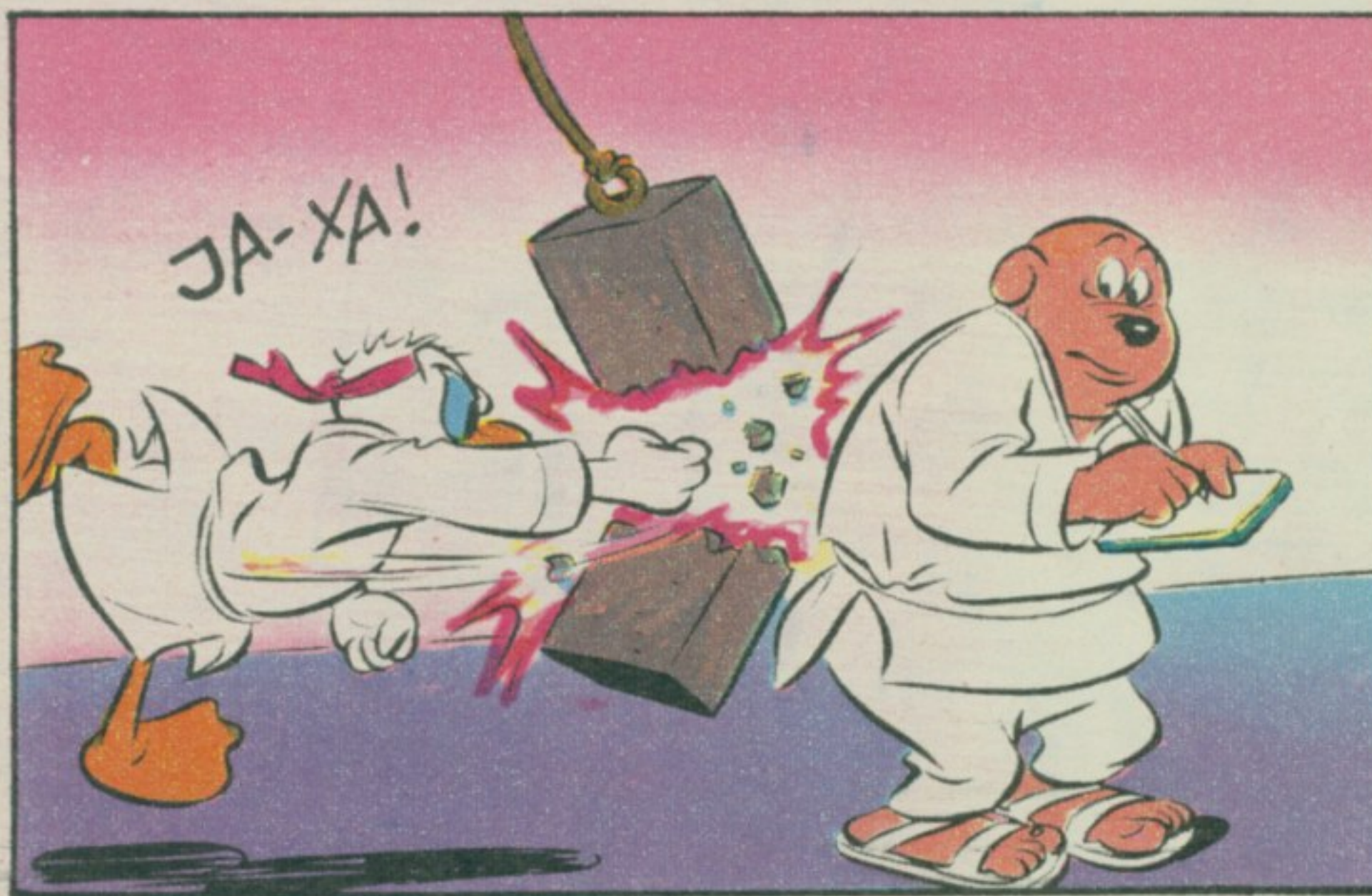
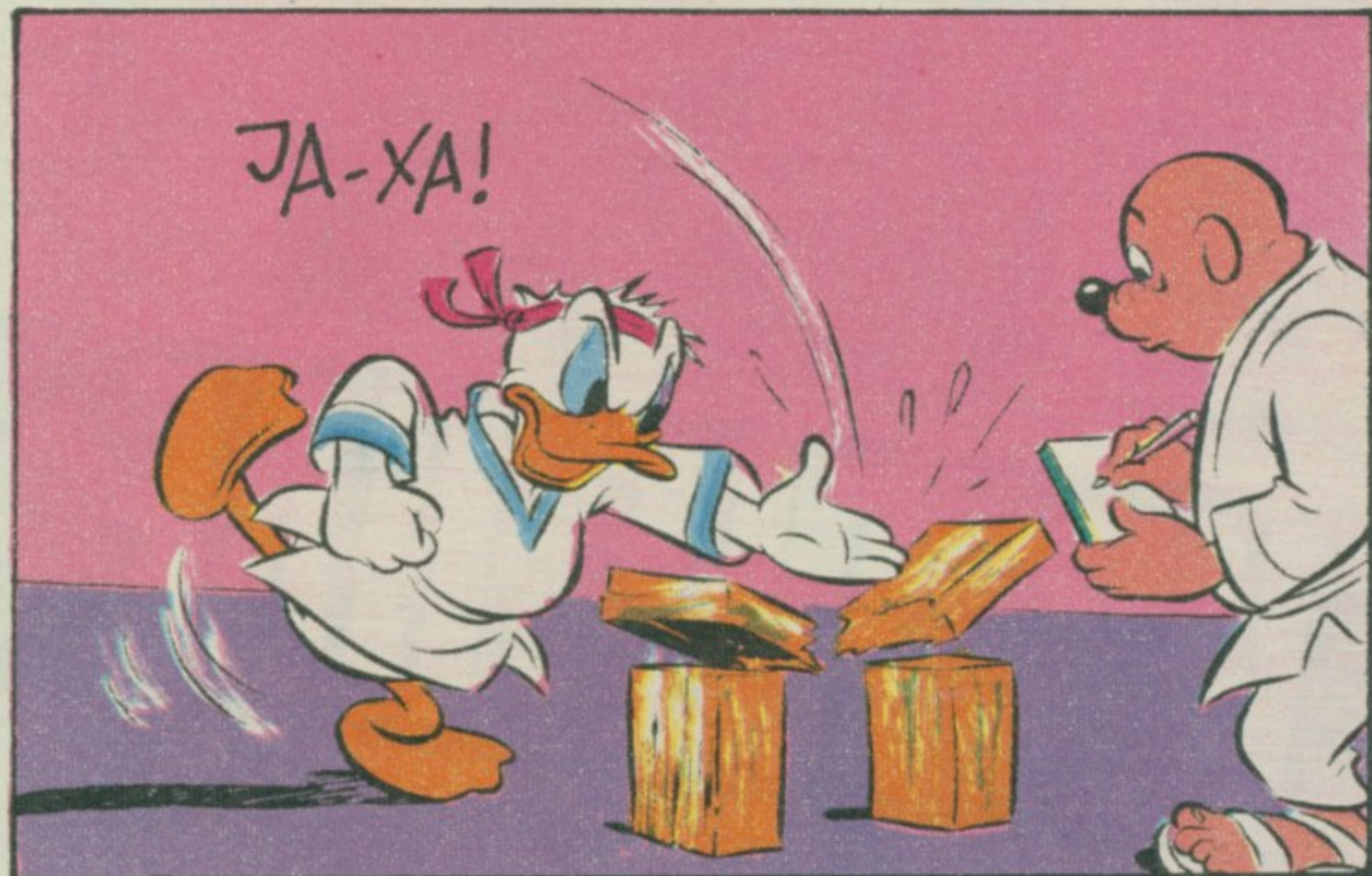
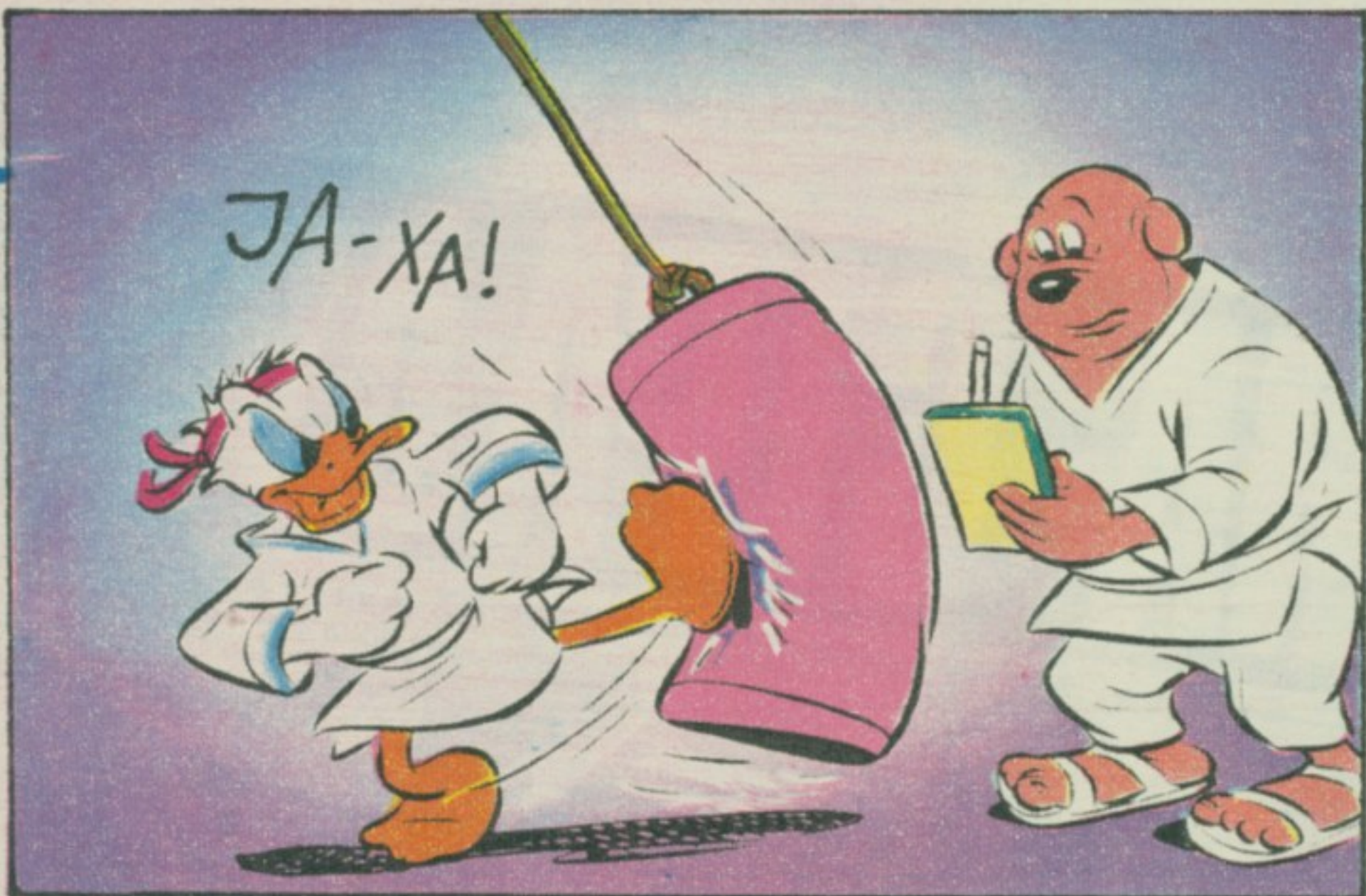
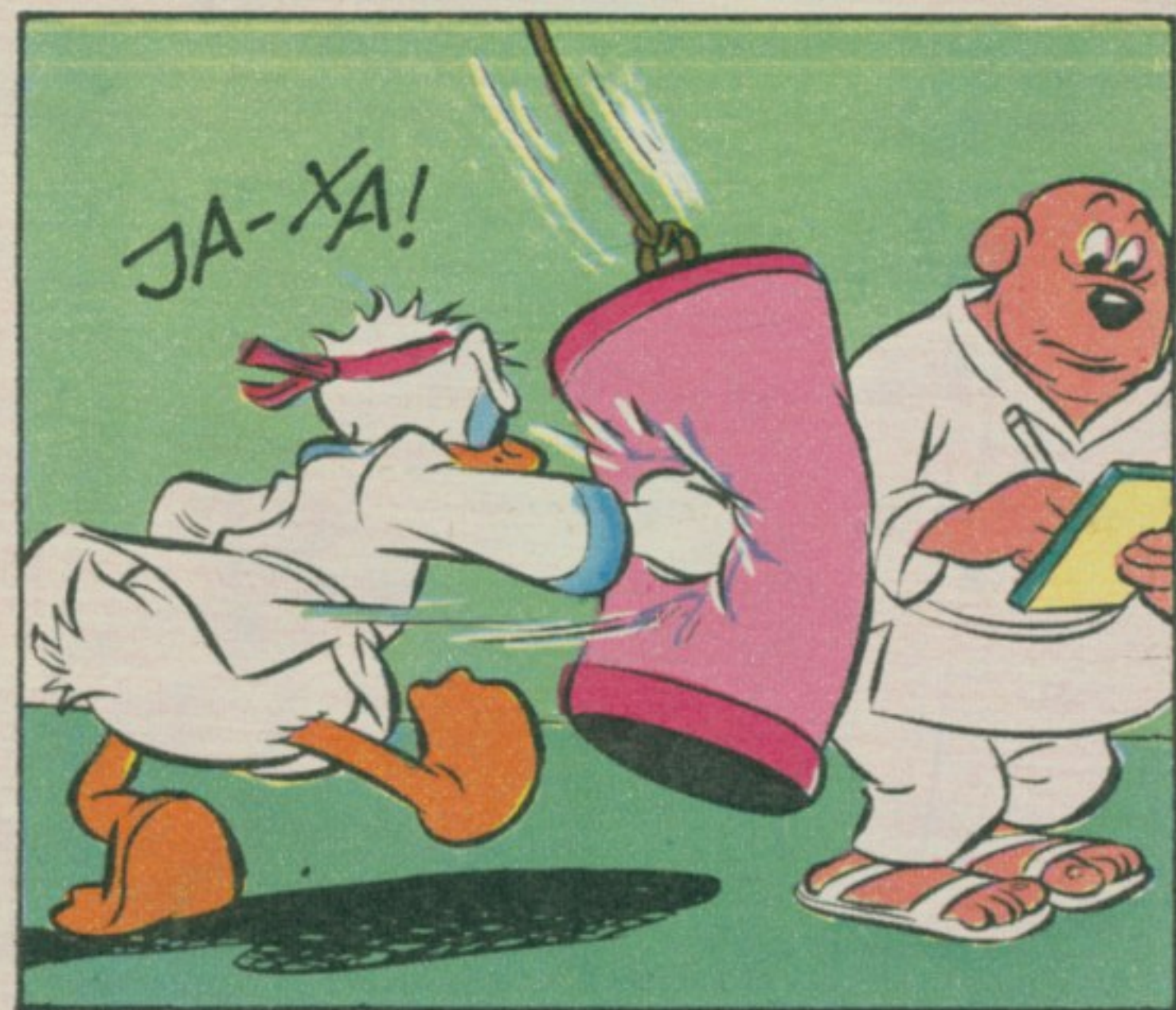
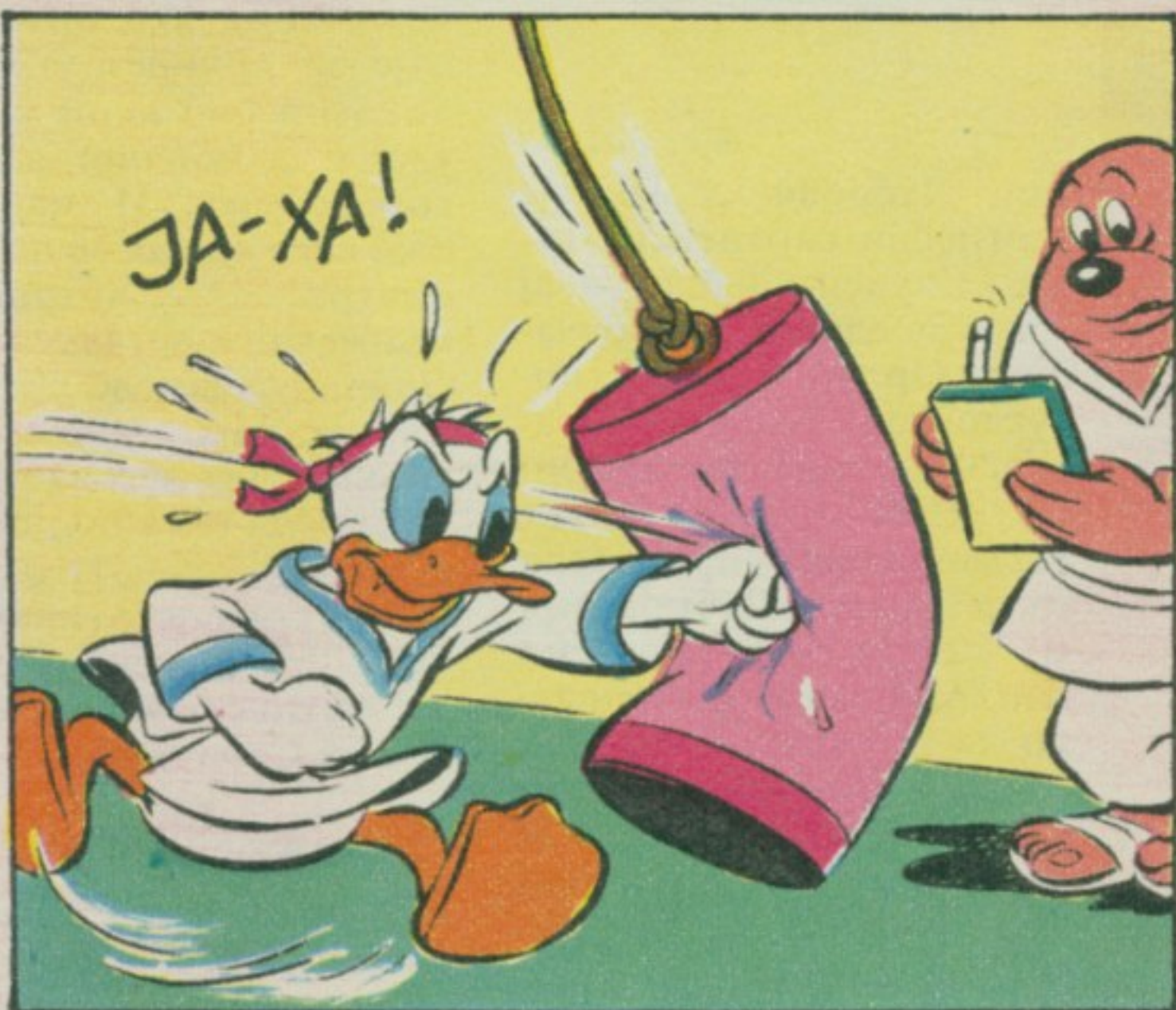
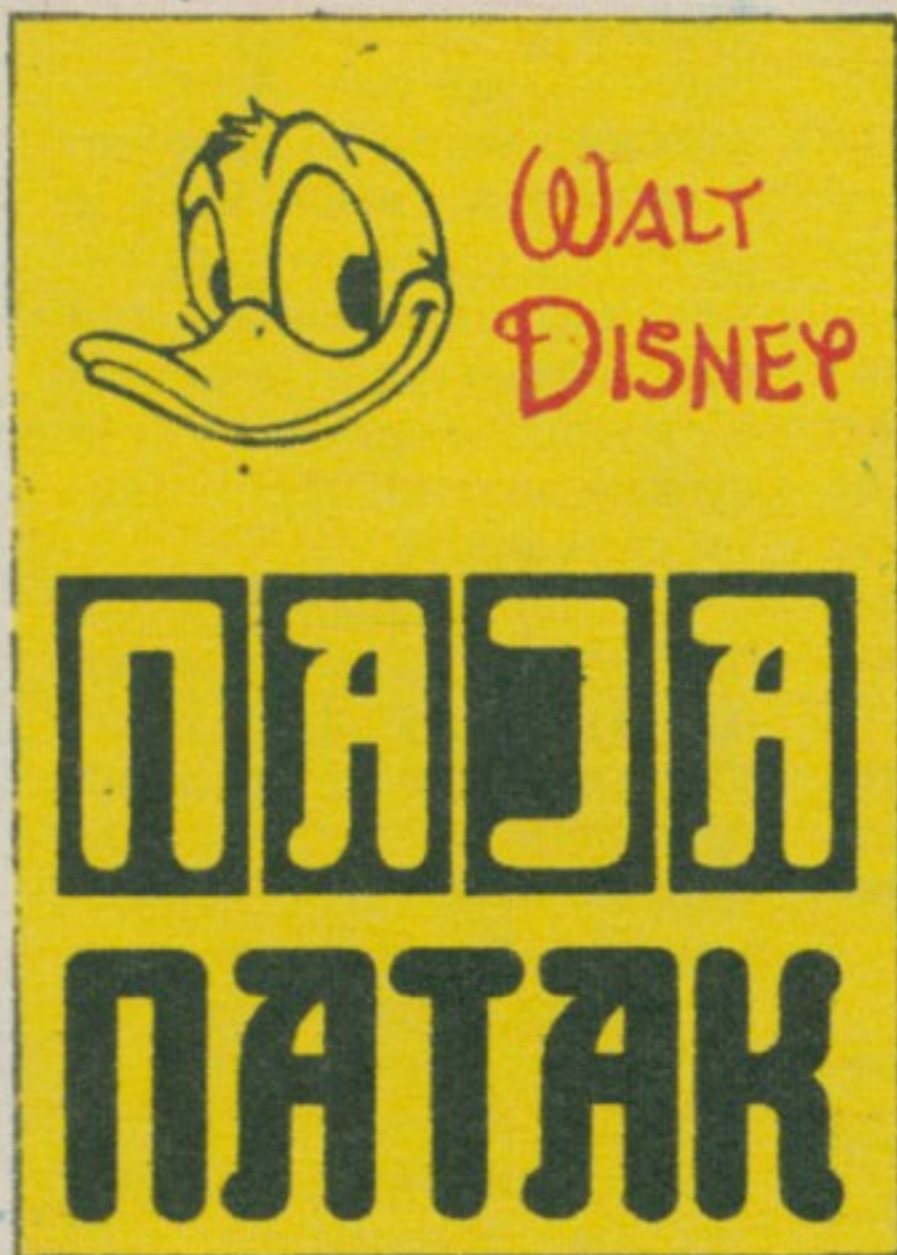

нажиле су само један дан, а у радњу напосто није могло да се уђе од гужве.

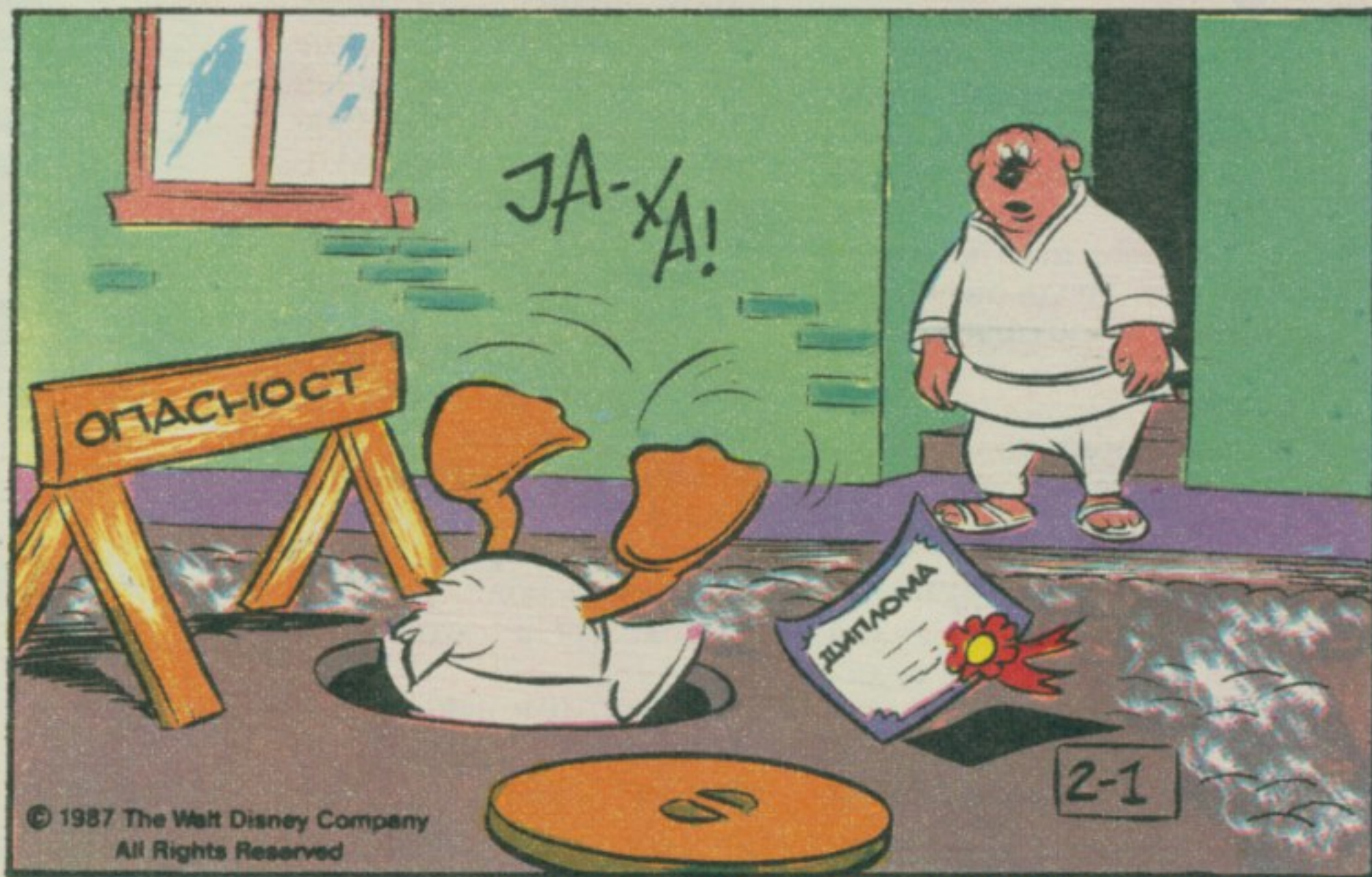
●●● британски министар саобраћаја одлучио је да се трака будућег ауто-пута Лондон - Бирмингем премести како се не би узнемиривали лептирови. Према првобитном плану пут је требало да прелази преко једног поља крај Оксфорда где живи једна веома ретка врста лептирова.

●●● за свог живота човек просечно поједе око пет стотина тона хране и попије око десет хиљада литара течности.

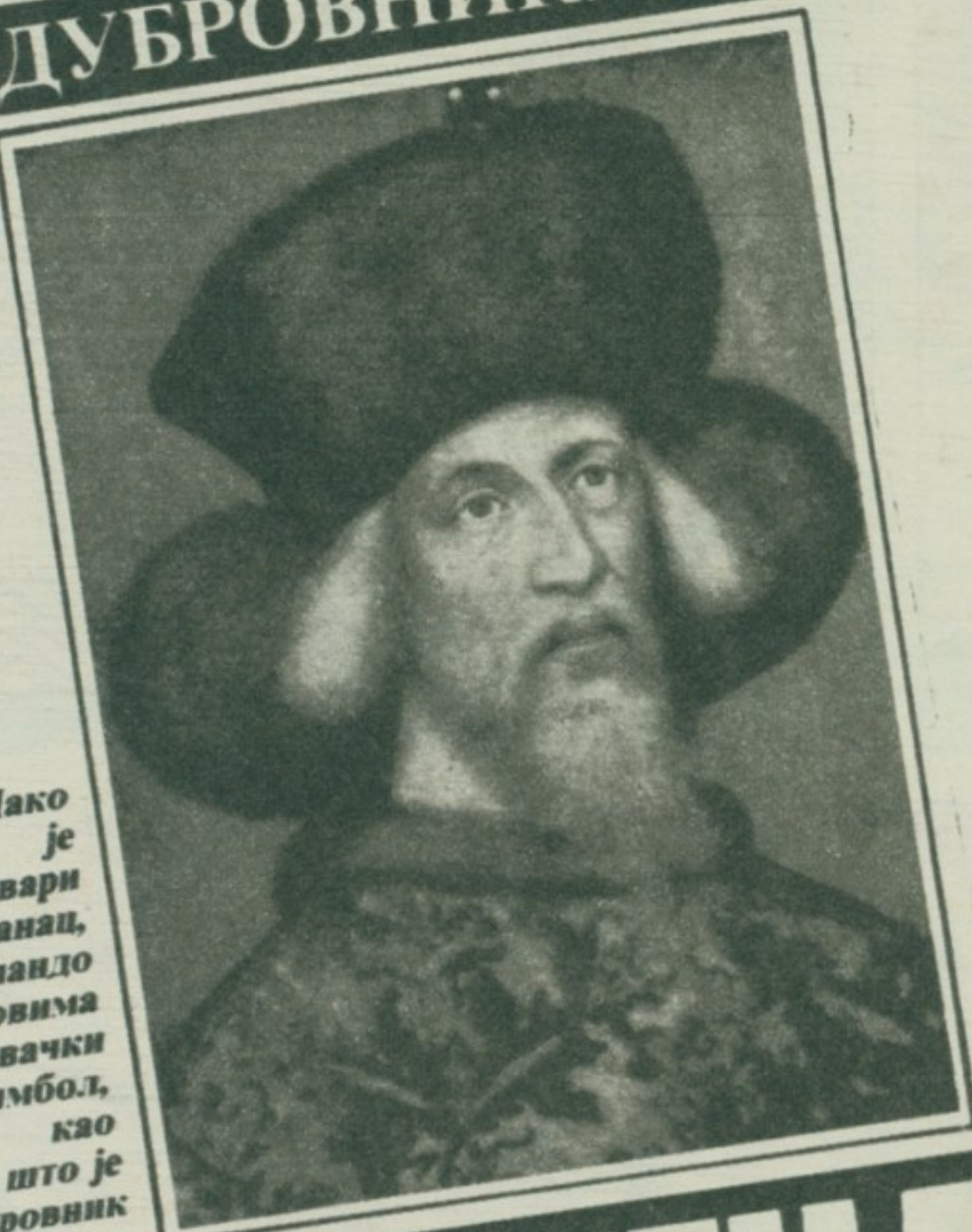
Distributed by King Features Syndicate

© 1987 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Истина о симболу ДУБРОВНИКА

Иако је у ствари странац, Орландо је вековима дубровачки симбол, као што је Дубровник његов.

моћ Дубровнику кад је злогласни сараценски гусар Спуцент напао овај град. Заједно с Дубровчанима Орландо је 783. потукао код Локрума сараценске гусаре и ухватио Спуцента. У знак велике захвалности, приповеда се и данас, Дубровчани му подигоше почасни кип. Али, мало је вероватно да је Орландо пловио из своје Бретање чак под Срђ. Најзад, доказано је да је погинуо 778, а бој код Локрума био је пет година касније.

Но, како ни машта ни легенда немају чвршће међе, Роланд и даље језди и војује. Знаменити италијански песник Лодовико Ариосто објављује 1516. године еп „Бесни Орландо“, у ком, између

крвавих битака, витез луђује за принцем Анђеликом и још више кад се удала за обичног афричког војника. И мада се овај спев од чак 46 певања сматра врхунским књижевним остварењем о Орланду, његове сени не мирују, бар у уметности, ни следећих векова: о њему, поред осталих, певају и Уланд, Вињи, Иго...

Међутим, стотинак година пре „Бесног Орланда“ витез се коначно скрасио на Страдуну.

За кажњене и – мудре

У најстаријим документима дубровачког архива о Орланду, односно његовом стубу, нема ни помена. Кад се још 1272. године утврђивао онај значајни план града, о стубу по-

свећеном Орланду није записана ни реч. Али, архивски извори из прве половине 14. века наводе „сатгус“, односно кар, типичан средњовековни стуб срама који је стајао на главном тргу и уз који су кажњавани преступници свих врста.

Седмог августа 1417. године Мало вијеће доноси одлуку да су Лујо Гучетић и Зоре Палмотић изабрани за службенике који ће бринути о изradi новог кара. Истовремено се ова двојица овлашћују да с мајсторима прегледају камен новог стуба и да с клесаром Антуном, познатим доцније и као Дубровчанином, уговоре што умеренију цену за изradу кара, да нађу остале

ИЗ ЛЕГЕНДЕ НА СТРАДУН

**ПОСЛЕ КРВАВИХ
БИТАКА И
ЗАНОСНИХ
ЉУБАВИ БЕСНИ
ОРЛАНДО СЕ
СМИРИО ИСПОД
СРЂА. АЛИ, ИАКО
ТУ НЕПОМИЧНО
СТРАЖАРИ ВЕЋ 568
ГОДИНА, ОБИШАО
ЈЕ ЦЕО СВЕТ**

Иако је, у ствари, реч о странцу, дошљаку, приповест о Орланду умногоме је и прича о самом Дубровнику, о скоро четири stoleћа његовог непоновљивог узлета и сјаја, моћи и мудрости.

Али, као што је живот многих средњовековних јуноша и узбудљив и тајанствен, тако и животопис овог Орланда носи у себи колорит тог далеког времена кад је крочио на камен Страдуна.

Бој код Локрума

Роланд, Ролан, Рулан или Орландо разни су облици имена једне личности која је уистину постојала, али о чијој је појави

и животу остало понајмање истине. Она је доста скромна: Роланд је био префект Бретање и један од заповедника војске Карла Великог. У пролеће 778. Роланд заповеда ратницима Карла Великог, напада Сарацене у Шпанији и опседа Сарагосу. На повратку преко Пиринеја Роланда сачекују разбојници: 15. августа те давне године, у кланцу Ронсевалс, витез јуначки гине. Тако се у љutom боју окончао његов живот, али су га ускоро замениле легенде и песме у којима је срчани Роланд настављао да живи бурније него у својој ратничкој стварности.

Средњи век прихвата и шири легенду и еп о Орланду потискујући историјске чињенице: он више није само ратник већ и ненадмашни витез и љубавник, оличење правдољупца и добротине. Такав је већ у чувеној „Песми о Роланду“ која је настала између 1100. и 1130. године. Глас о овом лепотану шири се Европом, стиже у Немачку, затим у Италију (где постаје Орландо), да би га таласи Јадранског мора пренели и на другу обалу, у Дубровник, где је остао заувек.

Као витез и нећак Карла Великог, Орландо је, наводно, притекао у по-

Кад га је 1396. поразио Бајазит I, краљ Сигисмунд је утеху и гостопримство нашао под Срђем. Тада је Дубровчанима даровао драгоцену право и част да подигну свој Орландов стуб. (Снимко: И. Дорошки)

каменоресце и да стуб праве тако да на њему не буде ништа сем самог Орланда, као што је било на старом. Стуб с ликом витеза Орланда постојао је, дакле, вероватно и пре овог који је дочекао и наше време, али чак ни у тако богатом архиву какав је дубровачки о њему нема трагова.

Другог новембра 1417. године закључено је да се каменоресцу Антуну исплати 70 перпера за камен Орландовог стуба.

Из једне одлуке Малог вијећа, донете почетком 1419. године, види се да с

и испраћајући све оне који дођу у Дубровник.

Али, подизање стуба Орланду у част нити је изум Дубровчана нити се та повластица добијала глатко и често.

Путовање с краја на крај Европе

Постојбина Роландових стубова је северна Немачка, и једини њихови постојећи примерци ван те земље су дубровачки Орландо и онај у Литомерицама, у Чехословачкој.

Почетком 15. века, тачније 1417. године из које

на све јачу Турску да одбрани Европу од османлијске сабље и огња. Међутим, турској посади у опседнутом Никопољу, дунавском пристаништу у данашњој Бугарској, похитао је у помоћ султан Бајазит I: његови бројни, свежи и неустрашиви ратници направили су прави покољ у Сигисмундовим јединицама најавивши тако скори продор ка средњој Европи.

Девет дана су погружени Сигисмунд и његова свита провели у кнежевом двору, и то о трошку дубровачке владе

Записано је да је неколико учених и вештих Дубровчана заузимало важне положаје на будимском двору краља Сигисмунда. Могуће је да су и они утицали на овог владара да њиховом родном граду даривањем Роланда укаже изузетну част и привилегије. Прихватљива је претпоставка да су одмах после боравка Сигисмунда под Срђем Дубровчани пожурили да можда на већ постојећем стубу истакну свог, макар и привременог Орланда.

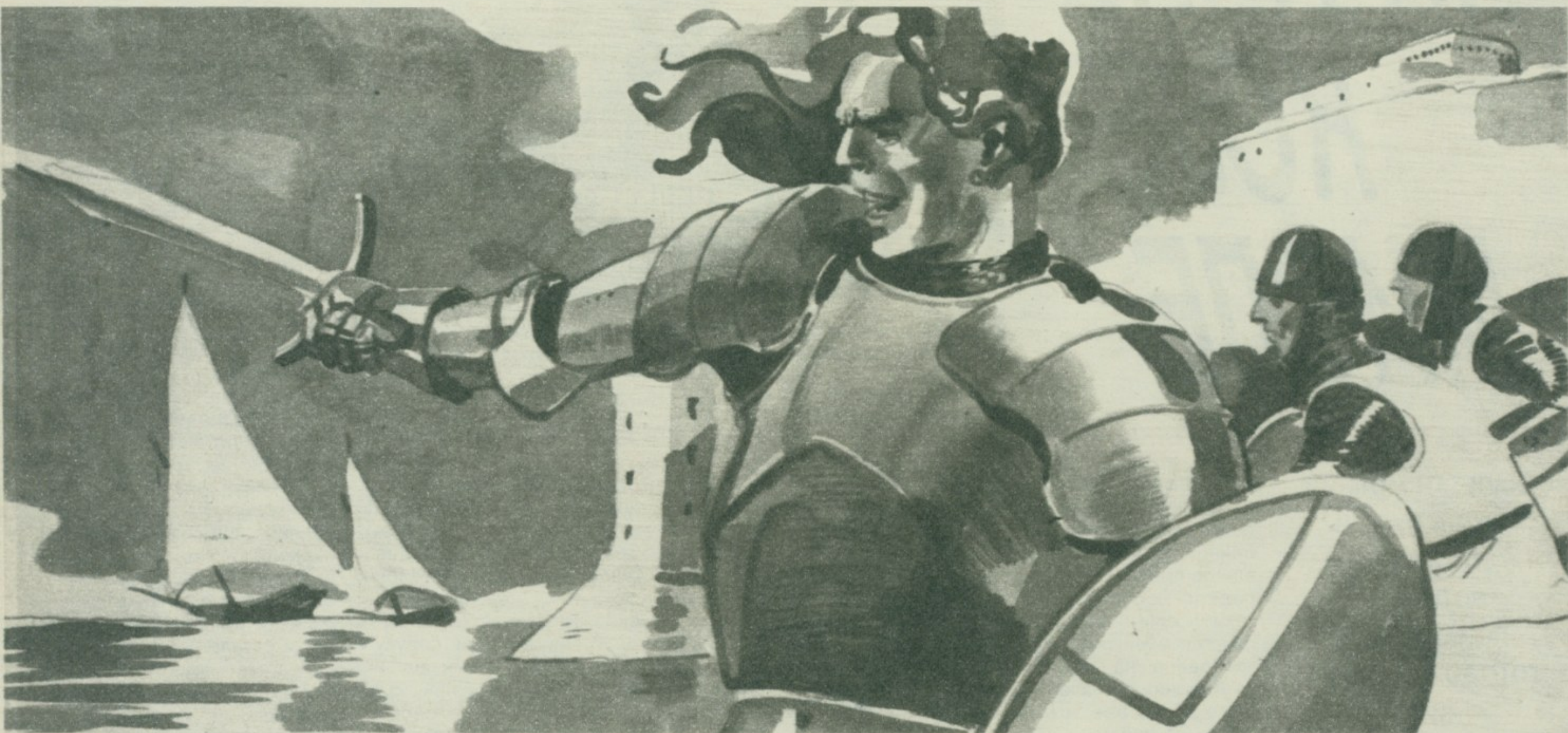
Са новим Орландом сачувао се стари обичај:

ни градске ни покрајинске заставе.

На подножју стуба Орланда на Страдуну уклесана је мера дубровачког лакта – 51,2 центиметра, и ту је свако могао да се увери да ли је трговац правилно измерио платно, бродско уже и слично (то није лакат десне руке, како се обично погрешно мисли).

Код његовог стуба објављивале су се народу разне владине одлуке, најављивале свечаности, оглашавале тешке казне.

Али, извесно време, тачније 53 године, Стра-

Илустровао Брана Јовановић

Антуном Дубровчанином стуб Орландов израђује и италијански клесарски мајстор Бонино из Милана. Тако се зна да на почетку 1419. године Орландов стуб још није био постављен, али је познато и то да је Бонино да Милано боравио у Дубровнику од 1417. до 1422, односно у време кад је Орландо клесан и постављен на трг, између знаменитих здања Спонзе и цркве Св. Влаха, дубровачког заштитника. И начин обраде камена и представа младог Орланда недвосмислено указују на њихове руке и длета.

Мало вијеће 13. маја 1419. даје овлашћење службеницима Гучетићу и Палмотићу да уклоне стари кар и на истом месту поставе и учврсте нови, недавно израђени, и да им се за то плати 150 перпера.

Од тог далеког маја пре 568 година Орландо и по бури и по сунцу стоји на Страдуну, поносит, млад и граду одан, дочекујући

потичу први архивски подаци о Орланду на Страдуну, Дубровник се налази под заштитом хрватско-угарског краља Сигисмунда.

Такозваном Вишеградском повељом од 27. 5. 1358. угарски краљ Ладислав загарантовао је Дубровнику независност и неповредивост граница, слободу трговине и неутралност у случају рата, грађанско и казно право и судство. Зато је, кад је у касну јесен 1396. ступио на тло Дубровника, Сигисмунд дочекан свечано и срдечно.

То топло гостопримство дубровачке власти и госпара двадесетогодишњи Сигисмунд никад није заборавио. Јер, пружена рука утехе и пажње била му је и те како потребна.

Утучен и потучен, с бедним остацима доскора сјајне и моћне војске, краљ се враћао из Никопоља. На челу мешовите крсташке армаде Сигисмунд је из Будима кренуо

која му је, и поред страшних пораза, дала награду од 2.000 дуката као и, унапред, двогодишњи данак који је Дубровник иначе плаћао хрватско-угарском краљу. Још једном се показало да су дубровачка дипломатска вештина и политичка мудрост моћнији од оружја – орасположени Сигисмунд враћа уздарје: тадашњег дубровачког кнеза Марина Рестија краљ именује витезом златне мамузе, додељује му златну огрицу, мамузе и сабљу. А као највећу почасти Сигисмунд им поклања Роланда, односно ретко и драгоцено право да његов стуб подигну у свом граду, као знамење више струке самосталности и слободе. Без изричитог краљевог благослова ни један град није смео да на свом тргу сагради стуб овог поштованог витеза који више ни у ком случају није био само јунак романтичних предања и епова, већ пре свега знак моћи и самосталности.

кажњени или они на које је због непоштења или неморала неумољива дубровачка влада хтела да покаже прстом своје строге правде стављани су уз Орландов суб. Био је то срамотан чин, али тим никад није осрамоћен и Орландо. Напротив: из године у годину, како је расла моћ Дубровника, и овај момак нехајно заталасане косе постаје све више дубровачки, све поштованији и значајнији. Мач у његовој десници је симбол независног судства, а штит у левој руци знак да је град признат као слободан, краљевски.

Ратник и голубови

Лице младог јунака није напет, ратничко: он се смирено осмехује јер стоји у сигурном граду где влада мир и правда.

Са задње стране овај стуб има усправан, дубок жлеб за копље заставе дубровачке републике. По овоме је наш Орландо јединствен, јер други Роландови стубови не вију

дун је био без Орланда. Јак ветар срушио је 1825. многопоштовани стуб и он је склоњен испод своје кнежевог двора. При паду, Орланду су оштећени нос, десна рука и штит, што је доцније поправљено, али је видљиво и данас. Најзад, после дуготрајних залагања дубровачких родољуба да се Орландо поново постави, 17. априла 1878. дубровачко општинско веће одлучује да се витез врати на старо место, где је и данас.

Од маја 1419, кад је подигнут, до 26. маја 1806. кад француска војска улази у Дубровник, пуних 387 година, с њега се вила застава дубровачке републике с натписом „Либертас“ (Слобода).

Иако је неустрашив ратник, на штит и мач слећу му голубови, птице мира. И мада није крочио нигде ван свог Дубровника, обишао је и још оби-лази цео свет.

Иван Лончар

НЕОБИЧНИ ДРУГОВИ У ИГРИ

СТИЖУ ИГРАЧКЕ КОЈЕ МИСЛЕ

Опасне дечије игре: тв водитељ са меморијом од 700 речи, правилима за три компјутерске игре и одвратном личношћу

КАПЕТАН МОЋНИ, ЛУТКА ЦУЛИ И „ГОСПОДИН ВОДИТЕЉ” ПОНАШАЈУ СЕ ГОТОВО КАО ЖИВА БИЋА

Реч је о компјутеризованим играчкама које се понашају готово као да су жива бића, или, ако је то и претерано, онда бар као равноправни партнери у дечијим играма.

Највећи број ових, такозваних интеракцијских играчака, дело су произвођача из Силиконске долине у Калифорнији. За сада се њима навелико играју (или оне с њима, како се узме), углавном амерички клинци. Остали ће мало да причекају.

Десет чаробних речи

Тренутни хит су играчке које малишанима омогућавају да се директно укључе у специјализовани, полчасовни дечији тв програм компјутерске анимације. Играчке се зову Капетан моћни и војници будућности. Реч је о пиштољима које деца користе за „скидање” противника у полчасовним ТВ ратовима.

Компанија „Метлс” која је играчке произвела одбија да каже било шта о принципу њиховог рада, али се претпоставља да се ради о посебној оптичкој технологији. Извесно је да су телевизијске емисије засноване на шаблонима светлосних сигнала које су само „Метлсове” играчке у стању да ухвате и дешифрирају.

Док ТВ зликовци и ниткови испуштају ракете и остала разарајућа чуда у правцу екрана, деца им узвраћају. Пиштољ уједно бележи поготке који се аутоматски додају већ постојећем збиру на дисплеју играчке. Уколико дете промаши циљ, следећи покушај може да препусти играчки. Подбаци ли и она, играчка пролази далеко горе од малишана: неодољиво јој се поени, него јој аутоматски отпада неки део.

Лутке и меце које унедоглед понављају исте речи или реченице превазиђене су. Компанија „Ворлд ов вандер” избацила је на тржиште паметну лутку Цули која је програмирана да препознаје и одговара на један број речи које њихова мала власница изговара.

Тих десет до петнаест „чаробних речи” повезане су у меморији компјутера са одговарајућим реченицама. Уколико дете, реци-

мо, изговори реч „глад”, паметница Цули ће узвратити: „Хајде да једемо” или „Хоћу млеко и колачиће”.

Осим што разговара, Цули може још нешто што добре (досадне?), старинске лутке нису могле: да прави гласове. Изузетна је још и по томе што има сензоре помоћу којих опажа температурне и светлосне промене. Када падне мрак или неко угаси светло у соби, Цули ће то обавезно пропатити примедбом: „Што је овде мрачно!”

То није све. Цули још и чита. Додуше, само из посебне књижице у којој су речи и слике састављене од шифрованих тачкица чије значење одгонета помоћу сензора смештених у јагодицама прстију. Када прстијима пређе преко слике неког кученчета, Цули ће као свака паметна електронска лутка мудро рећи: „Куца”.

Еј, ти бедни тикване!

И популарне Купусаре су далеко бистрије него што су доскора биле. Произвођач играчака „Колако” сада у њих уграђује микропроцесорске системе па поред тога што разговарају са власницима, ове ружњикаво-симпатичне лутке онедавно још и међусобно ћаскају.

Свака лутка има пријемник и предајник за радио-

-сигнале. Уколико се две Купусаре нађу на раздалјини не већој од шест метара (рецимо када се две девојчице са две Купусаре случајно сретну на улици), једна од две лутке ће истог трена послати поруку да се налази у близини и при том изабрати неку од могућих тема разговора похрањених у њеној меморији.

Лутке су програмиране да се при сваком сусрету ове врсте прво учтиво поздраве и упознају, а онда заподену разговор о слаткишима на пример. Деца (још) нису програмирана. Од њих се, биће, очекује да ћутке слушају како лутке слатко торочу.

Међу дечацима је изузетно популаран „Господин водитељ ТВ квиза”. Изузев што је 30 центиметара висок, он је у сваком другом погледу слика и прилика својих живих колега: почев од професионално широког осмеха до беспрекорно зализане косе. Ова ТВ личност располаже речником од равно 700 речи и компјутерском меморијом у коју су похрањена правила три компјутерске игре.

Паметна играчка постављена је на постоље испред једноставне тастатуре коју могу да користе до четири играча. Деца преко тастатуре у меморију необичног водитеља уписују своје иницијале, избор иг-

ре, боју и број дугмета које ће током надметања користити.

Само по себи се разуме да читаву игру води и надгледа сам Господин водитељ. Он клинцима говори шта да раде и „памти” потезе и резултат сваког играча.

У игри састављања речи, рецимо, на компјутерском екрану указују се празни квадрати у које играч притиском на дугме треба да упише одговарајуће слово. Уколико дете погрешно, лако може да се догоди да Господин водитељ добије прави напад гнушања: „Еј, ти бедни тикване! Како би било да учиниш нешто за своје закржљале мождане вијуге?”. Следи одвратно, подругљиво кикотање, колико да се тиквану утуди у главу колико је срамно бити тикван.

Ласерске шуге

Ни добре, старе шуге нису остале поштеђене од електронике. Амерички клинци сада их навелико играју са справицама које се зову ласерски трагач и фотон. Прва комотно стаје у дечију шаку, има електронске очи и испушта сноп инфрацрвених зрака на сензорску мету.

Уколико је погоди, ова истог трена реагује светлосним и заглашујућим звучним сигналом типа „свемирских ратова” потврђујући на тај начин погодак. Осим завијања, фијукања и шиштања ласерског и осталог свемирског оружја, мета још емитује и веома гласне откуцаје срца који се убрзавају са сваком новим поготком.

Мета, иначе, има облик купе тако да играч који је носи може да буде погођен из више праваца и то са даљине од 91 метар. Ласерске шуге играју се и по мрклом мраку јер сензорска мета ноћу светли.

Снопови инфрацрвене светлости, играчке које вређају и злобно се кикоћу... шта би с оним прастарим временима када су се деци пред спавање читале бајке? Изгледа да су она за неке клинце заувек прохујала. Њима приче чита лутка по имену Поспаница чији се касетофон укључује онога тренутка када јој дете стисне руку.

„Ворлд ов вандер” дечицу у свет снова шаље уз помоћ књиге која, када се постави у компјутеризовани рам, производи звучне ефекте који одговарају причама из књиге. Дете, рецимо, дотакне слику коња, а микрочип непогрешиво произведе њиштање.

Тако рећи савршено и помало језиво.

М. Илић

**ВЕВЕРИЦА
БЕЗ
ПРЕМЦА**

ЗАГИ НА КРИВОЈ НОЗИ

СИМБОЛ УНИВЕРЗИЈАДЕ ЈЕ МУШКОГ РОДА И ЈУЖЊАЧКОГ ТЕМПЕРАМЕНТА

Дуго припремана, не без зебње дочекана, Универзијада у Загребу је почела. Нема више скела, раскопаних улица. Прашина се слегла. Фасаде обновљене, излози уређени, сјајни. И у сваком од њих бар по један Заги. Веверица мушког рода и јужњачког темперамента. У разним позама, осмехнута. А зашто и не би била? Зар није управо она изабрана?

– Заги је – каже Недељко Драгић, загребачки цртач и аутор овог несташка – лако могао бити петар или врабац. С њим би било лако, овако... било је проблема.

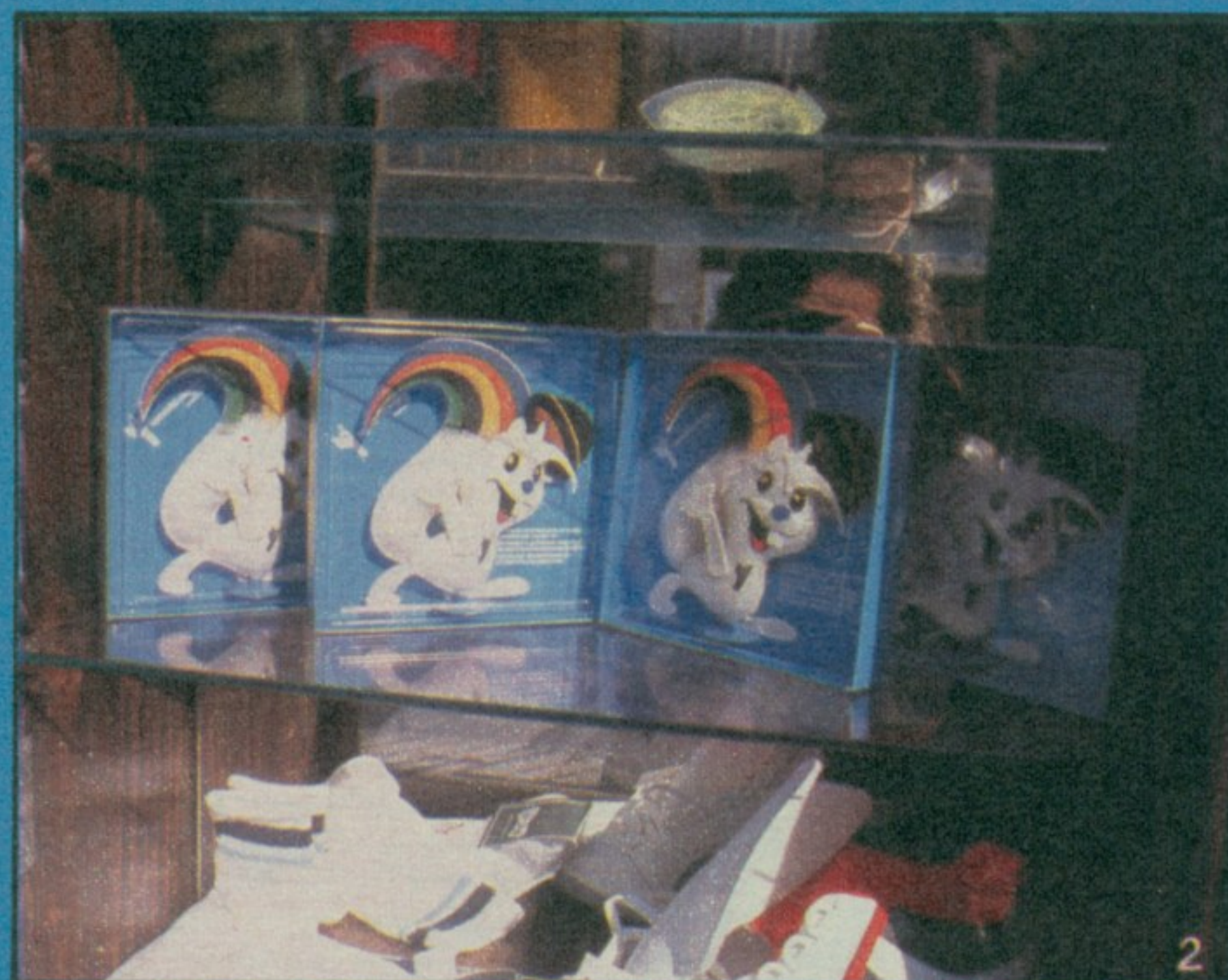
Драгић је провео грдне сате проучавајући веверице, направио многе скице. Да ли очи нацртати као црне тачке, или беле кружиће са црним тачкицама,

или црне кружиће с белим тачкицама? Дилеме, не без значаја, углавном за аутора. Ми смо га прихватили таквог каквог нам га је он дао, о тачкицама не размишљамо. Гледајући га на омотима чоколада, не пада нам напамет да су и његове бутине могле бити проблем, да су се врсном цртачу учиниле мало прејак а образи, опет, мали. А глава? Треба ли да буде оволика? И то још са чуперком. Ко је уопште видео да веверице имају чуперке? Нико. Ту је Драгић пустио себи на вољу: овако Загију шешир много биље стоји. Морамо му веровати. Данима је радио на скицирању, тражењу најбољих варијанти. С великом вољом и под „температуром“, како је рекао. Па опет, десило се да омане... На једној од првих презентација Загија неки тениски стручњаци су приме-

тили да веверица-тенисер стоји на – кривој ноzi. Страшно! Па и није. На осталих 11 цртежа на којима представља поједине гране спорта заузима праве позе.

И док се једнима чини да Загија има превише, другима никад доста. Драгићевог репатог чеда има и „Крашовим“ производима али, пригрлили су га и прозвотачи из Звечева. Има га на марамицама, мајицама, свескама, привесцима, тањирима, сатовима, значкама. У сваком куту понајвише – наравно – у Загребу. Он је и милиционер, саобраћајца, продавац. Најтиражнија цртачка фигура године. Символ Универзијаде.

О. В.
Снимко: С. Бојовић

1. Један од најпривлачнијих Загија који смо видели направљен је у излогу „Краша“

2. У Загребу је тешко наћи излог без репатог становника максимирских шума

3. Тешко је не запазити овог огромног Загија у срцу града с њим и бомбон који рекламира

4. Хоће ли се овде кокице продавати више?

Брода без бродског дневника нема. Само, данас су они нешто друго: гомила голих података прикупљених, углавном, уз помоћ сателитске навигације, радара, компјутера, беспрекорних радио-веза, у сталном телефонском контакту с било којим крајем света. Уз то, рећи ће вам неки поморац у поверењу, много тога се не уноси у дневник да, деси ли се несрећа, осигуравајуће друштво не би њим махало као доказом да посада није радила по пропису. А то, разуме се, аутоматски смањује висину обештећења. тек, савремени бродски дневници су обезличени. Без душе.

Душу, морнарску, могуће је наћи у прашњавим архивама по-

ВЕТАР

У

Бродски дневник, душа на хартији

ЈЕДРИМА

ОВО ЈЕ ПРИЧА С ПОЧЕТКА ВЕКА, А ИСПИСАО ЈЕ БАРБА БРАНКО ШИРОЛА. ПОСЛЕДЊИ КАПЕТАН ПОСЛЕДЊЕГ ЛОШИЊСКОГ ЈЕДРЕЊАКА ДУГЕ ПЛОВИДБЕ...

морских музеја. Једну такву ишчепркали смо у Поморском музеју у Риједи, уз помоћ директора Анте Мештровића који ће са жаљењем рећи да су многа драгоценост сведочанства нестала или постала својина страних музеја, пре свих оног у Трсту, некадашњој „главној луци“ јадранских помораца.

Виљушком на пацова

У овдашњем Поморском музеју, на жалост, постоје само три стара бродска дневника. Два су на италијанском, дуго година званичном језику помораца с Јадрана, и „шире“. Једино је барба Бранко Широла, рођен 1884, хартији предао душу на матерњем језику. Ваља рећи, да је он био последњи наш заповедник прекоокеанских једрењака, човек који је два пута опловио Рт Хорн, најјужнији део копна америчког континента. У време једрењака био је то подвиг који је могао да учини само морнар над морнарима. Тада је Панамски канал још био недосањан сан.

Прво путовање барба Бранка Широле око света везано је за једрењак „Франческо Ђузепе I“, година 1902. тек што је завршио Поморску академију у Бакру. Испит за поручника и капетана дуге пловидбе, у то време, захтевало је праксу од две године пловидбе бродом на једра. Ваљало му је из Енглеске у Аустралију. Суецки канал је још припадао будућности.

Сриједа, 18. март 1902. Вјетар је порастао. Море полива палубу. Спава се тешко. Послије подне нас у великом броју прате албатроси. Док ово пишем брод се јако љуља. Ферал полагао тиња.

Уторак, 1. април 1902. У 5 сати навечер г. капетан је ухватио великог албатроса. Вукући га албатрос се напио толико воде да је на палуби смочи пар метара у пречнику. Крила у лету обузимљу му 3,5 метара. Кљун му је дуг педаљ и по. Пера су му врло фиња. Кад отвара велики кљун чини се права аждаја. Ноштромо га је објесио, те је тако издахнуо.

Четвртак, 3. април 1902. Оба

прасца су убијена, па једемо за објед прашчевину. Наравски да кобасе нису као домаће. Рано изјутра кухар извуче из огништа испечену мачку која се због зиме у њ завукла. Башише је у море.

Недеља, 6. април 1902. У 1 сат ноћу капетан трчи по салону, диспенсину (спремниште за храну) и својој собици за једним штакором. У 2 сата успјело му га је убити пируном (виљушком).

Уторак, 8. април 1902. Брод плови брзином од 6 миља на сат. Кокице носе јаја, капетан Родис их једе с пршутом. Присјело му!

Никад ближи смрти

Аустралија је још далеко, ђаволски далеко.

Сриједа, 9. април 1902. Од полноћи магла нам продире до кости. За три тједна бит ћемо у Сиднеју. Морнари често потежу ножеве и за најмању ситницу. Смутње, свађе и тучњавае су све чешће.

Сриједа, 16. април 1902. Киша лијева као махнита. Већ неколико дана ужасно сам тужан. Мисли ми се све чешће враћају у до-

мовину, у Бакар. Немоћан сам. Не могу против осјећаја. И мени је све некако хладно и празно. Бијели албатроси нас неуморно прате. Сакупљену кишницу носимо у бачве.

Петак, 18. април 1902. Валови високи 10 метара и дужине 100 до 150 метара руше се на наш брод. Олуја није престајала. Штовише, море је насртало све јаче. Био сам као у дубоком сну, ошамућен, тупих осјећаја и тром...

Четвртак, 24. април 1902. Будући да је од поноћи почела дивља-ти свом силином, Нико, Смит, Андре, ја и још неколико морнара пењемо се да затворимо глав-

но доње једро – маестру. То је задње једро које јуначки одолијева ударцима побјешњелог вјетра. Још никад раније није ми се чи-

нило да сам тако близу смрти, као горе, на крижу маестре. Руке су ми дрвениле од студени. На крижу смо били више од једног сата, али нисмо успјели затворити маестру... Ирац Педи повикао је да се уз десну ограду брода види нечије немоћно тијело. Био је то несретни Емануел Пристер којег је слеп мора однио до гротла, а затим снажно ударио на шкоту од мезане (главно уже једра). Обливеног крвљу и напола мртва извукли смо га до касара (кабине заповедника)...

Субота, 10. мај 1902. Прати нас снажан вјетар. Небо је сасвим ведро. Пред зору опажамо крај. „Земља!“ „Land!“ „Тегга!“ – чују се повици гвардије по палуби. Свачије срце весело игра проматрајући пред собом земљу у којој ће се након дуге пловидбе одморити...

Недјеља, 11. мај 1902. У два сата ноћу угледали смо градска свијетла и свијетлионик на улазу у Порт Џексон. Путовање од Глазгова до Сиднеја трајало је 105 дана...

Везани за кормило

Једрењак „Франческо Ђузепе I“ кратко је на одмору, док је прибављен нови терет. Многи су побегли с брода. Заповедник Иван Родинис је на име одштете платио примаоцу робе 1700 фунти стерлинга због крађе вискија који се немилице извлачио из бродског складишта. Био је то велики губитак и старог Родиниса умало није због тога ударила кап...

Истим једрењаклом барба Бранко Широла је у јануару 1903. опловио Рт Хорн, „тај злогласни рт који је прогутао много бродова. Старији морнари причали су о њему са страхопоштовањем и – дивљењем. Јер, опло-

вити Рт Хорн значило је бити морнар над морнарима...”

Сан сваког поморца да постане капетан, Бранко Широла до-сањао је 12. септембра 1908. Постао је заповедник једрењака „Контеза Хилда“, с 18 чланова посаде. Следи нови обилазак Рта Хорна, пут из Аустралије за Сан Франциско. Наш јунак је сада капетан, по годинама млађи од свих чланова посаде. И поново душа на хартији. Бродски дневник заповедника „Контеза Хилде”.

Субота, 19/20. септембар 1908. До поноћи позатварасмо сва једра. Вјетар је насртао олујном начином. Големо море бацало нас је на лијеви бок. Бојали смо се да ће се у гротлу помакнути 700 тона камења и превалити брод. Од поноћи је пухало све јаче, а и валови су се све бјешње гомилали. Тамно је као у рогу. Нитко не спава...

Сриједна, 22. септембар 1908. Упорно нас прати циклонски вјетар, гадно ваљање, киша, туча. „Контеза Хилда“ гњури дубоко прамцем у море и пропиње се као дивљи коњ. Морнари стоје на касару блиједи, отежаних очију и мокри. Жваћемо галете (двопек) јер је снажан слеп мора поплавио кухињу... Тешко пишем и још теже ми је у души док напетих ушију ослушкујем из салона како вани витла вјетар...

Субота, 10. октобар 1908. И док смо збијени у салону слушали Маршалова путописија, напољу је циклонски вјетар наносио све веће облаке пијеска. На наше велико запрепашћење, пред сутон су палубом почеле падати гомиле полуугинулих и изнемоглих птица... Права паника је настала кад је вјетар у таласима почео наносити на „Контезу Хилду“ сву силу мрава и црних инсеката. Пуна два дана били смо заробљени у затвореним просторијама, збуњени и затечени...

Сриједна, 23. децембар 1908. Ноћ се брзо надвила над море. Жива се спустила далеко испод ништице. Једра, крижеве и јарболе ухватио је дебел лед. Снеж је прашио неуморно по броду и забијелио палубу...

24/25. децембар 1908. Стојим на заповједничком мосту и тресем се од страха да ће одлетјети које једро у дрошке или пукнути која шкота (уже). „Контеза Хилда“ шкрипи, рони као дупин и крча стравичне слапове мора. Држим се чврсто за коноп што га је ноштромо разапео преко касара и тужним погледом тражим у густој тами Пепи Филинића и Барковића који, везани дебелим конопом, стоје уз коло кормила, да их вода не однесе, и тешком муком управљају кормилом...

Та окрутна бонаца

Било је дана, уистину врло ретких, кад се на једрењаку „Контеза Хилда“ мислило и о другом стварима. Барба Бранко Широла бележи у свој дневник:

Четвртак, 31. децембар 1908. Задњи дан године. Одлазим у ротонду (полукружно складиште) и режем сваком морнару по комад сира. Осим тога спремио сам галун вина и четврт галуна рума... Мјесец обасјава брод. Тачно у поноћ морнари звоне звонима, музицирају латама (кантама), ударају кавиљама (клинови на огради брода ваљкастог облика) и вичу што их грло носи: „Све најбоље капетану „Контеза Хилда“! Три пута хура за капетана...” Читава момчад је у седмом небу. Људи су посједали по палуби и добро расположени пјевају морнарске пјесме, плешу и испијају рум... Људи се веселе и похотљиво причају о женама...

Петак, 1. јануар 1909. Нова година. Ноштромо Еторе донесе четири мачића па уживам у њи-

ховој игри по конопима... Вече-рамо дупина на салату са јајима, кромпир, галете и чај с румом. Затим трчим на касар јер сам примијетио на бусоли у салону да је кормилар Барковић окренуо натраг брод. Пијан је као чеп...

Четвртак, 7. јануар 1909. Спавам добро док ме у 4 часа ујутро не пробуди стјеница за ухом. За час је смакнух и заспах до 8 сати. Устајем одмах и растављам кревет у комаде, па мочим све петролејом и тражим стјенице, а штрамац (душек) на касару тучем шибом... Пишем ове ретке уз сквичане штапора у Санта Барбари, јер им фали вода, а жита им не фали.

Субота, 9. јануар 1909. 69. дан на мору. Мачка која је излегла 4 мачића лежи и чека мишеве који излазе напоље у потрагу за водом...

У бродски дневник могло се, онда, записати, својеручно, да је капетан направио грешку. Барба Бранко своју поверава хартији те пише:

„Конечно смо допловили на екватор у Атлантском океану, на 26. ступањ западне ширине од Гринича. Та географска дужина била је моја велика грешка, коју сам лакоумно скривио не вјерујући у искуства од стотине година пловидбе старих капетана да се једрењаком мора прећи екватор на 31. ступњу дужине због повољних вјетрова. Та моја несмотреност стајала нас је тринаест дана чекања на вјетар који би нас ослободио стравичне екваторске тишине...”

Тешко капетану ако би данас, којом неприликом, изгубио толико дана и не би стигао на време да искрца или укрца терет.

Капетан Бранко Широла имао је, тада, друге невоље и саопштава их свом уточишту, дневнику:

„Већ пуних шест дана из неба се руши киша праћена ужасном грмљавином. Вода, вода. Већ данима не спавам. Закрвављених очију морнари ме мјеркају, дошаптавају се и негодују. Кроз заглашно добовање кише урлају, вичу, цере ми се у лице, пјевају погрдне пјесме. А окрутна бонаца почива на мору. Не мичемо се ни педља...”

„Контеза Хилда“ није имала много среће с ветровима. После мировања на екватору, савршеном тишином, почетком фебруара, дочекао их је и злогласни Бискајски залив. Три месеца и двадесет дана нису видели копно, изузев тмурног Рта Хорна. А „мноштво пароброда пролазило је с лакоћом покрај нас...”

Барба Бранко Широла је једрењаком „Контеза Хилда” доједрио до Бенове, последње луке последњег лошињског једрењака дуге пловидбе. Мада је после тога дуго заповедао паробродима, никад није могао да се навикне на њихов гар и дим. Право море, за њега, било је оно кад је ветар пунио једра. Барба је умро 1973. и Поморском музеју у Риједи оставио драгоцену сведочанство једног давно прошлог времена.

Приредио:
Петар Милатовић

Илустровао: Драган Јовић – Лисица

ЗАБАВНИКОВ
СВЕТ КОМПЈУТЕРА

НИКАД НЕ ВЕРУЈ ПЛАВУШИ

Међу спектрумовцима је било мало авантура, па је јасно зашто се до појаве THE NOBIT-a играло само неколико авантура. Од тих „старчи-

ћа" велику већину је потписала фирма ARTIC или нешто мање познати ADD-ON. У ствари, авантуре ове две фирме су доста сличне, особеност су обе софтверске куће. Но, да кренемо неким редом. ARTIC-ове прве авантуре биле су обележене словима (A, B, C, D и E), док су им стварна имена гласила: PLANET OF DEATH, INCA CURSE, SHIP OF DOOM, ESPIONAGE ISLAND и GOLDEN APPLE. Напомињем да су се релативно скоро појавиле и неке нове: THE EYE OF BAIN IS DEAD AT CONTROLS. Ови

ОВДЕ
ПРУЖАМО
МАЛУ
ПОМОЋ ЗА
АВАНТУРИСТИЧКА
ПУТОВАЊА
КРОЗ
ИГРЕ
ФИРМИ
ARTIC и
ADD-ON

рани радови (првих авантура) били су веома једноставни: локације су биле без описа или слика, а поруке крајње оскудне. На крају, програмери се чак нису потрудили да промене боје екрана и слова. И поред тога авантуре се још продају, што је свакако велики успех. Зашто је то тако? Одговор није тако лак.

Тајна рупа на тајним вратима

Сценарио свих игара је оригиналан и занимљив, прича обично има некакав заплет, а ваш задатак најчешће није ограничен на једну ствар, јер у оквиру авантуре постоји неколико других. Дobar пример је ESPIONAGE ISLAND (ова је по мом мишљењу најбоља од такозваних раних). Ову авантуру можете завршити на два начина: ако откријете непријатељске тајне планове и вратите се својима или ако урадите ово друго. У том случају, ваш претпостављени неће бити баш задовољан обављеним послом. Ипак, мо-

тајнијим вратима, али у једној игри... Тако, ево првог савета ARTIC-а авантуристима: потрудите се да дођете до комплетног речника који садржи игра која вас занима и онда почните да експериментишете на проблематичним местима, а можете и било где. Уколико вам ово последње није јасно, ево објашњења: ако на погрешној локацији погодите праву комбинацију речи, компјутер ће уместо оног досадног „YOU CAN'T" исписати „YOU CAN'T DO THAT YET", што ће вама бити знак да на некој од локација треба откучати те две речи да би успешно напредовали у игри. Даље, на две локације не постоје истоветне цаке, тако да се често, с напредовањем у игри смањује број могућих речи које ће учествовати у решавању тешкоћа. Понекад се ствари компликују

на тај начин што више ствари морате обавити у низу, а недостатак једне од њих може да буде фаталан. Тако, на пример, на самом почетку ESPIONAGE ISLAND-a, да би искочили из авиона морате узети падобран ставити га на леђа, отворити и повући конопчић за отварање падобрана. Све се то мора извести овим редоследом, јер ће вас све друге неправилности послати у вечна ловишта. Слично се дешава када морате да прођете енергетско поље у PLANET OF DEATH-у: прво морате три пута опалити из ласера у њега и на крају заиграти(!?) јер се из звучника који се ту налази чује музика. Уколико покушате да заиграте нешто раније, завршићете у тамници из које имате „форе" да изађете само једанпут. Постоји и још нешто особено за ARTIC-ове авантуре: команде LOOK и HELP су невероватно корисне јер вам указују на могуће излазе из неких локација и ситуација или вас опомињу о могућим опасностима.

Будите ко Конан

Авантуристичке игре ADD-ON-a биле су далеко мање популарне, али их је било више, од којих су у Југославију стигле: GOBLIN CRUSHER, LEOPARD LORD, SECURITY SHELTER и NEVER TRUST A BLONDE. Као и код ARTIC-ових авантура, описи локација су сведени на њено име и списак предмета који се у њој налазе. Речник је у свим играма безобразно ограничен, а невоље су променљиве тежине. По сценарију игре, можете да се оријентишете како треба да се понашате у игри: ако је прича смештена у фантастичне светове чудовишта и ратника, понашајте се у Конан-стилу: све што се може убити, убијте – све што се може посећи, посеците. У ствари, код оваквих игара, једини је штос убијање чудовишта разли-

читим оружјима и тиме је могуће пробити се кроз целу игру. Знајте да се звери и чудовишта која нису повезана са магијом могу убити мачевима, сабљама и бодезима, док за остале треба одређени амулет или опробано средство (чиме се обично убијају вампири?). У случају игре NEVER TRUST A BLONDE? радња игре је смештена у њујоршке улице, а и идеја је борба с мафијом и бандитима. Ту се већ треба бачити на проучавање предмета и разговор с личностима (командом QUESTION) чиме се могу стећи многа корисна обавештења. Овде није препоручљиво убијати без разлога, јер су мафијашки у баратању револверима много спретнији од вас. Иначе, игра NEVER TRUST A BLONDE није тако једноставна јер садржи могућност вожње таксијем и куповања ствари које вам могу затребати у игри. То би уkratко било све што се тиче игара фирми ADD-ON и ARTIC. Ако вас занимају речници неке од ових игара, пишите Забавником Свету компјутера. Објавићемо оне које вас буду занимали.

Никола Попевић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НАЈГЛЕДАНИЈУ
БИБИСИЈЕВУ
ЕМИСИЈУ
Crimewatch
РЕЖИРА
ПОЛИЦИЈА

Гледај злочин-ПОМ

Окрутно убиство шездесетогодишњег Роја Пејца, власника мале продавнице ситница, шокирао је његове муштерије у Бедминстеру код Бристола. Полиција је била убеђена да ће убицу наћи за тили час – трагова је било напретек.

Отисци прстију на све стране око леша нађеног када је један забринути сосед позвао полицију у неосветљену радњицу јулске вечери 1985. године. По-

осамдесет пет, између тридесет пет и четрдесет година, у радничком комбинезону, са слушалицом у уху. Носио је транзистор и имао јак велшки нагласак.

Са више од хиљаду изјава становника Бедминстера шездесет детектива следило је хиљаду седамсто трагова. Повезали су се и са полицијом из Велса, проверили Националну картотеку отисака прстију, прочешљали досијеа обичаја и пљачкаша... и нису стигли нигде!

А онда су, 29. августа 1985. године, шест недеља после злочина, милиони телевизијских гледалаца широм Велике Британије на малим екранима видели све догађаје који су претходили убиству Роја Пејца, верно реконструисано у Бибисијевој телевизијској емисији **Crimewatch** (Крајмвоч: у веома слободном преводу – посматрање злочина). У емисији су учествовали сви сведоци укључујући и децу која су покушавала да уђу у замрачену радњу да би купила слаткише.

Недељу дана касније полиција је у Луци Портсмут ухапсила тридесетпетогодишњег Клајва Ричардса, високог и снажног човека из Порт Талбота у Јужном Велсу. Код њега су нађене две гвоздене шипке, два ножа, секира и касетофон.

На суђењу Ричардсону због убиства Роја Пејца вештаци судске медицине списали су га као хроничног шизофреничара. У Порт Талбору је радио у пиљари и важио за мирног и поштеног човека. Никада није осуђиван и нико никада не би посумњао да води ужасан двоструки живот да се гледаоци програма **Crimewatch** из Порт-

Водитељи емисије **Crimewatch** Сју Кук и Ник Рос, спремни да детективима у студију постављају питања уживо. Иза њих се виде телефони, мапе и полицајци са свим подацима о случају који ће бити приказан

смута нису одмах јавили и дали његов детаљни опис који је у длаку одговарао опису траженог убице.

Случај „Фајронт банде” – преокрет

Бибисијев програм **Crimewatch** први пут је емитован јуна 1984. године (потписница ове рубрике гледала га је у Лондону где је тада боравила) по идеји уредника Питера Шефера који се, опет, угледао на сличну емисију у Западној Немачкој. Програм траје један сат и почиње у 21.30 сваког последњег четвртка у месецу.

Све што се у њему одиграва, а веома је драматично, више се ослања на полицијске детективе него на режију. Екипа се састаје у студију четири сата пре

емитовања. Ту су, поред телевизијске екипе и водитеља, и представници разних полицијских служби. За то време снимају се најсвежије новости сваког од случајева који ће бити приказани, а водитељи Ник Рос и Сју Кук бележе питања која ће постављати детективима уживо, чим се заврши блок верне реконструкције догађаја.

Док емисија тече уживо, детективи пажљиво слушају јер они одговарају на телефонске позиве гледалаца који се јављају још у току програма. Помоћни телефони виде се на зиду иза места где седе водитељи.

Полиција је, у почетку, показивала извештај отпор сматрајући да би таква

емисија могла само да јој отежа посао и, што је још горе, да широкој јавности злочин учини нормалнијим и прихватљивијим, другим речима да га „фамилијаризује”. До преокрета у овом званичном ставу дошло је после емитовања случаја такозване „Фајронт банде”.

Фебруара 1984, у време затварања, у паб (крчму) „Old Stenli” у Ливерпулу упала су два човека наоружана пиштољима и кратким пушкама и везала и опљачкала све госте који су се затекли, власника и особље. Затим су их више од два сата малтретирали ударајући где су стигли и витлајући им оружјем изнад главе. Једном тешко повређеном заточенику сипали су ликер од менте право у рану. Најзад су отишли у непознатом правцу са 1.400 фунти у готовом новцу и 2.600 у накиту.

Пошто је у емисији **Crimewatch** верно реконструисана сцена приказана милионској публици, јавило се петсто људи с различитим обавештењима. Једно је било драгоценост: анонимно лице дало је полицији имена „Фајронт револвераша”.

Тако је јуна 1985. Кривични суд у Ливерпулу, после прописане истраге и обиља доказа, осудио на шеснаест година робије двадесетпетогодишњег Доминика Галегера а на дванаест година двадесетседмогодишњег Џорџа Кендрика. Полиција претпоставља да их је провалио неки члан подземља згађен њиховим садистичким поступцима које је видео у **Crimewatch**у.

Отуда се све британске полиције отимају да своје тешке нерешиве случајеве угурају у ову емисију не би

Надзорни детектив и полицијски официр примају директан позив гледаоца

крај тела лежала је и мала слушалица, од оних које се стављају у уво за слушање транзистора или касетофона. Сви вентили за плин били су отворени а из касе је нестало 1.600 фунти.

Један сведок видео је човека како излази на задња врата радње око четрдесет минута пре откривања убиства. Други су описали читача утрешка плина који је тог дана свраћао у Пејцов дућан да, како су мислили, обави свој посао: снажно грађен, висок око метар

Сцена са снимања верне реконструкције злочина која ће бити приказана у **Crimewatch**-у

ОЗИ ДА СЕ РАСВЕТЛИ

ли их, макар и после низа година, расветлиле.

Молим те, не дижи панику!

Телевизија такозваног злочина истине привлачи невероватан број од преко петнаест милиона гледалаца и редовно се налази на топ-листи десет најгледа-нијих емисија у Британији.

телевизији као Александер Хамилтон, преварант великог калибра који се представљао као стјуард на бродовима за луксузна крстарења и од постаријих удовица узимао „капару“ уз обећање да ће им обезбедити нижу цену на крстарењу.

Стара госпођа је позва-

тражила спискове пријављених несталих лица, књи-ге социјалних осигураника, болнице, лекаре. Штампан је и постер-потерница из-лепљен по Британији и Европи. И, ниоткуда ни гласа.

Прошло је пет година и остао је само један опипљив траг: црно-бела хаљина у којој је несрећна жена нађена. Стручњаци су установили да је хаљина шивена, а не прављена фабрички и то од материјала за тапацирање намеш-

Реконструкција убиства власника радње Роја Пејна и случаја „Фајронт банде“ (десно)

Гледаоци дословце блокирају све телефонске линије још пре краја целог програма. Студио и полицијске станице примају око три хиљаде позива у времену између четрдесетминутног приказивања реконструкције догађаја и двадесетминутног продужетка за време кога водитељи обавештавају гледаоце о подацима управо добијеним телефоном.

Можда је довољно рећи да су, за мање од три године откако је емитован први Crimewatch, искључиво уз помоћ гледалаца решена четрдесет два случаја и ухваћена педесет два злочинца – од убица до пљачкаша, варалица и си-леџија.

Понекад се догађаји одвијају на веома драматичан начин.

Децембар 1984. старија госпођа из Истборна гледала је из своје удобне фотеље у дневној соби Crimewatch. На своје највеће запрепашћење на екрану је одједном угледала фотографију човека кога је недавно срела у малом хотелу своје пријатељице.

Стјуарт Александер, како се пријавио у хотелској књизи гостију, описан је на

ла пријатељицу телефоном и рекла јој: „Молим те, немој да дижеш панику. Твог госта Стјуарта Александра тражи полиција, управо сам га видела у Crimewatch-у!“

Мада хладнокрвна Енглескиња, пријатељица само што се није онесвестила јер је у том истом тренутку дотични Стјуарт такође гледао телевизију. Срећом, на другом каналу. Позвала је полицију и преварант је ухапшен у року од пола сата.

Црно-бела хаљина, двапут преправљена

Шта све могу гледаоци у улози детектива – аматера испред малих екрана доказује и текући случај назван „Тело из шуме у Беџберију“, грофовија Кент.

Октобра 1979. коњаник у шуми Беџбери нагазио је копитом женски леш. Жртва је била пребијена и тако унакажена да се није могла идентификовати. Од оног што је остало од тела установљено је да је имала око тридесет година и да је рађала.

На основу тих оскудних података полиција је пре-

таја, да је, вероватно, купљена половна у некој продавници чији приход иде у добротворне сврхе (у Британији безбројних) и да је најмање двапут преправљена.

Продуцент Crimewatcha пристали су да прикажу хаљину уз кратак опис случаја чиме се, осим реконструкцијама злочина, баве у једном блоку емисије. „Од овога не очекујемо богзнашта“, обавестио је водитељ гледаоце „али, ипак, обратите пажњу на необичну штрафасту хаљину. Да ли се неко од вас сећа да ју је шио или преправљао?“

И. догодило се чудо. Жена из Стратфорда на Ејвону одмах је телефонира-ла и рекла да је ту хаљину она шила својој мајци а, када је мајка умрла, поклонила је у добротворне сврхе. У року од неколико дана полиција је открила да је хаљина купљена у радњи Војске спаса код места Ившем.

Жртва још није идентификована, али главни детектив Питер Спитлес из Кента каже: „Да није било Crimewatch-а, не бисмо у истрази макнули ни корак даље“.

Увече, сваког последњег четвртка у месецу, улице Велике Британије су пусте: милиони људи испред малих екрана напетом посматрају реконструкције нерешених случајева. Неки од њих присећају се појединости, ликова, ситуација и директно се укључују у програм. Уз помоћ ових „детектива из фотеље“ за две и по године ухваћена су педесет два злочинца – од убица до пљачкаша

И британска штампа даје свој допринос коментаришући нашироко емисију Crimewatch што често даје нове често невероватне резултате.

Синоћ смо се срели?

Јуна 1985. двоипо минутни Photocall (Фото-позив) у оквиру Crimewatcha приказао је слику четрдесетседмогодишњег Дејвида Битлза, трговца аутомобилима из Вуокинггама, траженог због крађе 170.000 фунти из фабрике трактора.

И Битлз је гледао исту емисију у луксузном бунгалову, управо купљеном у месту Бјуд у Корнволу. Ухватила га је паника, брзо је стрпао најнеопходније ствари у торбу, ускочио у спортски „мерцедес“ и одјездио. Полиција, која је стигла у његов бунгалов следећег дана, трагом обавештења преко Crimewatcha, није га, наравно, затекла.

Битлз се склонио у пансион и сићушним корнволском рибарском селу Полруану.

Када је госпођа Шила Мичел из Полруана ушла у локални паб, за шанком је, главом и брадом, седео

Дејвид Битлз. Није се одмах сетила о коме се ради, али је из Cromewatch-а запамтила да траже човека који вози спортски „мерцедес“ и живи у месту Бјуд.

Следећег дана крупан наслов у листу „Санди Експрес“ у вези са Crimewatch-ом привукао јој је пажњу. Ту је гђа Мичел прочитала опширан чланак о случају Битлза и све се некако слагало са оним што је видела у пабу. „Овај личи на човека кога смо синоћ срели“, рекла је мужу. Муж је одмах обавестио власника пансиона где је лопов одсео и – Битлз је осуђен на две и по године затвора. Ускоро треба да изађе.

Британци су увелико прихватили улогу детектива у борби против криминала који драматично расте сразмерно броју незапослених у тој земљи. Гледаоци се више не ограничавају само на телефонска обавештења: дају пуна имена, учествују у реконструкцијама злочина, сведоче на суду. Схватили су да оно што се догодило другима може, сваког часа, да погоди и њих.

Бојана Докић

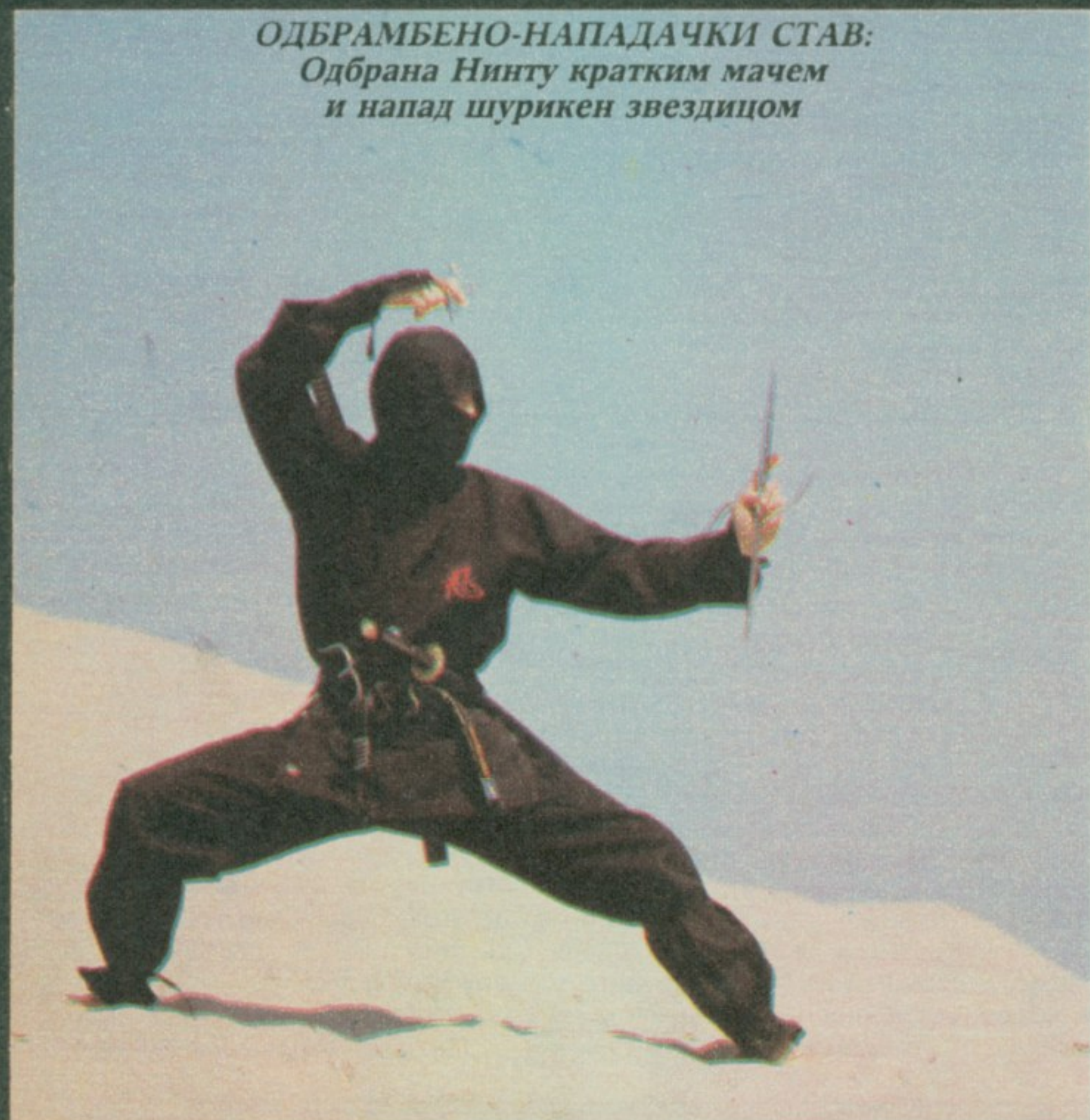

НИЊУТСУ ВЕШТИНА
ПОДРАЗУМЕВА МНОГЕ
БОРИЛАЧКЕ ТЕХНИКЕ
КАО И НАЧИНЕ
ПРАЋЕЊА И
УЗНЕМИРАВАЊА
НЕПРИЈАТЕЉА.
НАЈЈЕДНОСТАВНИЈЕ СЕ
ОПИСУЈЕ КАО МЕТОД
НАПАДА И ОДБРАНЕ. НА
НЕКИ НАЧИН, МЕЂУТИМ,
НИЊУТСУ СПАДА У
ФЕУДАЛНИ НАЧИН
ШПИЈУНАЖЕ

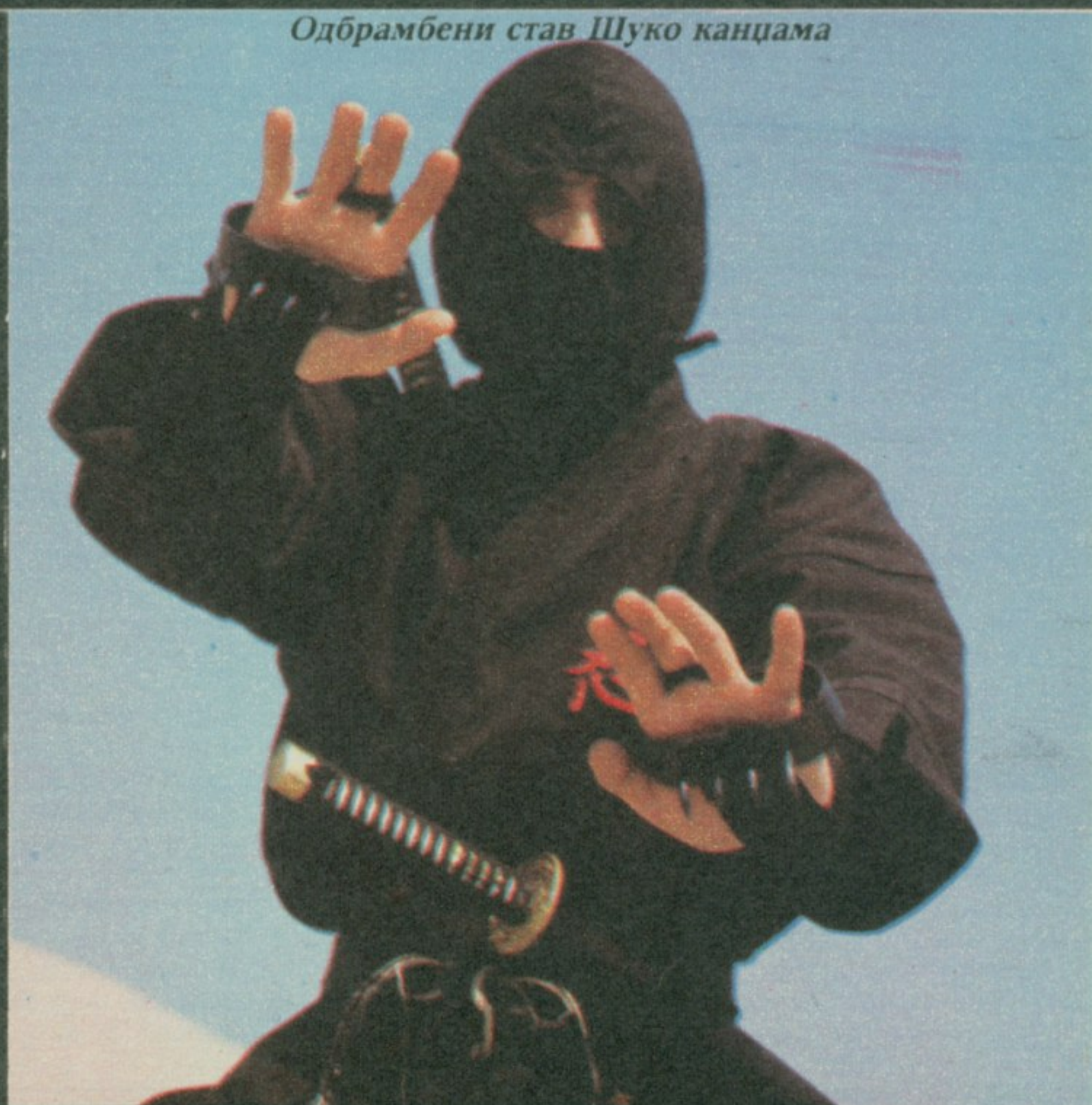
КАКО СУ СЕ БОРИЛЕ ЈАПАНСКЕ НИНЏЕ

ДУБОКА ТРАВА ЈЕ

ОДБРАМБЕНО-НАПАДАЧКИ СТАВ:
Одбрана Нинту кратким мачем
и напад шурикен звездом

Одбрамбени став Шуко канџама

Снимио: Љубомир Патрногић

САИ КАТА:
Одбрана
са два
кратка
мача
од више
наоружаних
противника

ВЕЧИЈИ ПУТ

Почети нињутсуа нису баш најјаснији, али нема сумње да је то оригинална јапанска вештина иако под јаким утицајем кинеских шпијунских техника. Развила се за време владавине цара Суико (539-628) а њен оснивач је Michinove-No-Mikoto. Име нињутсу вероватно потиче из рата између принчева Шотоку Таишија и Морија око земље Оми који је трајао од 593-628. године.

Ратник Отомо-Но-Саијин знатно је допринео победи принца Таишија јер је успео да прибави нека корисна обавештења. Принц је наградио Отомоа титулом вође

специјалних снага и именом Шиноби (стално унутра) из којег је изведена реч нињутсу.

Уметност нињутсуа помиње се у Хеиан аналима. Минамото Јошицуне учио је ратне вештине кроз студију кинеског ратног класика Шунцуа и вежбањем посебних техника бу-јуцуа. Његова војска примењивала је ову вештину у време владавине породице Таира.

У периоду Камакура многи ратници отпуштени су са двора због мирне ситуације међу клановима. Немајући посла отишли су да живе у планинама у подручју Ига и

Кога. Ту су се настанили као јизиамураји (ратници који живе као фармери). Били су под сталним притиском царских снага које су покушавале да их униште. Да би се заштитили, били су принуђени да усаврше борилачке вештине које захтевају минимум опреме. Успели су да изаберу само најнеопходније оружје и усаврше његову употребу створивши тако широку лепезу вештина које се групишу под именом нињутсу.

Статуси и кланови

Улога нинџа (или „оног ко је стално унутра“) врхунски истренираног обавештајца је најбољи начин да се прикаже значење нињутсуа. Нинџа је имао задатак да скупља обавештења о непријатељу, да врши саботаже, а био је ненадмашан у борби голим рукама. Био је, додуше, опремљен са најмање три оружја, неки пут чак и са двадесет.

Нинџе су се делиле у три групе. Јонини или високи људи представници су кланова нинџа и склапали су уговоре са онима који желе њихове услуге. Чунини (средњи људи) били су њихови помоћници - заменици вођа. Генин („нижи човек“) извршавао је опасне задатке. Нинџа генин сматран је најнижњим слојем у Јапану. Кад их ухватиле, сурово су их мучили.

Најпознатије нинџе рођене су у областима Ига и Кога. Тамо су окружени планинама и дивљином, на миру вежбали. Села у којима су ове породице живе биле су заштићене од непријатеља и луталица. Захваљујући удаљености и одвојености, нинџе и њихов занат нињутсу остали су тајна.

У подручју Кога било је око педесет чунин кланова од којих је сваки имао 30-40 генина који су их служили. Иако су нинџе Ига и Кога постале најпознатије, било је и других група нинџа са завидном традицијом. Клан Шиншу из подручја Нагано назвали су супа или „кристални таласи“, клан Кошу из области Јаманаши добио је име нозару („планински мајмуни“), клан Јошу из области Точиџи звао се рапа („разбарушени таласи“) а клан Рикүзен из Сендаи области - курохаги („црно лишће“).

Ципеле са одвојеним палцем

Тренинг нинџа почињао је врло рано, обично од пете године. Вежбање је већ у почетку било прилично тешко. Данима су ходали по дугим танким гредама, односно брвницама, да би стекли равнотежу, сатима висили држећи се за гране дрвећа да би ојачали руке, стекли психичку равнотежу и научили да савлађују умор. Скакање, трчање, пливање, роњење и посебан тренинг пењања, за снагу и еластичност ногу, чинили су другу важну фазу тренинга у најранијем добу. У дванаестој години почињу дуга трчања ради издржљивости и припреме за обуку у руковању оружјем. Вежбали су мачевање, борбу штапом, копљем и великом секиром. Тада су постепено вежбали бацање шурикена (челичних пројектила у облику звездица и игала). Играње, певање старих народних песама, опхођење у друштву, цртање мапа, вештина прерушавања и маскирања, чак и столарски занат, били су важни у тренингу нинџа.

Одевали су се зависно од задатка, али њихова уобичајена одећа била је шиноби шозоку. Састојала се од јакне, капуљаче и нарочито скројених панталона.

На ногама су носили лагане ципеле (са одвојеним палцем) постављене сировом свилом. Оваква обућа омогућавала је тихо кретање и сигурно и лако пењање. Одело

Напад кратким самурајским мачем катан
и ударцем ногом - јоко-тоби-гери

ДУБОКА ТРАВА ЈЕ ЗЕЧИЈИ ПУТ

Став
за
бочно
сечење
противника
од
паса
према
рамену

је имало два лица, црно и тегет, зелено или бело.

Посебна вештина нинџа било је прерушавање - шичи-хо-де - или седам начина кретања.

1. сарутаку - путујући глумац
2. комус - путујући свештеник
3. јамабуши - планински свештеник
4. суке - будистички свештеник
5. хокаши - путујући забављач
6. цунегата - земљорадник
7. акиндо - трговац.

Нинџа се прерушавао према задатку који је морао да обави.

Дубљи траг - ближе насеље

Својим способностима које су биле резултат планског и дугогодишњег тренинга, нинџе су постале легенда, а околина се према њима односила са страхопоштовањем. Невероватни подвизи убедили су народ у натприродност ових ратника. Њихов необичан начин кретања, познат као „десет корака“ садржи следеће стилове:

1. нуки аши - тајни корак
2. сури аши - чешуљи корак
3. шиме аши - чврст корак

4. тоби аши - летећи корак
5. ката аши - један корак
6. о аши - дуг корак
7. ко аши - мали корак
8. кокизами - кратак корак
9. вари аши - убрзан корак
10. цуне аши - нормалан корак.

Нинџе су знале још један необичан начин ходања јоко аруки (ходање у страну) који је доприносио њиховом угледу. Овај метод омогућавао је да по траговима нико није могао да их ухвати нити да одреди правац њиховог кретања. Нинџе су тако могле да пређу око 500 километара за три дана, а прича се да су успевали да трче без одмора 150-200 km.

Радник је са собом носио сву потребну опрему. То је укључивало пилуле кито-ган које су гасиле жеђ чак пет дана. Прављене су од много састојака припреманих три године. Носио је и лекове за ране, разне инфекције, уједе змија и масти које су терале инсекте.

Нинџе су добро знале многе тајне природе. На пример, могли су да открију насеље пратећи лет птица - оне никада не узлећу према људима већ лете од њих или на основу тога што запрете остављају

дубље трагове што су ближе насељу. Научили су да обилазе подручја са опасним инсектима или животињама, ослушкивали звуке природе: ако изненада престану, посреди је нека опасност. Секли су дрвеће да би одредили правац кретања јер су знали да су годови шири на страни окренутој југу. Препознавали су отровану воду, могли су да живе само од плодова природе. Понекад, али заиста ретко, дешавало се да украду нешто за јело.

У друштву је нинџа био једнако опрезан. Препознавао је отровану храну по карактеристичним „слатким“ мехурићима који су блистали по површини. Упадајући у многе палате отварао би покретна врата тек пошто подмаже клизне канале и тако смањи буку. Кад уђе у палату, покривао је уста папиром или капуљачом да утиша звуке свог дисања. Обично је ишао на рукама да се не би оклизнуо или саплео о нешто у мраку. Све нинџе биле су веште у овој техници познатој као шинсо тохо - „дубока трава је зечији пут“.

Следећа корисна вештина нинџа била је способност препознавања уснулог. Звук спавача се не мења. Ако хрче, ритам је неједначан. Његове кости и зглобови не праве фини карактеристичну буку коју нинџа ослушкује у мраку. Умели су и да се провуку поред спавача док обављају задатак.

Живо страшило

Нинџа је користио многа лукавства да би се сакрио од непријатеља односно сигурно повукао. Познато је „5 техника бежања“:

1. мокутон - коришћење дрвећа и траве
- а) куса гакуре - нинџа се маскиран и непомичан крије у грмљу или високој трави
- б) тануки гакуре - попне се на дрво, за-

клони лишћем и седи непомично да не привуче пажњу

2. катон - коришћење ватре

а) хитсуке - у противниковој кући нинџа пали ватру на страни супротној од оне на коју ће ући или нешто тражити

б) хидама - користи бомбе или димне завесе да сакрије своје кретање

в) раикадама - да не би наишао на непријатеља, око простора у који улази нинџа поставља ватромет подешен да се пали потезним жицама

г) докуен гакуре - коришћење отровне димне завесе код повлачења

д) ениби гакуре - подразумева ношење маске и пуштање ватре из тубе са запаљивом смешом како би заплашио непријатеља.

3. дотон - коришћење земље, зидова и стена за сакривање

а) имори гакуре - нинџа приања уза зид или камен као камелеон да се „утопи“ у изглед околине

б) кагаши гакуре - стоји у пољу као страшило и заваља пратиоце

в) узура гакуре - у мраку се склупча и непомичан као камен остаје на терену

4. катон - коришћење металних предмета за одвраћање пажње

а) кама гакуре - бацање металних предмета који изазивају забуну

б) до гакуре - бацањем бакарних новчића нинџа гађа и скреће пажњу потере

5. анитон - бежање кроз воду

а) хома гакуре - док непомично лежи под водом, нинџа дише кроз специјалне цеви

б) укигуса гакуре - припремање за одлазак - у воду баца велике количине биљака, да би сакривен међу њима могао безбедно да напусти опасну зону.

Душан Павловић

Мајстор борилачких вештина

Тајне борења I део

ВИНГ ЧУН, ЧИТ КУН ДО... И КОРАК ДАЉЕ

Књига за напредне вежбаче КУНГ ФУА, ФУЛ КОНТАКТА И КАТЕА. Борба на далекој и средњој дистанци. Први пут код нас примена елемената ТРЕЋЕ ВИНГ ЧУН ФОРМЕ. 60 техника илустрованих на више од 360 фотографија. Употреба заштитне опреме, цака, фокусера, ваздушног штита и крушке. ТАКТИКА СЛОБОДНЕ БОРБЕ. Усвојите корисно додајте своје лично. ТАЈНЕ БОРЕЊА I део. Цена 2000 дина.

Тајне борења II део

ИЗВОЂЕЊЕ ИЗ РАВНОТЕЖЕ, ЧИШЋЕЊЕ И БАЦАЊЕ

ЗАШТО, КАДА И КАКО извести противника из равнотеже. Како одржати и искористити његову психофизичку неравнотежу. 60 детаљно објашњених техника илустрованих са више од 400 фотографија. Технике ДОЗВОЉЕНЕ И НЕДОЗВОЉЕНЕ у спортској борби. Победите једноставно, брзо и ефикасно. ТАЈНЕ БОРЕЊА II део. Цена 3000 дина. Још данас наручите књиге на адресу:

Ненад Рочићмановић
Јована Бјелића 29
11040 Београд

Овим неопозиво наручујем:

наслов књиге	цена	ком	укупно
ТАЈНЕ БОРЕЊА I део	2 000		
ТАЈНЕ БОРЕЊА II део	3 000		
Поштарина (300 дина по књизи)			
УКУПНА СУМА			

платићу приликом преузимања књига

(име и презиме)

(улица и број, спрат, стан)

(поштански број и место)

ВОЗАЧИ, КЛИЗАЊЕ ЗАГАРАНТОВАНО!

„Клизави смо током читаве године!“, чита се на рекламном панелу специјализоване стазе за обуку возача надомак Стокхолма. У Шведској постоји и одлично послује још двадесет и један полигон за клизање на четири точка.

Ствар је у томе што без положеног испита на стазама на којима се изузетно тешко вози, у Шведској и Норвешкој нема ни возачке дозволе. Законом прописана провера уведена је како би се возачи обучили за вожњу у тешким условима скандинавских зима, али и зарад – лосова...

Током провере, од кандидата се очекује да при брзини од 70 километара на час, на команду инструктора, у месту укочи на мокро, уљем посутом или залеђеном асфалту. Ко не направи „карамбол“ положио је, ко се ушепртља, улеће у савитљиве гумене одбојнике с једне или друге стране стазе.

Какве везе с тим имају лосови? Приличне. Само прошле године у саобраћајним несрећама које су они изазвали, у Шведској је погинуло двадесет особа. На стокхолмском полигону за обавезно клизање, лоса, тачније само његове ноге, изигравају четири пластичне цеви јарко наранџасте боје. Претпоставка је да ће га, када на огромног јелена заиста налете, возачи већ препознати. ■

СМИСАО ЗА РЕАЛНОСТ

Пошто су сазидали лепу, нову градску већницу, становници градића Вилбарстона у Великој Британији основали су комисију за избор имена које ће дати овом значајном здању. Комисија је дуго и савесно разматрала многобројне предлоге, почев од уобичајених („Већница Елизабете II“), преко тако рећи романтичних („Већница с погледом на зелена поља“), да би на крају закључила како већница треба да се зове баш као и град: „Вилбарстонска градска већница“. С обзиром на исход, можда комисија и није била неопходна? ■

НЕЗАБОРАВНА ОЛИМПИЈСКА МЕДАЉА

Једини олимпијски шампион који је бацио златну медаљу је совјетски веслач Вјачеслав Иванов.

Он је на Олимпијади у Мелбурну 1956. године освојио прво место у сингл-скулу (једноседу) и био је толико изван себе од среће да на церемонији доделе медаља просто није могао да се контролише. Пошто је извео малу победничку игру, у крајњем одушевљењу хитнуо је своју златну медаљу високо у ваздух. Медаља је

полетела увис, па полако почела да пада – право у језеро Вендур.

Иванов је био ужаснут. Одмах је заронио и, мада је сатима наставио да рони, медаљу није нашао. А када је и екипа професионалних ронилаца изишла из језера празних руку, Међународни олимпијски

комитет доделио је ожалостеном Иванову дунликат.

Вјачеслав Иванов је освојио још доста злата на Олимпијским играма у Риму и Токију, али га страх није напустио. Увек је будно пазео да му медаље чврсто стоје на грудима. ■

И ЛОПУЖЕ ТЕЛЕФОНИРАЈУ

Херман Сјеберг из шведског града Нешеа нашао је на поду јавне телефонске говорнице новчаник са крунама у вредности од седамдесет и осам старих хиљада. Као сваки поштени грађанин, поштени Херман је новчаник одмах однео у полицијску станицу где се сетио да је у говорници заборавио сопствени новчаник са далеко више новца: 36 старих милиона. Одјурio је на траг, али је новчаник у међувремену нестao. Наравоученије: јавне телефонске говорнице користе и поштењачине и лопуже. ■

ПЛАНЕТА НА ЗАЈАМ

Познати планинар Рајнхолд Меснер:

„Сви стално морамо имати на уму да смо овај свет позајмили од оних који ће нас наследити. Наша обавеза је да га пазимо, чувамо, штитимо и што је мање могуће експлоатишемо. Људи говоре како се Меснер пење на високе планине без кисеоника што значи да је луд. Мој одговор гласи да се нов начин планинарења састоји у вештини одбацивања свих помоћних техничких средстава, у одбацивању клинова, у освајању великих висина снагом руку и ногу, мозга и искуства, у брисању свих трагова нашег присуства.“ ■

„НЕОБЈАШЊИВА“ СРЕЋА ЏОНА ВЕЈНА

Џон Вејн је снимио 155 филмова, углавном знамо каквих: с много мртвих унаоколо. Колико је он пута при том погинуо? Седам. Платио је главом у „Песку Иво Циме“, „Револверашу“, „Аламу“, „Пожањи дивљи ветар“, „Бдењу црвене вештице“, и „Десантним јединицама“. Невероватна срећа, с обзиром на онолику пуцњаву. ■

ПРАВА ЉУБАВ НЕМА ЦЕНЕ

Америчким власницима домаћих животиња и животињаца који никако не могу да се помире са смрћу својих љубимаца сада се пружа прилика да вољена телашца транспортују на адресу једне фирме из Нисвеја у Минесоти која се зове „Конзервирај свог љубимца“. За одговарајући износ, дотична фирма замрзавањем суши и конзервира посмртне остатке у пози коју клијент наручи. Љубимче, тврди се у рекламной брошури компаније, после захвата изгледа као да је живи. Маца која седи (и само што не преде) стаје 450 долара (нешто мање од тридесетак старих милиона). Драге куце су далеко скупље, поготово ако су крупније: цена немачког овчара смрзнутог у тренутку напада (на провалнике, ваљда) иде и до две хиљаде долара. Претворено у динаре, то је неких 120 милиона. Старих, наравно. ■

МОРАЛА САМ ДА ПОМОГНЕМ ТОНИЈУ!

*Сузи Мек Калах,
девојчица
„задужена“
за невоље,
постала је
херој*

**СУЗИ ЈЕ ПОКУШАЛА ДА ОБЈАСНИ
ДА КАСНИ ИЗ САСВИМ
ОПРАВДАНИХ РАЗЛОГА –
СПАСАВАЛА ЈЕ ДРУГА. АЛИ, МАЈКА
ЈЕ БИЛА УВЕРЕНА ДА ЈЕ ТО ЈОШ
ЈЕДАН ОД ЊЕНИХ ЧУВЕНИХ
ИЗГОВОРА И ПОСЛАЛА ЈЕ У
КРЕВЕТ БЕЗ ВЕЧЕРЕ**

Сузи се вртела по кући. Покушавала је да чита, укључивала телевизор, по стоти пут је узимала књиге да учи. Никако није успевала да се скраси. Ишло јој се напоље, дан је био као поручен за вожњу бициклом. Али, није смела да изађе, мајка јој је забранила да се мрдне из собе, била је кажњена.

– И та мама – дванаестогодишња Сузи Мек Калах је „разговарала“ са својим одразом у огледалу – стално се нешто љути на мене, непрекидно ми не-

што забрањује. Као да никад није била мала. Прави се важна, као да је одувек знала шта је добро а шта није, шта се сме а шта не сме. Па ваљда је и она некад грешила!

Елизабет Мек Калах није нека „баба-рога“, то је и Сузи добро знала, али кад би се наљутила на мајку чинило јој се да је ова стално спутава. У ствари, Сузина мајка се трудила да своју кћерку што мање оптерећује, давала јој је слободу да о свему сама одлучује. Али, једино што никад није опраштала то је била Сузина невероватна особина да „нестаје“. Девојчица би се заиграла с друштвом и сатима остала напољу. Елизабет Мек Калах је неколико пута ангажовала и полицију да уђу у траг Сузи. А ова би се тек појавила у неко доба не схватајући чему толика гужва.

Тог септембарског поподнева прошле године Сузи је победоносно ушла у кућу и још с врата саопштила мајци да је пробала да пуши. Неки старији дечаци из школе у Редингу, месту у коме су живели у британској грофовији Беркшир, зачиковали су Сузи да она то неће моћи. Девојчица се наљутила, отишла и, уместо ужине, купила две цигарете у радњи у којој су се продавале на комад. Желела је смешта да поприча о томе с мајком. Пушење јој није пријало, повраћало јој се и заболела је глава. Међутим, Елизабет је била тако бесна кад је чула шта је Сузи урадила да јој је забранила да тог дана помоли нос из куће.

Све што је забрањено, изазов је

Сузи је некако издржала до пет а онда, кад је чула како је дозивају другови, узела је бицикл одлучивши да ипак прекрши обећање. Написала је мајци поруку на парчету папира – вратиће се брзо.

Пријатељи су је чекали испред куће, сви с бицикlima. мало су се возикали по крају а онда су, без икаквог претходног договора, кренули пут Темзе. Знали су да не смеју да се купају у Темзи, претходне недеље се неки шеснаестогодишњак удавио у реци. Али ђаво им није дао мира, било им је слатко баш оно што је забрањено.

Бицикле су „паркирали“ на обали, скинули се у купаће костиме и утрчали у воду.

– Имала сам утисак да се сви помало прибојавају – касније је причала Сузи – али, нико није желео отворено да покаже да се плаши. Бркали смо се близу обале, гњурали. Било је лепо мада је вода, без обзира на топао дан, била веома хладна.

У једном тренутку је Тони, годину дана млађи од Сузи, нестао под водом. Они који су остали на обали почели су да вриште, неки су отрчали да потраже помоћ.

Сузи није одмах приметилa шта се догађа, занела се у игри с неком другарицом. Чим је чула успаничене гласове својих другова с обале окренула се у правцу где је био Тони. Није му видела главу, али је у трену запливала у том правцу.

– Било ми је једино важно да помогнем Тонију, морала сам да га спасем. Знала сам да је слаб пливач и да неће успети сам да се извуче. Кад сам схватила да је „нестао“ под водом, уплашила сам се да можда нећу моћи сама, али није било времена да чекам помоћ. Дошла сам до њега и заронила. Једва да сам га нашла у оној мутној води.

– Сетила сам се сцена из филмова – особу која се дави треба обухватити око струка. Ухватила сам га што сам чвршће могла и покушала да извучем на површину...

Заглавила му се нога

Али, Тонију се заглавила нога у, како се касније испоставило, нека кола која су била потопљена на том месту. После тог првог неуспелог покушаја Сузи је на тренутак изронила на површину, ухватила ваздух и поново заронила. Кроз прљаву воду није успела да види у шта се то заглавила нога њеног друга. Тада је Тонија обухватила још чвршће око струка и свом снагом га је цимнула на површину. Ослободила га је и извукла.

Једном руком га је држала око струка, другом му је главу избацила изнад воде. Тони је био готово без свести. Једва га је довукла до обале. Тамо су јој остали другови помогли да га извуче из реке. Окренули су га на стомак и покушали да му избаце воду из плућа. У том тренутку већ су стизали и лекари из хитне помоћи. Смesta су га одвезли у болницу.

Сузи је отишла с њим и, чим су позвали Тонијеве родитеље и саопштили јој да нема никакве опасности, она је кренула кући. Кад је ушла у стан, покушала је да објасни мајци да касни зато што је спасава-ла живот свом другу. Али, Елизабет Мек Калах, навикла на Сузиних „хиљаду изговора“, није јој поверовала. Послала је своју кћерку на спавање и то без вечере.

Тек сутрадан, кад су дошли из полицијске станице, Елизабет је схватила да јој је Сузи говорила истину. Новине су биле пуне написа о Сузиној храбрости.

В. С.

ПОЛИЦАЈАЦ СА БЕВЕРЛИ ХИЛСА II

ПРЕМА ОРИГИНАЛНОМ ФИЛМСКОМ СЦЕНАРИЈУ ЛАРИЈА ФЕРГУСОНА И
ВОРЕНА СКАРЕНА, НАПИСАО РОБЕРТ ТАЈН

ГЛАВА ПРВА

Аксел Фоли, понос детроитске полиције, облачио се за посао. У неким другим околностима то не би био догађај од неке веће важности било за Аксела или за свет уопште: фармерице, мајица, патике и – готово. Али Акселова одећа је сада била другачија. Имала је своја имена.

Отворио је врата свог расклиматансг ормара и почео да вади ствари. Прво кошуљу „Карла Лагерфелда.“ Док ју је облачио, у његовој глави почеле су да откуцавају цифре као у регистарској каси: једна кошуља 250 долара. Отворио је фиоку на комоди и извадио пар, руком плетених, свилених чарапа „Кристијана Диора“: један пар 75 долара.

Када је навукао одело „Нина Черутија“, Аксел се нагнуо преко комодe и загледао у огледало. Допало му се оно што је видео и задовољно је набацио широк осмех: једно одело – две хиљаде долара. Живот међу криминалцима стварно чини чуда кад је гардероба у питању. Права је штета, помислио је, што ништа од свега овога не припада њему. Све је било власништво детроитске полиције. Ако се за вас мисли да сте богати криминалац – или прикривени полицајац који изиграва богатог криминалца – онда се не можете облачити у робној кући. Морате изгледати као газда или бар као неко близак њему. Аксел је баш тако изгледао.

Вешто је завезао свилену кравату у жакар дезену (300 долара) и ставио на руку танак часовник „Патек Филип“ (5.000 долара). Поново је завукао руку у ормар и извукао свој „браунинг“ калибра 9 милиметара и сместио га у полицијску футролу (6.95 долара). Питао се када ће Ђорџо Армани креирати неки свој пиштољ. Задовољно је бацио поглед на свих 7.625 долара на себи и насмешио се онако како је то видео да раде у телевизијским рекламама.

– Изем ти ја све ово – рекао је гласно. – Како ћу сутра ујутру моћи да поштујем сам себе.

Али Акселова трансформација још није у потпуности била завршена. Његов стари модел „шевролета“, са отрцаним пластичним кровом и сав изгребан, остао је данас у гаражи. Уместо њега, Аксел је изабрао нешто што је тренутно важило за најотменије. Био је то црвени „теста роса ферари“ који је сигурно изгледао много боље од његовог „шевца“ и ишао је далеко брже.

Упалио је машину и упутио се на детроитске улице. Кад је стигао пред капију гараже детроитске полиције, Бени, стари седи чувар, погледао је Аксела и с неверицом одмахнуо главом.

Прозор „ферарија“ се бешумно отворио и Аксел је развукао свој познати осмех.

– Шта ти је, Бени? Зар никад раније ниси видео богатог Црнца? То што су моји посло-

ви на берзи успели, не значи да нисам онај исти стари Аксел. Знаш, треба да разговараш са мојим заступником... можда може и теби да предложи нешто згодно...

Бени је подигао рампу на капији.

– Губи се, Фоли...

Аксел је ушао у полумрачну гаражу и паркирао ауто. Извлачећи се из кожног седишта, потапшао је аутомобил с пуно нежности. Помислио је да би можда могао да га замоли да се венча с њим.

Детективска соба на трећем спрату била је исто толико лепа као и гаража из које је управо изашао. Детективи су седели за расклиматаним столовима и куцали на старим писаћим машинама. Осумњичени, са лисицама на рукама, изгледали су као да им је помало досадно док траје процедура узимања изјаве, коју је већина њих већ неколико пута искусила. Завесе које су висиле преко високих прозора биле су скроз чађаве. Док је Аксел пролазио крај својих колега, они су га збуњено гледали.

– Хеј, Фоли! – викнуо је Гренби, стари полицајац великог стомака, који се истицао испод кошуље од синтетике. – Овде је дозвољен приступ само правим полицајцима.

Аксел је наставио да корача, набацивши филмски осмех.

– Зар си ти још жив, Гренби? Нисам то до сада примећивао.

– Баш си духовит, Акселе.

Орвис, млађи полицајац, залетео се ка Акселу, пружајући руке као пипке.

– Хеј, Фоли, могу ли да те пипнем? Никад раније нисам дотакао ништа што кошта више од двеста долара.

– Склањај своје штрокаве ручерде од „Нина“ – обрецнуо се Аксел.

– Нино? – рекао је Орвис. – Ко ти је тај Нино? Зар си почео себе да зовеш Нино?

– То је одело. Тако се зове: „Нино“.

– Могу ли да га пипнем. Рекох ти да никад раније нисам...

Криминалци приведени у собу почели су да навијају. Чак би и запљескали, да нису имали лисице на рукама.

* * *

У Калифорнији је било рано јутро. Ендрју Богомил, понос полиције Беверли Хилса, трчао је на својој уобичајеној марш-рути дуж улице Риџтоп. Ова јутарња гимнастика одвела га је далеко у брда Беверли Хилса. Прошао је и последња имања милионера који су још дубоко спавали иза масивних ограда око својих кућа, сигурни да неколико хиљада долара, које су уложили у алармне уређаје и за обезбеђење, значе много за њихов миран сан.

Богомил је сишао са асфалтног пута и почео да трчи по земљи. Увек га је чудило да овде горе, у брдима, има толико слободне земље. Доле, ка Тихом океану, живе-

ло је на милионе људи, сви стешњени један изнад или један крај другог. А овде, у брдима, коњи су још слободно пасли. Могао је чути једног испред себе како у измаглици рже.

Успорио је корак и обрисао зној са чела крајем мајице. На њој је крупним словима писало „Полиција Беверли Хилса“. Измаглица се мало разишла и Богомил је застао да осмотри околину. Недалеко од њега налазио се велики овалан резервоар за нафту. Знао је да се у околини Беверли Хилса вади нафта и да је то био зачетак великог богатства ове комуне, али је знао и да се сваки литар нафте која се испумпа, истог тренутка одводи из града цевима. Откуд онда резервоар? Отрчао је до њега, обишао га, додирујући челичне облоге као да хоће да се увери да је то што види истина.

Наставио је да трчи, иако је сад изгледало да га трчање мање занима од мисли које су јуриле по његовој глави.

Зауставио се и погледао испред себе. У црвеној блатњавој земљи могли су да се виде трагови једног аутомобила. Пратио је трагове погледом и приметио да је на неколико десетина метара испред ауто заокренуо. Богомил је неко време стајао размишљајући.

Стварно има пумпи за нафту, помислио је... Окренуо се и поново погледао резервоар. Трчао је назад истим путем којим је и дошао. Нафта која се вади из земље иде у резервоар. То је савршено нормално – помислио је. Његове патике пропадале су у црвено блато. Али, ту ипак нешто није у реду...

Једна особа, заклоњена иза стене, посматрала је Богомила још откако је ступио на имање и почео да се мува око резервоара. А прочитао је и оно што је писало на Богомиловој мајици.

– Полиција Беверли Хилса – рекао је човек гласно. У његовим речима било је пуно презира.

...

Сат касније Ендрју Богомил је седео код куће за својим писаћим столом. Истуширао се, обријао и обукао за посао, али није осећао оно пријатно узбуђење које га је обузимало увек после трчања. Отворио је страницу „Лос Анђелес Тајмса“ где су се налазили извештаји са берзе и почео пажљиво да чита.

Није ни подигао поглед када је у собу ушла његова кћерка Џејн носећи му тек скувану кафу. Имала је двадесет година и била витка као и њен отац. Била је и лепа. Бујна смеђа коса љупко јој је падала преко рамена; а наследила је и оне лепе плаве очи које су сада тако предано биле задубљене у новине.

Џејн је спустила шољицу с кафом на сто.

– Хвала, душо – рекао је Богомил, не скидајући поглед са новинског извештаја.

Отворио је фиоку, вадећи из ње футролу и пиштољ. Пажљиво је проверио да ли је све у реду пре него што ће пиштољ сместити испод мишке.

Исцепио је из новина чланак који га је заокупио и ставио у црвену фасциклу. У њој је било и неких других папира...

ГЛАВА ДРУГА

Родео драјв, Беверли Хилс. Најбогатија улица у најбогатијем крају Америке и света. За Аксеоловим „фераријем“ нико се није ни осврнуо. До поднева је на Родеу било паркирано већ пет оваквих аутомобила, а на Вилшајру још три. Било је више „ролс-ројсева“ који су тражили паркинг него што је било пешака на тротоару. Велике лимузине са затамњеним стаклима, која су штитила власнике од знатижељних погледа туриста, крстариле су по главној шопинг-зони као неке јахте.

А од свих ексклузивних и скувих радњи на Беверли Хилсу, ниједна није била толико ексклузивна и нарочита као „Адријано“. На свим другим местима у свету куповина робе се обавља релативно једноставно. Ставите новац у џеп, уђете у радњу и купите оно што желите или што можете себи да приуштите. Али не и на Беверли Хилсу, а сигурно не код „Адријана“.

Код „Адријана“ прво морате да закажете да ћете доћи да купујете. Тек кад он одлучи да сте права особа којој он жели нешто да прода, можда ће вам заказати састанак. А ако се којим случајем појавите а да претходно нисте заказали, онда вас сачека Раул, згодан, коврџав и мишићав портир, који ће вас тихо али одлучно отерати с врата.

Раул је управо посматрао како се један црни „кадилак“ зауставља испред улаза у радњу његовог газде. Шофер је истрчао да отвори врата и онда су се прво појавиле савршено витке ноге у црним свиленим чарапама. Чак је и Раул једва чекао да види остатак. А кад се Карла Фрај усправила са својих метар и осамдесет, одмах је знао да је то особа којој је „Адријано“ сигурно заказао састанак.

Црна коса спуштала јој се низ леђа. Савршене груди назирале су се испод свилене блузе. Смешила се тако да је имао утисак као да га греје. Али, очи није могао да јој види. Носила је наочаре са рефлектујућим стаклима. Могао је само да их замишља – тамне, заводљиве и...

Испустила је ташну из које се расуо новчаник... нешто ситниша и – шминка. Скочио је да то купи, размишљајући како би могао да је приволи да се заљуби у њега, обичног портира. У том тренутку приметио је да је у њега уперен пиштољ калибра 38.

– Уради како ти кажем, душо – промрмљала је као да разговара са својим љубавником. – Разумеш?

Раул је климнуо главом. Његово животно гесло било је да све учини за оног ко у њега упери пиштољ.

– Дobar си ти дечко – насмешила се она. – Устани полако и отвори ми врата. Гледаћу да будем нежна.

Раул је устао полако, баш онако како му је речено. Није важио за најпаметнијег момка на свету, али му је пало на памет како ће „Адријано“ опљачкати најзгоднија жена коју је икада видео. Откључао је врата и заједно су ушли у „Адријаново царство“.

„Адријано“ је била хладна, тиха, метално-стаклена катедрала посвећена продаји најбољег накита, бунди и одеће на свету. Ваздух је мирисао на новац. Ненси, домаћица радње, одмах је погледала у нотес да провери ко је нова муштерија. Али у 11.30 нико није био заказао. Тек тада је приметила цев уперену у Раулово уво.

– Хеј – било је све што је успела да каже.

– Закључај врата и одмакни се од њих – прошапутала је Карла Раулу.

– Шта хоћете... – устала је Ненси.

– Умукни – одвратила је Карла. Раул је послушно отишао да закључа врата. Руке су му дрхтале. Ненси је у тренутку схватила да ова жена не би оклевала да употреби своје оружје. У радњи је било вредних ствари, али оне ипак нису биле вредне њеног живота.

У том тренутку и неколико муштерија и продаваца у радњи је приметило да се око пријемног шалтера догађа нешто чудно. Антоан, најомиљенији продавац у радњи, префињених француских манира, у том тренутку сасвим је заборавио на протокол.

– Је... – прозборио је акцентом који нимао није лично на париски.

– А сада сви на под – подвикнула је Карла. Нико се није ни померио. – Брзо! – наредила је, махнувши пиштољем. Сви су се бацили на дебели плишани тепих.

Са међуспрата се зачуо глас још једног продавца. Франческо је тек заустиио нешто да каже, када је Карла испалила један метак тик поред његове руке. Франческа је напустила храброст: скотрљао се низ степенице у жељи да и он легне крај других на мекани тепих. Али, Карла је с њим имала друге планове. Зграбила га је за кашмирски џемпер и почела да га гура испред себе кроз ходник који је водио ка споредном улазу у радњу. Притисла му је цев у потиљак и наредила да отвори врата.

– Под утиском пуцња који је малочас одјекнуо, једва је од страха успео да нађе прави кључ. Његов страх се удвостручио када је откључао врата. Тамо су стајала два човека обучена у црно од главе до пете. Обојица су имала чарапе преко главе. Један од њих држао је у руци пиштољ, највећи који је Франческо икада видео.

– Мама миа – изустио је Франческо, али то је било све што је могао да каже. Карла се

мало измакла а затим га песницом звизнула у браду. Склопио је очи и сложио се на под као да су му ноге од гуме.

У том тренутку зашкрипале су кочнице камионета који је стао тачно на врата споредног улаза. Карла је дала знак двојници маскираних људи који су, заједно са возачем, пожурили у радњу. Стајала је држећи чврсто уперен пиштољ у Раулову главу. У левој руци држала је штоперицу. Укључила је.

– Два минута – викнула је.

Као добро истренирани тркачи, мушкарци су кренули ка местима која су пре тога дуго планирали. Карла је наредила: ништа осим накита и бунди. То је највредније и најлакше за препродају. Један од њих потрчао је ка одељењу са накитом вадећи мочугу и торбу. Стакло је прснуло. Други, онај што је носио пиштољ, грабио је нарамке бунди вредне на стотине хиљада долара, и бацао их у правцу врата камионета.

Карла је гледала у штоперицу.

– Један минут! – викнула је.

Она двојица су мало пожурила. Човек на међуспрату грабио је злато, рубине, смарагде, бисере...

– Још тридесет секунди – одбројавала је Карла.

Људи који су лежали на поду почели су да губе живце. Ненси је зајецала и таман што је Раул хтео да је утеши, Карла је прострелила погледом затежући обарач на пиштољу. Раул се брже-боље предомислио.

– Време је! – викнула је Карла.

Све је у тренутку престало... Све, сем Ненсиног јецања. Момак са међуспрата се сјурио, прескачући степенике, са пуном торбом у руци. Возач је упалио мотор. Карла је погледала човека с пиштољем који је, на њен знак, почео да пуца по радњи. А било је још доста тога. И „Адријано“, елегантна радња, нашла се у фронцлама. Кад га је Карла потапшала по рамену, он је престао. Завладала је мукла тишина.

Карла је прескочила гомилу разбијеног стакла и крај Раулове главе спустила један коверат.

– Дајте ово полицији када стигне – рекла је. На коверти је било исписано велико слово „А“.

А онда су сви нестали.

ГЛАВА ТРЕЋА

Беверли Хилс, укључујући ту и полицију овог града, никад није ни чуо нити могао да замисли нешто слично плјачки радње „Адријано“. Чак и оне најотменије продавнице плјачкане су с времена на време, али да цео простор буде разнесен у парампарчад за свега шест минута, и то у по бела дана, пред очима неколицине сведока – па, такве ствари се једноставно не догађају на Беверли Хилсу. По Богомиловом мишљењу, оне овде нису смеле да се догоде.

А као круна свега, пљачкаши су оставили и поруку: коверат са великим „А“, што је наводило на помисао да ће вероватно бити прилике и за „Б“ и „Ц“ и тако редом, док их неко не заустави. Порука у коверти није полицији дала никакав путоказ.

Богомил, који је био задужен за овај случај, бленуо је у поруку која је, у ствари, била криптограм од четрнаест крупно исписаних слова која су представљала некакву шифру. Богомил није знао одакле да крене. Али мршави, нервозни и увек услужни детектив Били Роузвуд имао је идеју и, као што је то обично бивало са његовим идејама, оне су га стално доводиле у неприлике.

Били је провирио кроз врата Богомилове претрпане собе. Његов колега Тагарт, снажан и крупан, стајао је иза њега.

– Добар дан, господине – рекао је Роузвуд помало дрско. Богомил га је оштро пресекао погледом.

– Шта хоћеш, Роузвуде?

Били се трудио да буде од што веће користи.

– Овај, „Лос Анђелес Тајмс“ је пре два сата добио готово истоветно писмо. – Показао је на криптограм који је стајао на Богомиловом столу.

Тагарт је само заколутао очима, предосећајући шта ће се сад догодити.

– Шта се ти мешаш у ово, Роузвуде? – Богомил се трудио да што више прикрије свој бес.

Роузвуд је набио руке у џепове и одлучио да стамено издржи оно што ће сад уследити. Рад са Акселом Фолијем утицао је да се Роузвуд мало промени. Више није био задовољан да буде обичан потрчко. То никуд није водило.

– Слушајте, капетане, ја сам само мислио да укажем како да дешифрујемо ту цедуљу... Имам пријатеља...

– Ово није твој случај – рекао је бесно Богомил. – Тебе и Тагарта сам одредио за Петерсонов случај.

Роузвуд је отворио уста да каже још нешто, али му се није пружила прилика. У канцеларију је улетео Харолд Луц, надобудни нови шеф полиције Беверли Хилса, лица црвеног као рак. Био је страшно бесан и желео је да сви то знају.

– Богомиле! – заурлао је. – Ти и твоји људи дођите у моју собу. Одмах! – Затим је измарширао у ходник.

Ендрју Богомил је уздахнуо, устао и обукао јакну.

– Вас двојица, крећите – рекао је Богомил Тагарту и Роузвуду. – Чули сте шефа. У његову канцеларију.

Богомил је, у пратњи Тагарта и Роузвуда, одсечно кренуо низ ходник. Док су пролазили кроз детективску собу, њихове колеге су свим свецима захваљивали што нису на њиховом месту.

– Баш си бистар! – прошапутао је Тагарт Роузвуду. – Ти знаш како ћеш да дешифрујеш поруку?! Јеси ли полудео?

Роузвуд је покушао да објасни другару шта је хтео да каже:

– Слушај... незванична пријатељства су веома важна за једног уличног полицајца.

– Уличног полицајца? – запрепастио се Тагарт. – Шта замишљаш да си? Аксел? Ми чак нисмо ни радили на том случају.

Роузвуд је покушавао да поврати самопоуздање, иако га је Тагарт гледао као да је полудео.

Луц је седео за својим огромним писаћим столом и уздржавао се да не прегризе томпус у устима. Једино што га је спречавало да да одушка свом бесу било је присуство градоначелника Беверли Хилса Томаса Игана, који је такође био у соби и разговарао телефоном.

– Слушај ти слепче – обрецнуо се Луц на Роузвуда. – Јеси ли ти звао тог проклетог агента ФБИ да помогне да се дешифрује порука? Овај случај је локалне природе и моји људи су у стању да га разреше. Је л' ти то јасно, Роузвуде? А теби? – Сада је свој оштар поглед упутио Богомилу, који се правио да је прибран, али му је у души све кључало. – Ти си задужен за ову истрагу. Јеси ли ти наредио Роузвуду да...

Роузвуд је одлучио да опет притекне у помоћ. И то му није била баш добра идеја.

– Господине, капетан Богомил није звао ФБИ. Ја сам то учинио.

Луцово лице постало је црвено као паприка. Хтео је да чује како Богомил признаје своју грешку.

– Умукни! – викнуо је.

– Али, капетан Богомил није знао ништа о томе – био је упоран.

– Рекао сам да ћу тиш.

Луц је на брзину мењао своју стратегију. Ако Богомил и није позвао ФБИ и не може одмах да га се реши, онда мора да смисли нешто како ће да га кињи. Ова двојица бедника, Тагарт и Роузвуд, могу да остану за касније. Он је желео Богомилову кожу. Луц је знао да је Богомил два пута бољи полицајац него што ће он икад бити. Богомил је требало да седи за тим шефовским столом, а не он. Луц га се морао што пре отрести.

– Значи, Роузвуд је звао ФБИ и ти ништа о томе ниси знао. Ти себе сматраш вишим официром, а не успеваш да сарађујеш ни са својим потчињенима? Крајње си лош пример у овом одељењу, откако сам ја дошао за шефа. – Луц је направио малу паузу пре него што је задао последњи ударац. – Од овог тренутка ти си отпуштен.

Градоначелник је тихо спустио телефонску слушалицу. У соби је владала гробна тишина. Роузвуду је све кључало у стомаку. Ово је било његово масло. Богомил није могао да

поверује у оно што је чуо. Тагарт је пожелео да се налази негде другде.

Богомил се ипак први повратио.

– На основу чега? – питао је.

Луцов глас звучао је као да је прогутао лепљиву траку.

– Неспособност да знаш шта раде твоји људи и да их контролишеш.

Богомил је експлодирао.

– Забога, Харолде, могао сам нешто...

– Умукни – одвратио је Луц. – И зови ме шефе Луц, капетане. – Онда је погледао у градоначелника. – Ова пљачка може бити права политичка пропаст и за градоначелника и за мене. Не желим да доживимо неуспех захваљујући твојој неспособности.

Богомил је зурio кроз прозор, употребивши сву снагу воље да не изврши „напад на претпостављеног“, будући да је већ био у сосу.

Али Луц још није био завршио. Сада је погледао у Роузвуда и Тагарта.

– Вас двојица – рекао је мало мирнијим гласом – прелазите у саобраћајну полицију. Да видимо умете ли да контролишете погрешно паркирање. Озбиљне случајеве препустите вичнијима.

Роузвуд је таман заустиио да нешто каже, али га је Тагарт мунуо у ребра.

– Богомиле, Роузвуде, Тагарте, излазите – наредио је Луц.

Богомил није имао куд него да се врати кући. Сео је у свој аутомобил и укључио се у саобраћај. Смишљао је како ће да уложи приговор Вишој комисији. Двадесет година је радио у овом одељењу полиције и никад није имао ни најмању мрљу у својој биографији. Решио је на десетине тешких криминалних дела и због тога имао пуну кућу признања. Али Ендрју Богомил није био будала. Знао је да Луц хоће да га се реши и да је због тога био спреман на свакојаке подвале. Виша комисија ће гласати онако како јој Луц буде наложио.

Био је дубоко замишљен док се уобичајеним путем враћао својој кући. Никако га није напуштало оно чудно осећање да његово скорашње откриће на брду изван града има неке везе са пљачком радње „Адријано“. Прорадио је његов добро познати инстинкт. Али, где је веза између те две ствари? Преврћући то по глави, није ни приметио да поред њега промиче црни „мустанг“ за чијим је воланом седела једна црнка, пиљећи у њега да би проверила да ли је реч о правој особи.

Притиснула је гас и пројурила. Два-три километра даље зауставила се крај пута, отворила хаубу и почела да маше руком не би ли неког зауставила. Случајно – потрефило се да је то био баш Ендрју Богомил. А он је био центлмен по природи. Дама је била у невољи. Одлучио је да начас заборави на сопствене муке и покуша да јој помогне.

Њен изглед га је тотално омађијао. Дуга тамна коса и савршене црте лица изазвале су исти ефекат као и на Раула тога јутра. Али, Богомил је ипак био мало хладнокрвнији.

– Шта се догодило? – питао је излазећи из кола.

– Једноставно је стао – одговорила је. – А ја се уопште не разумем у аутомобиле.

Богомил се сагнуо испод хаубе и проверио да доводи у карбуратор нису запушени.

– Не видим ништа сумњиво, рекао је исправљајући се. Али Карла на то није обраћала пажњу. Проверавала је да ли је огромна хладњача на правом месту. Тада му је у руку тутнула један коверат и упитала:

– Шта кажеш на ово, душо?

Богомил је погледао у коверат, а онда у њу. На њему је било написано велико слово „Б“. Поново је погледао у жену, а она му се насмешила. Опет је погледао у коверат. Па то је... Забога! А и жена је потпуно одговарала опису вође групе која је опљачкала радњу „Адријано“. Пре него што је могао да реагује, из камиона је провирио „магнум – 357“.

– Збогом, Ендрју – рекла је Карла.

Пуцњи су затресли прозоре околног мирног насеља. Богомил је осетио врућ бол од метка у рамену. Пао је на хаубу „мустанга“, а затим на колена, без снаге да извуче свој пиштољ.

Затим је одјекнуо још један пуцањ и прозор „мустанга“ се разлетео у парампарчад. Покушао је да зграби Карлу за косу, али му је у руци остала њена перика, па је поново пао. Збуњен, погледао је у жену и уочио да има дугу плаву косу. Биле су јој пале и наочаре, па је видео да има дивне плаве очи. Трећи пуцањ погодио га је право у груди и одбацио га. Није се више померио...

ГЛАВА ЧЕТВРТА

Било је крајње време. Аксел Фоли је улеteo у препуну детективску собу, налетео је на Џефри Фридмана, свог колегу, који је имао много више муке да улови неку девојку него најгору лопужу. Аксел је направио велику грешку што га је упознао са својом пријатељицом Беверли, јер се Џефри истог тренутка на смрт заљубио у њу. Аксел га је избегавао јер га је овај стално нешто запиткивао о њој.

– Брзо, Акселе! – нервозно је рекао Џефри. – Инспектор Тод жели одмах да те види. Само сам хтео да те упозорим, да те не ухвати неспремног. Знаш, ако икако могу да ти помогнем, учинићу све...

– Не можеш, Џефри. Кажи Тоду да сам кренуо да се израчунам са оним фалсификаторима. Разговараћу с њим касније.

Возио се „фераријем“ читавих петнаест минута док није стигао да магацина велике робне куће, где се налазило његово скровиште. Тамо је имао малу канцеларију. Зава-

лио се у столицу, подигао ноге на сто и погледао у свој лепи „Патек Филип“. Упалио је телевизор.

„... и Богомил је изрешетан у по бела да-на.“ – Аксел се усправио на столици. Колико Богомила може бити на овом свету? – „Капетан полиције Беверли Хилса доживео је јутрос несрећу и сада се налази у критичном стању. Богомил је био задужен за истрагу око спектакуларне пљачке радње „Адријано“, једне од најексклузивнијих бутика на Беверли Хилсу, пљачком која је већ добила и назив „абечеда“, зато што...

Аксел даље није слушао. Зграбио је слушалицу и окренуо број.

– Овде полиција Беверли Хилса.

– Здраво, Шила – рекао је. – Овде Аксел Фоли. Сећаш се, из Детроита... да. Слушај, сад сам баш чуо за Ендрјуа па те молим да ме спојиш са његовом собом у болници. Ако можеш одмах.

Сачекао је неколико тренутака, а онда се зачуо Џенин плачни глас.

– Аксел?!

– Џени? Шта се догодило? Како је Ендрју?

– Баш га сада оперишу, Акселе... – Чуло се како Џени јеца. – Извини Акселе, не могу више да говорим. Ево ти Били... Извини.

Роузвудов глас је пун бриге.

– Аксел?!

– Били, шта се то, до ђавола, догодило?

– Тај момак је стварно добар стрелац. Поштено га је средио.

– Ко? – питао је Аксел. – Ко га је средио?

– Тај „абecedни“ бандит.

– Били, да ли си ти задужен за тај случај?

– Не – рекао је Роузвуд ојађено. – Ни ја ни Тагарт... Овде су се ствари мало измениле, Акселе. Добили смо новог шефа, који нам није баш наклоњен.

Аксел је излетео из канцеларије и појурио ка полицијској станици. Размишљао је како да оде из града. Имао је неколико слободних дана, али Тод га неће пустити да сад оде. Мора нешто да смисли и испари, а да сви мисле да је и даље у граду.

А то баш и није било толико тешко. Оно по чему су га последњих дана сви препознавали, био је црвени „ферари“. Ако се он и даље буде виђао на улицама, људи ће мислити да је још ту. Али ко би могао да буде толико блесав...

Џефри као да се није ни померио откако је Аксел изашао из детективске собе. Чим га је угледао, почео је да прича.

– Забога, Акселе, где си био? Тод је бесан што те нема.

Џефри – помислио је Аксел – Џефри би био довољно луд да преузме „ферари“ на неколико дана. Поставио га је за сто.

– Сад остави Тода – рекао је свечаним тоном. – Потребна ми је твоја помоћ, и то одмах! Могу ли да рачунам на тебе?

Акселова изненадна озбиљност постигла је свој ефекат. Био је то један од ретких тренутака када је Џефри заћутао.

– Наравно... Шта треба да учиним?

– Хоћу да неколико дана водиш рачуна о „ферарију“. Ја ћу бити ван града. Ти само треба да га возиш околу.

– Да возим „ферари“? – питао је Џефри збуњено.

– Можеш да провозаш и неку девојку... Беверли, на пример. Али ако нећеш, није важно.

– Само да возим „ферари“? – У својој глави већ је правио комбинације: кола, Беверли, он...

– Само, води рачуна о њему! И вози га сваког дана, али са затвореним прозорима...

– Затвореним прозорима?

– За ово не треба нико да зна. Чак ни Тод.

– А Беверли?

– Па Беверли ће бити с тобом. Ја говорим о осталима. Не разговарај ни са ким док возиш ауто. Разумеш.

Аксел је спустио кључеве на сто.

– Паркиран је доле испред улаза.

Џефи је узео кључеве и гледао их као да ће с њима откључати врата раја.

ГЛАВА ПЕТА

Аксел је полетео авионом из Детроита у шест сати увече. Захваљујући временској разлици, у Лос Анђелес је стигао у исто време. Прво што му је било потребно, била су кола. Без кола сте у Лос Анђелесу права нула. Изнајмио је у једној радионици која тргује половним аутомобилима старог „кадилака“ који је испуштао облаке дима и ишао једва шездесет километара на сат. Како је само жалио за „фераријем“...

Возио се чистим улицама Беверли Хилса. Прошао је поред хотела „Палма“ где је одсео кад је последњи пут долазио. Али сада није био сигуран да ће полиција Беверли Хилса покрити његове трошкове. Сем тога, већ је имао три њихова бадемантила. Морао је да се снађе на неки други начин.

Прва особа коју је угледао када је дошао на одељење интензивне неге у болници на Беверли Хилсу био је Били Роузвуд.

– Били!

Када је Аксел преко телефона рекао да ће одмах доћи, Били му није поверовао. Али, ево га. Ту је.

– Акселе! Забога, шта ти радиш овде?

Богомилову собу чувала су два униформисана полицајца. Роузвуд је нервозно погледао у њих и кисело им се насмешио. Аксел га је повукао мало у страну.

– Шта ја радим овде? па, ви, момци, имате невоља. И ја сам ту. А сад ми кажи како је?

Роузвуд је одмахнуо главом.

– Бори се за живот. Оперисали су му артерију у пределу рамена. Али има наде. Јак је као бик.

Аксел је климнуо главом. Доста је било приче. У тој соби је умирао његов пријатељ и он је морао нешто да предузме.

Низ хол је долазио Тагарт. Поздравио се са Акселем.

– Могу ли да поразговарам с њим? – питао је Аксел на пола гласа.

Тагарт је одмахнуо главом.

– Не. Кажу да ће бити у несвести најмање недељу дана.

– А могу ли да погледам писмо које је нађено код њега?

Роузвуд и Тагарт су му се приближили... Били се трудио да буде од користи.

– Остало је у полицијској станици – рекао је Били.

– Можемо те одвести тамо.

ГЛАВА ШЕСТА

Кад је Аксел ушао, у детективској соби полиције Беверли Хилса било је свега неколицина људи. Луц је послао пола својих људи у Лос Анђелес да трагају за пореклом папира и мастила употребљеног за писање поруке коју су оставили бандити „абецеде“. Један тим стручњака за компјутере покушавао је да дешифрује поруку. Ни они нису имали више среће од Аксела, који је седео за Тагартовим столом и мењао ред бројевима и словима. Покушавао је да смисли нешто паметно.

– Луц каже да је он пљачкаш који краде у серији. Као и убице које убијају у серији – рекао је Тагарт. – Из чистог уживања што то ради.

– Ја баш не мислим тако – рекао је Аксел и дигао ноге на сто. Опет је био у својој старој „униформи“ – фармерицама, мајици, патикама.

– Акселе, скини ноге са стола – рекао је нервозно Тагарт. – Ако се појави Луц...

Аксел је спустио ноге.

– Слушајте, момци, једва чекам да видим тог вашег Луца. Од вас је направио праве мекушце.

– Тачно. У праву си – рекао је Тагарт.

– Погледај ово, Акселе – рекао је Роузвуд, пружајући му кесу са доказним материјалом.

– Ово су чауре које су пронађене у радњи „Адријано“ после пљачке.

Аксел се истог тренутка усправио у столицу.

– Забога. Магнум аутоматик 44"? Па тај пиштољ се више не прави. Сувише је скуп.

Извадио је једну чауру и почео да је студира.

– Па ово је чаура од пушке калибра 308 која је прерађена у 44. – Зазвиждао је од изненађења. – Ко год је направио тај пиштољ, добро је знао свој посао. Савршено урађено. Савршено.

Погледао је у Тагарт а онда приметио како кроз хол долазе двојица људи. Роузвуд и Тагарт су се унезверили. Ниједан од њих није приметио кад је Аксел спустио једну чауру у џеп од панталона.

– О, до ђавола – промрмљао је Роузвуд. – Ево га Луц.

Луц је застао и љутито погледао у њиховом правцу.

– Шта ви овде, до ђавола, радите? – викнуо је.

– Шефе – рекао је Роузвуд. – Ово је...

– Умукни, Роузвуде.

Али Аксел је већ скочио на ноге и пружио руку.

– Ви мора да сте шеф Луц. Луц њему није пружио руку. – Какву само опрему имате овде – наставио је да брбља. – Последња реч технике. Веома импресивно. – Затим је погледао у Луцовог помоћника Бидла. – А ко сте ви?

– Капетан Бидл – рекао је овај.

– А ко сте ви? – питао је Луц.

– Ричард Џејмс, извршни секретар суда САД – слагао је Аксел а да није ни трепнуо. Тагарт и Роузвуд су се скаменили.

– А шта радите у мојој детективској соби? – брундао је Луц.

– Дошао сам по једног затвореника да га одведем у други затвор. – Аксел је одмахнуо главом. – Одувек сам желео да будем прави полицајац, као ова двојица овде. Свратио сам само да им кажем здраво.

– Па, јесте ли им рекли здраво? – питао је Бидл саркастично. Био је прави потуљенко, улизица. Чим је отпустио Богомила, Луц га је поставио на његово место.

– Да. Мило ми је што сам вас упознао, момци. – Погледао је на сат и као да се мало изненадио. – Морам да идем, момци. Жао ми је. Затвореник је већ сигурно спреман за транспорт. Видимо се.

Чим је Аксел изашао, Луц се окренуо ка Роузвуду и Тагарту.

– Шта вас двојица радите овде?

Тагарт је успео да на брзину смисли лаж.

– Па, овај.. дошли смо да завршимо извештај о случају „Петерсон“.

Луцу као да је неко шесто чуло говорило да им не верује.

– Слушајте, наредниче Тагарт. Вас двојица гледајте да ме не изазивате. Или се држите мојих наређења и идите да контролишете саобраћај, или враћајте значке. Марш напоље!

Изашли су и затекли Аксела како седи на хауби њиховог аутомобила. Развукао је свој чувени осмех, плјеснуо рукама и упитао:

– Јесте ли спремни?

Тагарт и Роузвуд су само-буљили у њега.

– Слушајте – почео је Аксел стрпљиво да објашњава. – Вас двојица би сад требало да кажете: Да, хајде да решимо случај „абецеда“.

– Зар хоћемо? – питао је Роузвуд.

Аксел их је презриво погледао.

– Ма, хајдете, момци... тај Луц је обичан мали љигави политичар. А онај Бидл? Па тај не би успео да заустави бандита „абецеде“ чак ни да има нуклеарно оружје. – Скочио је са кола. – Нас тројица морамо да разрешимо тај случај. Један за све... сви за једног.

Тагарт и Роузвуд су и даље збуњено буљили у њега.

– Добро слушајте: Ја имам само два дана, а онда морам да се вратим у Детроит. Не могу да радим сам. Морамо да почнемо што пре да нам Луц и онај упишанко Бидл не би упропастили све трагове.

– У реду – рекао је Тагарт – али нећу да се много истичем и упадам у очи. Ми треба да регулишемо саобраћај.

Аксел је из џепа извадио чауру и Тагарт је већ знао да је направио прву грешку.

– Па то је доказни материјал, Акселе. Забога, па то је убележено у картон и ...

– Има их тамо неколико. Узео сам само једну.

– Зашто? – питао је Роузвуд зачуђено.

– У полицијском послу – рекао је Аксел, држећи ону чауру као да је неки драгуљ – ово се зове кључ. Можда ти је познат тај термин. Вероватно да нема много људи у граду који би могли да направе овако нешто. Хтео бих да се мало распитам околу, да видим да ли неко нешто зна.

Роузвуд је био искрено одушевљен Акселиним начином размишљања.

– Одлична идеја, Акселе. А ко су ти људи?

Аксел се насмејао и слегао раменима.

– Да смо у Детроиту, ја бих знао да вам кажем. Па сам се тако понадао да бисте можда ви, пошто живите у овом граду...

Тагарт се чешкао по подбратку.

– Има један тип у Стрељачком клубу на Беверли Хилсу... мислим да се зове Рас Филдинг. Њега сматрају за најбољег.

– Сасвим довољно за почетак. Идемо.

– Али, како ћеш да уђеш? – био је сумњичав Тагарт. – Треба да си члан клуба.

– Немам намеру да им приступим. Само да им поставим неколико питања – одвратио је Аксел.

Стрељачки клуб на Беверли Хилсу био је смештен у једној дивној згради и окружен са неколико десетина ари савршено одржаване баште. Сале за вежбање биле су унутар зграде, да се не би правила бука, а у дворушту су били тениски терени и терен за голф, у случају да цењена клијентела жели да удахне мало свежег ваздуха. Цело место просто је мирисало на новац. Аксел је на паркингу избројао седам „бентлија“ и дванаест „ролс-ројсева“.

Ноншалантно је изашао из кола и рекао:

– Видимо се кроз један сат у улици Хилквест 1603.

Тагарт је задивљено гледао у Аксела док је овај одлазио.

– Он стварно има петљу – прокоментаришао је.

– Нисам баш сигуран да је то добра особина – посумњао је Роузвуд.

...

Девојка која је стајала за пријемним пултом Стрељачког клуба била је немало изненађена када је угледала тако траљаво обученог младића и још при том Црнца.

– Могу ли да вам помогнем? – питала је.

– Ја сам из компаније „Металукс“ за истраживање експлозива – рекао је Аксел. – Да ли код вас ради Расел Филдинг?

– Да, ради.

– Одлично. Имам да му испоручим плутонијум нитрат мултиексплозивне пројектиле.

Девојка је погледала у свој роковник.

– Немам најављену испоруку те врсте.

Аксел је извадио метке из свог „браунинга“ и почео да их ређа по пулту, као да намешта темпирану бомбу.

Девојка га је гледала збуњено. Иако је радила у оваквом једном клубу, за њу је метак ипак био само метак.

– Господине... Станите, молим вас. Хоћете ли ви да их однесете господину Филдингу уместо мене?

Показала му је на једна врата и гледала како одлази са великим осећањем олакшања.

Рас Филдинг је седао у продавници оружја која се налазила у згради клуба и читао један специјализовани часопис. Аксел је са дивљењем гледао витрине пуне најбољих марки оружја. Једини лоше обликован узорак у тој просторији био је сам Рас Филдинг. Имао је велики стомак и био је прилично неугледан. Његови дебели прсти нису одавали утисак да је у стању да ради тако прецизне послове као што је била чаура коју је Аксел носио у џепу.

– Ви сте Рас Филдинг?

Филдинг је подигао поглед.

– Да.

Аксел је спустио чауру на тезгу.

– Да ли сте ово раније видели, Рас?

Једва да је и погледао оно што му је било показано.

– Да. То је чаура за пушку калибра .308, прерађена за „магнум аутоматик .44“. Па шта онда?

Ниједан од њих двојице није приметио малу камеру смештену између плафона и украсних гипсаних радова. Неко их је посматрао.

– Можете ли да ми направите неколико оваквих истих? – питао је Аксел, нагнут над тезгу.

– Ако будем имао времена. А где сте навели ову?

– То сам добио на поклон од Клинта Иствуда – поигравао се Аксел. Али Рас није био нимало одушевљен.

– Зашто сте дошли? Да ме зафркавате?

Рас је таман почео да се нервира када је у собу ушла једна жена. Била је висока, плава, ледено плавих очију. Аксел се забезекнуо. Била је невероватно zgodна. Питао се да ли би пошла кући с њим и била мајка њихове многобројне породице.

– Ја сам Карла Фрај – рекла је, махнувши својом плавом гривом. – Помоћник управника клуба.

– Ричард Џејмс – рекао је Аксел. – Честитам. Овде сте све савршено уредили.

– Драго ми је да вам се допада. Рас, пођи са мном тренутак!

Рас се извукао иза тезге. Карла га је ухватила испод руке и повела ка предсобљу.

– Ја ћу вас сачекати овде – рекао је Аксел, мада га они више нису ни примећивали.

– Ко је овај човек? – упитала је Карла.

– Откуд ја знам – слегнуо је раменима Филдинг. – Донео је чауру од „магнума 44“.

– До ђавола – просиктала је Карла. – Јеси ли сигуран да је то једна од наших?

Рас је знао добро оно што је изашло из његових руку.

– Да, сигуран сам. Направио сам гомилу таквих за господина Кејна.

– То му, наравно, ниси рекао, зар не? – питала га је хладно. Паника није била на списку њених емоција.

– Нисам.

– И немој – наредила је. – И држи га тамо док га не проверим.

Карла се упутила ка једном од лифтова који је отворила специјалним кључем. На четвртој спрату отворила је дупла врата на којима је писало „Г. Дент“. Она је била једина особа која је слободно могла да уђе у канцеларију Максвелла Дента у било које време. Сви други су морали да чекају и моле да буду примљени.

Максвел Дент је био власник овог клуба. Управо је посматрао на монитору Аксела када је Карла ушла.

– Дакле? – питао је.

– Изгледа да имамо проблема – рекла је Карла готово не померајући усне. – Рас каже да је он направио ту чауру за Кејна.

Дент је притиснуо дугме на телефону.

– Пошаљите ми одмах Чипа Кејна.

– Један од изнајмљених момака за пљачку у радњи „Адријано“ имао је метке који су прављени овде, специјално за ту прилику – рекла је Карла.

– И сад неко долази овамо и поставља питања. Зар то није невероватно глупо, Карла, чак и за Кејна.

Карла је слегла раменима.

– Врати се нашем госту – рекао је Дент

мирно. — Задржи га мало док не одлучим шта да радим с њим.

Неко је покуцао на врата и појавио се Чип Кејн. Први утисак који вам падне на памет кад га видите је — углађеност. Углађена одећа, углачана кожа, фини покрети. Али мало затим почињете да схватате да је права змија. Прави Чип Кејн није био нимало углађен.

— Желес бих да мало продискутујемо планове за „Ц“ и „Д“ — рекао је Дент одсечним гласом.

Кејн је био изненађен.

— Па тек што смо завршили са овим...

Дент га је тако погледао да је овај одмах ућутао. А онда је почео да говори полако и пажљиво, као да објашњава нешто сасвим обично приглупом детету.

— Обећали смо господину Томополису да ћемо му испоручити десет милиона долара. То треба да учинимо до сутра у шест увече. Пратиш ли ме, Чип?

Кејн није волео да му се обраћају на тај начин, али Максвел Дент је био шеф, а Кејн је увек радио оно што му се каже.

— Ако оманемо — наставио је Дент на исти начин — то ће ме доста коштати и донеће ми велике неприлике. Зато — направио је малу паузу — хоћу да још једном све проверимо да се не би догодиле грешке као са послом око радње „Адријано“.

— Какве грешке? Све је ишло савршено.

— Није било савршено — наставио је Дент гласом који је ледио жиле. — Било је све савршено испланирано, али је обављено са почетничким грешкама.

— Не разумем. — Кејн је одмахнуо главом.

— Да идеш ти мало до ђавола — захуктавао се Дент. — Ти и Карла сте једини који, осим мене, знате за тај посао. Ја сам ту по страни. Вас двоје сте набавили оружје за она два типа у клубу.

— Да — рекао је Кејн, покушавајући да се присети због чега је Дент незадовољан. — Али оно је потпуно чисто. Нико му не може ући у траг. Нико не зна да сте ви испланирали посао, да сте написали поруку. Карла је тамо оставила.

Дент се ухватио за ивицу од стола.

— А зашто је онда у мојој радњи човек са чауrom употребљеном у тој тотално чистој пљачки, који још поставља и нека питања?

— Појма немам — одговорио је Кејн. — А ко је он?

— Вероватно неки жаца. А шта ти мислиш?

— Не знам, нисам га видео.

— Зато га сад добро погледај на монитору, момче, и запамти, зато што ћеш морати да га убијеш. — Дент је то изговорио истим гласом као што би некој својој секретарици рекао да му донесе кафу.

— Кејн је устукнуо од монитора, као да би Аксел могао да га чује.

— Шта?

Кејн је дотада свашта радио, али никада

није убио човека. Увек је то препуштао другима.

— Ти си погрешио и сада мораш да нас ослободиш тог типа.

Кејн је изашао из собе. Дент је био шеф и увек га је слушао. Али овог пута је био сигуран да неће потегнути окидач.

...

Аксел није знао чему више да се диви: лепоти жене или њеном вештом руковању оружјем. Сваки пут је погађала тачно у центар мете. У том тренутку појавио се Кејн.

— Је ли и овај господин члан нашег клуба, Карла? — упитао је Аксел.

— То је Чип Кејн, управник клуба.

Аксел га је погледао и климнуо главом.

— Много вам је лепо уређен клуб. Овде је баш пријатно.

— Чинимо све што можемо — насмешио се Кејн. — Можда бисте желели да се учланите?

— Па... — рекао је Аксел некако неодређено.

А где треба да вам пошаљемо пријаву? — наставио је Кејн.

— На Хилкрест број 1603. Велика бела кућа... Не можете је промашити — објаснио је Аксел.

— Пријаву ћемо вам одмах доставити.

...

Карла се вратила у Дентову канцеларију.

— Чип је рекао да ће ствар бити сређена.

— Надам се да хоће — одговорио је Дент не подижући поглед са плана за два наредна препада из серије „абецеда“.

Све сам одлично испланирао. А ево ти и последње поруке. Није баш пристојног садржаја, јер се односи на полицију.

Она је погледала у збирку разних бројева.

— Хоће ли успети да провале ову?

— Ову ће провалити — рекао је Дент и завалио се у своју фотељу.

...

Џек Меј и Вили Слотник су били она двојица који су унајмљени за пљачку радње „Адријано“ и за препад на Богомила. Меј је био онај крупни који је носио „магнум аутоматик“. Вили је грабио накит. Он није имао ништа против тога да убија друге, ако су га за то добро плаћали. Заменили су велики камион за црни „камаро“ и у једној мирној бочној улици чекали Кејна. Вили је био нервозан јер није имао шибицу да запали цигарету.

Кејн је паркирао свој „бјуик“ преко пута и пришао њиховим колима. Вили је отворио прозор кроз који је Кејн убацио пакет новчаница од по сто долара.

— Он се зове Ричард Џејмс. Црнац је. Полицајац. Хилкрест број 1603. — Меј и Вили су климнули главом. — Шеф каже да то мора да се обави ноћас. И да све иде глатко.

— Имаш ли шибицу? — питао га је Вили.

Кејн му је убацио кроз прозор, окренуо се и отишао, а Меј се сагнуо и дохватио испод

седишта пиштољ „МП 5К“, који је сипао метке као да их прска из неког црева. Наместио је на њега пригушивач.

– Идемо – рекао је Вилију.

ГЛАВА СЕДМА

Аксел је неколико пута зазвонио на вратима Богомилове куће, али се нико није одазивао. Џени се још није вратила кући. Па, сматрао је, Џени се не би љутила да он и сам уђе. Отишао је на споредна врата и отворио их кредитном картицом. Одмахнуо је главом. Шта је то са полицајцима? Никад немају добре браве на вратима.

Аксел се упутио право у Богомилову радну собу. Одмах је приметио једну црвену фасциклу која је стајала на столу. Пажљиво је проучавао њен садржај кад је одједном иза својих леђа зачуо:

– Не мрдај!

Аксел се махиално машио за пиштољ, али је онда схватио да је то Џени, и да она већ држи пиштољ уперен у њега. Да је којим случајем провалник, средила би га пре него што би успео да га извуче.

– Ниси лоша – насмејао се Аксел. – Права си кћерка свог оца. – Извини, ја сам сам ушао. Како си ти?

Џени је вратила пиштољ у ташну.

– Уморно – рекла је. – Рекла сам ти да ћу доћи раније, али сам тркнула до канцеларије да узмем нешто да радим код куће. Да ми мало одврати црне мисли.

– Да ли још радиш у осигуравајућем друштву?

– Да – одговорила је Џени. – Није баш много занимљиво, али макар не пуцају у тебе.

Аксел је наставио да прегледа папире из фасцикле.

– Јеси ли пронашао нешто? – питала је Џени.

– Па, баш и нисам. Овде има доста ствари о некаквим нафташким пословима. Ту су и фотографије неке двојице који се зову Дент и Томополис...

– Чудна коинциденција – рекла је Џени. – Дент је власник клуба у којем си управо био.

Аксел је застао. Коинциденција? Да ли је?

– Како знаш за то?

– Мислим да то у граду сви знају.

– Пронашао сам овде и пропусницу за ноћни локал који се зове „385“. Знаш ли где је?

Џени је одмахнула главом.

– Слушај, мислим да су у твога оца пуцали зато што је био нечему на трагу. Можеш ли нешто да ми учиниш?

– Наравно, Акселе.

– Кад сутра одеш на посао, покушај да сазнаш нешто више о том Денту. Ако будеш нешто нашла, позови Роузвуда, а он ће ме већ наћи.

– Покушаћу. Акселе, али ништа не обећавам.

– У реду – потапшао ју је нежно. – А сада лежи да спаваш. Треба да се одмориш.

Већ је хтео да оде, кад је приметио Богомилове патике у холу. Биле су прљаве од црвеног блата. Погледао је и одело у којем је Ендрју трчао. Доњи део тренерке је до колена био испрскан блатом.

Кад је изашао испред куће, Аксел се сагнуо да види каква је земља у Богомиловој башти. Била је готово црна. Одакле му онда то блато, питао се док је улазио у кола. Био је већ прилично уморан.

– Рекао је да се нађемо за један сат на Хилкресту 1603. – рекао је Роузвуд, који је седео за воланом полицијског „плимута“.

– Да – сложио се Тагарт. – То ме и брине. Не знам зашто идемо у најлуксузнији део града? Прво сам изгубио косу, онда жену, а сада ћу изгледа и посао.

– Кладим се да Аксел може да те запосли у Детроиту – рекао је Роузвуд, покушавајући да га утеши...

Стигли су до броја 1603. Била је то огромна бела кућа, умањена верзија Версаја. Изашли су из кола и стали да гледају кроз огромну капију.

– Ено његових кола – рекао је Роузвуд.

Аксел им пре тога није објаснио да су хотели на Беверли Хилсу за њега сувише скуп и да се сместио у једну од најлуксузнијих палата за коју се уверио да у том тренутку није настањена. Одједном су се зачули пуцњи.

Обојица су извадили пиштоље и потрчали као луди према вратима терасе. Аксел је седео на надуваној гуменој фотељи усред базена. На себи је имао бледозелене купаће гаће и велики шешир на глави. У крилу му је лежала Богомилова фасцикла, али он је буљио у телевизор који се налазио на ивици базена.

– Здраво, момци – махнуо им је, док су ови стајали као укопани, у неверици. – Узмите пиво из фрижидера. Ох, заборавио сам да сте на дужности. Онда дрмните неки „перије“.

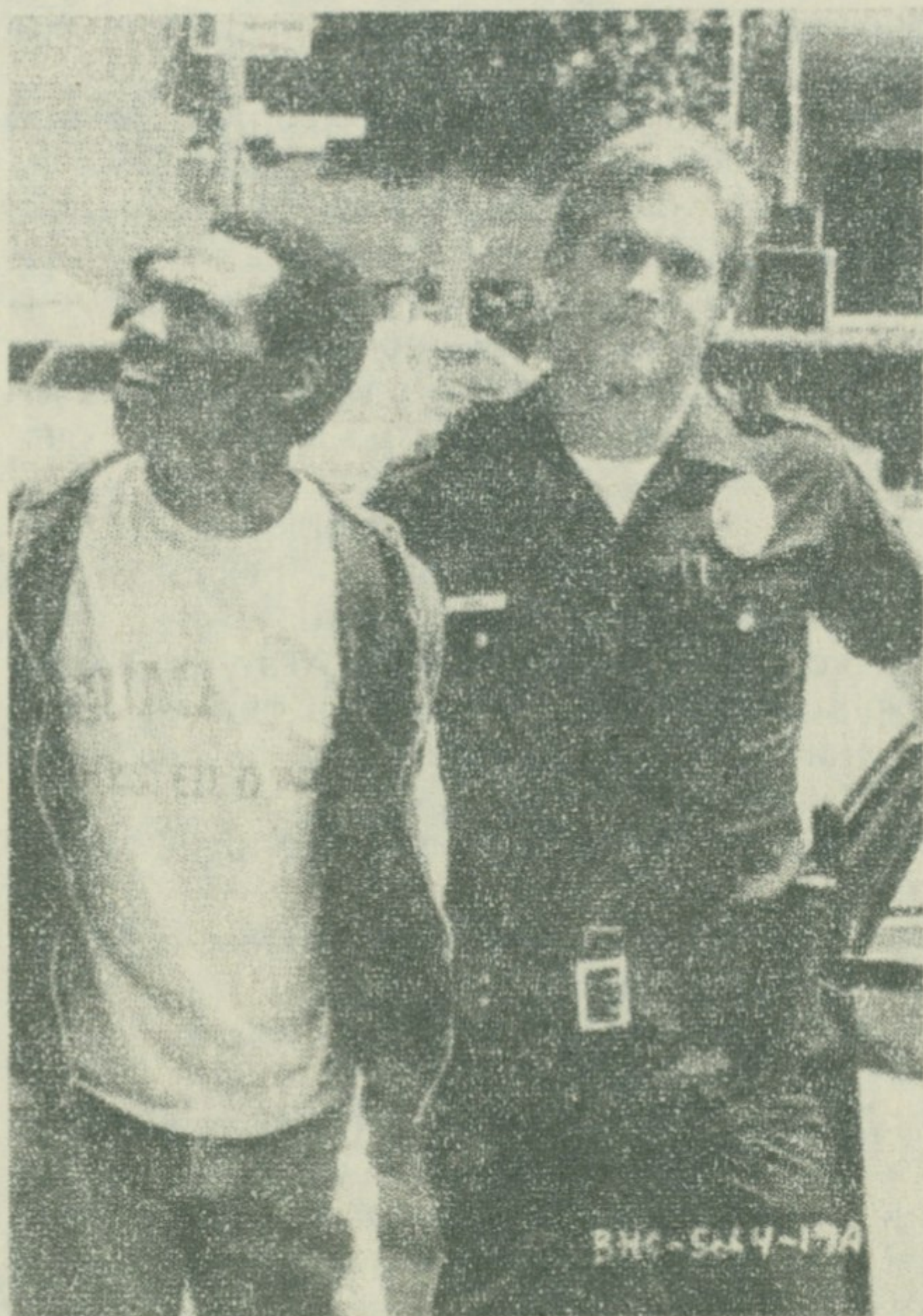
– Момци, јесте ли спремни да направимо русвај по граду?

Ни Роузвуд ни Тагарт ништа нису одговорили.

– У реду – рекао је Аксел. – Одговорићу ја уместо вас: „Да, Акселе. Куда ћемо сада?“ А ја бих вам одговорио: водим вас у „385“. То је веома фино место. Богомил ми је о њему причао. Зато, Тагарте, иди у кућу, пронађи неку суву одећу мога тече, па да кренемо.

...

Био је већ мрак кад су изашли из куће, ушли у полицијски ауто и кренули низ Хилкрест. За њима је кренуо и црни „камаро“, са Вилијем за воланом.

Тагарт се осећао нешто боље. Никад раније није носио тако фини одећу.

– Један колега из одељења за убиства рекао ми је да је тај „385“ приватни клуб који држи неки Грк. Кажу да тамо раде најлепше жене на свету – рекао је Тагарт, који је у том тренутку био готово срећан.

– Пази, пази, па ти волиш жене – насмејао се Аксел. – Можда те је зато жена напустила...

– Прекини, Акселе.

– Можда ћеш вечерас наћи нову госпођу Тагарт – рекао је Роузвуд, као да је то сасвим реална могућност.

Ушли су на паркинг испред клуба. Осим њиховог, ту се није могао видети ниједан амерички ауто. Све сами редови „BMW“-а, „мерцедеса“, „ролс-ројсева“ и „бентлија“.

– Да ли у овом граду ико вози нешто нормално, „Форд“, на пример?

– Само полицајци и слуге – процедио је Тагарт.

Роузвуд је посматрао спољашњи изглед клуба. Била је то дугачка ниска зграда са великим црвеним вратима која би се повремено отварао да пропусте припите госте. Испред њих стајао је кршан момак сличан Раулу. Изнад његовог рамена могла се видети месингана табла на којој је писало: „Само за чланове клуба“.

– Баш ме занима како ћеш овог да заобиђеш, Акселе? – питао је Роузвуд.

– Извадићу пиштољ, показати му значку и рећи да имамо налог за претрес.

Тагарт је нешто штречно у грудима.

– Акселе! – заурлао је.

Роузвуд је само преврнуо очима.

– Он се само шали, наредниче. – А онда је погледао у Аксела. – Ти се шалиш, зар не?

Аксел је гледао у чувара.

– Да, само се шалим. Вас двојица останите у колима. Ускоро ћете бити чувени у читавом граду.

Аксел је кренуо ка вратима, али га је једна чврста рука ухватила за раме и повукла назад.

– Извините, господине, да ли имате пропусницу? – Изблиза, момак је изгледао још много крупнији.

– Не – рекао је Аксел. – Дошао сам да проверим да ли су у реду безбедносни уређаји.

– Безбедносни? – Момак је био помало збуњен. – Управо гледаш у један такав. Мене. Јеси ли задовољан? А сада, ово је приватни клуб, молим те да...

Аксел је одмахнуо главом и насмејао се.

– Жао ми је. Стварно ми је жао. Ја сам погрешно. Мислио сам да сте обавештени.

– Обавештени? О чему обавештени?

Аксел се окренуо и показао на Тагарта који је седео у колима.

– Знаш ли ко је то?

– Па, сигурно није Џејн Фонда – насмејао се овај.

– Тачно – насмејао се и Аксел. – Онај проћелави – почео је да шапуће – то је бивши председник Џералд Форд.

Момак је пажљивије погледао, а онда се блесаво насмешио.

– Па, не личи баш много на Џералда Форда – рекао је чувар сумњичаво.

– Мислиш. А ти сваки дан срећеш Џералда Форда па знаш боље од мене. Видиш, кад си председник, не би требало да залазиш у овакве буваре као што је ова ваша. Али он више воли да игра него хлеба да једе.

Чувар још није био убеђен.

– У реду. Ако је он Џералд Форд, ко си па ти?

– Одлично питање. Честитам. – Аксел је извадио своју полицијску легитимацију. – Аксел Фоли, тајна полиција. Шта мислиш, да он може тек тако да се шећка као да је нико и ништа.

Тагарт је приметио да је Аксел показао своју легитимацију.

– До ђавола, Били. Он је управо показао значку.

– Ох, не, наравно да не мислим – рекао је чувар. Кроз главу му је прострујало шта би му Грк рекао кад би се по трачерским ступцима у новинама прочуло да је Џералд Форд враћен са врата клуба „385“ због неког блентавог чувара.

– Права је част што нам је он дошао у посету, господине Фоли. Побринућу се да до-

бије најбољи сто. Жао ми је због неспоразума.

– Председник ће то умети да цени. – Аксел се вратио до Тагарта и Роузвуда. – Упадамо, момци.

– Озбиљно? – рекао је Тагарт с неверицом.

Аксел их је повео ка вратима. Док су пролазили поред чувара, овај се обратио Тагарту.

– Гласао сам за вас, господине.

– Он мисли да си Џералд Форд – шапнуо му је Аксел. – Понашај се као председник, иначе смо готови.

Тагарт је осетио како га у грудима све више стеже грч. Клуб је био уређен као мешавина најразличитијих могућих стилова. По подовима су били персијски теписи, зидови су били обложени мермером, на подијуму су падали ласерски зраци. Да би атмосфера била још интимнија, по ниским столовима гореле су свеће. Музика је трештала и сви су се добро забављали – нарочито Аксел.

Чак се и Тагарт мало опустио. Била је истина да ту раде најлепше жене на свету. Згодне келнерице мувале су се око столова као неке виле. Осетио је како му се уста суше. Њиховом столу пришла је једна келнерица која је имала тако кратку сукњу да је више личила на шири каиш. Кад се нагла над сто са деколтеом који је једва захватао делић груди, Роузвуду је кренула да шета јабучица на врату.

– Чиме могу да вас услужим, господо – процвркулала је, гледајући нарочито у Тагарта. Увек је мислила да је Џералд Форд старији човек, али ово је само био доказ колико телевизија поружњује људе. Онда је ухватила Роузвуда како буљи у њен деколте. Оно што је он желео, било му је исписано на лицу. – Овде можеш добити све осим тога, душо – рекла је. Роузвуд је поцрвенео као рак.

– Ја ћу попити виски са водом. Председник жели сода-воду, а исто ће и мој колега – поручивао је Аксел.

– Само добро промућкајте – процедио је Роузвуд.

Стриптизета, која је управо завршила свој наступ, набацила је на рамена танак огртач и сва узбуђења пришла столу.

– Извините – рекла је са страним акцентом. – Чуда сам да сте били председник САД-а.

Тагарт је одмерио девојку од главе до пете. Све је на њој било савршено.

– Седи, душо – рекао је Аксел. – Разговарај с председником. Кажу ми шта би требало да се ради око нуклеарног наоружања.

Стриптеза се увалила у фотељу крај Тагарта.

– Одушевљена сам што смо се срели. Ово је велика част за мене.

– И за мене. – Тагарт је удисао њен фини

парфем и имао утисак да ће сваког тренутка пасти у несвест.

Акселу је, међутим, нешто друго почело да привлачи пажњу. Пред мушким WC-ом стајала су три кршна момка, очигледно телесна гарда. Неколико тренутака затим, отуда се појавио један висок човек са брковима који је личио на бизнисмена. Она тројица су се сабила око њега и сви су пошли ка излазу. Аксел је устао и хитро отишао до бармена.

– Хеј, ко је онај човек са брковима.

– То је Никос Томополис – рекао је бармен суво. – Он је власник овог клуба.

Аксел се вратио за сто, где је Тагарт уживао у предностима звања бившег председника, са стриптизетом која се све више прибијала уз њега.

– Да ли вам презиме Томополис нешто значи?

– Он је највећи трговац оружјем на западној обали.

Аксел је погледао у правцу врата.

– Хајде – рекао је – идемо.

Док су пролазили између столова, људи су плескали Тагарту. Напољу је владала неописива гужва. Неки су одлазили, много више их је пристизало и тражило место на паркингу.

– Џералд Форд је много старији од мене – мумлао је Тагарт. – Да ли стварно личим на њега.

– Да – рекао Роузвуд. – Помало. Откако је он у пензији.

Аксел је погледом тражио Томополиса. Једна кола ишла су ка њему. Био је то „камаро“.

– Хеј, гледајте, амерички аутомобил направљен у Дет...

„Камаро“ је одједном кренуо пуном брзином, гуме су зашкрипале, мотор је урлао. Аксел је раширио руке и викнуо из свег гласа:

– Лезите доле!

Бацио се на једну групу људи обучених у скупочену одећу и оборио их на земљу. Рафал из Мејовог пиштоља почео је да решета фасаду клуба.

Жене су вриштале и сви су појурили да нађу неки заклон. „MP 5X“ је избацивао девет метака у секунди, одваљујући комаде бетона.

Аксел се сакрио иза једног „мерцедеса“. Меј га је приметио и уперио свој пиштољ према њему, промашивши га за длаку. Зато је „мерцедес“ страдао. Прозорско стакло се сручило на земљу, а гуме су експлодирале.

Одједном, пуцњава је замукла. Меј је морао да промени шаржер и Аксел је искористио ту прилику. Искочио је иза „мерцедеса“ и почео да пуца из свог пиштоља. Ветробранско стакло „камара“ распрсло се у парампарчад. Вили се збунио. Није очекивао да ће ту пуцати још неко. Ово је требало да буде чист посао. Одлучио је да се губи одавде.

Баш кад је Меј наместио пиштољ да може опет да испали једну серију у правцу „мерцедеса“. Вили је покушавао да убади мењач у брзину. Али, отпустио је нагло квачило, кола су се тргла и Меј је промашио „мерцедес“.

– Кретену – викнуо је Меј. – Шта то радиш?

– Бежим одавде.

Кад је „камаро“ појурио са паркинга, Аксел је искочио из свог заклона и сасуо још један рафал за њим. Распрсло се задње а вештим гађањем погодио је и задње гуме. Вили је изгубио контролу над аутомобилом баш у тренутку кад је изгубио и над самим собом. Помахнитали „камаро“ ударио је прво у један „бентли“, затим се одбио од „јагуара“ и изашао са паркинга неставши из угла. Ускоро се зачуо тресак, јер Вили више није могао да контролише свој аутомобил.

Аксел је скочио на ноге и викнуо:

– Тагарт! Зови амбуланта кола!

Он је потрчао за „камаром“. Могао је да се опклади у плату коју ће добијати до краја живота, да су ова двојица имала неке везе са пуцањем у Богомила. Осим тога, није волео да пуцају у њега и хтео је да се освети.

„Камаро“ је био сав у диму, врата су била оворена, револверашима није било ни трага. Треснуо је од беса песницом по крову аутомобила.

...

У року од десет минута као да је две трећине полиције Беверли Хилса било на лицу места. Снимали су место догађаја, разговарали са сведоцима, прикупљали доказни материјал. Аксел је кришом узео шибицу из аутомобила који су возили револвераши, завио је пажљиво у марамицу и ставио у џеп. Крећу се ка Тагарту и Роузвуду који су разговарали с полицајцима. Тагарт још није могао да дође к себи од оног што се догодило.

– Кад смо стигли овде – причао је колегама – кола су већ била празна. Ко год да је био, сада је слободан – одмахнуо је главом у неверици.

– Просто невероватно – рекао је Роузвуд. – Толико испаљених метака, а нема ниједног повређеног сем оне жене на коју се сручило стакло.

Једна кола зауставила су се уз шкрипу. Из њих је изашао Луц и, наравно, Бидл. Луц је одмах пришао Тагарту, Роузвуду и Акселу. Остали су се изгубили као да имају нешто важно да раде.

– Хеј, ти! Џејмсе! – грмео је Луц. – Проверио сам код државног јавног тужиоца. Никад нису ни чули за тебе. Хоћу да знам ко си и шта се овде, до ђавола, догађа. И то одмах. – Његово викање надјачало је општи жамор и сви су намах утихнули. Аксел је извадио своју детроитску значку и уздахнуо.

– У реду – рекао је као да се помирио са судбином. – Ја сам детектив Аксел Фоли. Нисам то хтео раније да вам кажем да вас

не бих узнемиравао. Нисам желео да изазовем никакве неприлике.

Луц је зграбио значку и буљио у њега.

– Полицајац? Ти? Жаца?

– Тачно – климнуо је Аксел главом.

Вилијамс, човек који је узимао отиске прстију, обратио се свом шефу.

– На колима нема отисака прстију, шефе. Кола су украдена пре два сата.

– Хвала, Вилијамсе – рекао је одлучно Луц и затим се поново окренуо ка Акселу. – Ово је детроитска значка. Шта ти радиш на Беверли Хилсу?

Лаж му је сама клизила из уста.

– Задужен сам за случај организованог криминала који обухвата неколико држава.

Роузвуд и Тагарт су се једва уздржали да не покажу своју запрепашћеност. Луц је постао још црвенији у лицу.

– Ја сам овде као неки шеф. Ако има некаквих међудржавних задатака, ваљда бих ја то први требало да знам.

– Знам да ће вас то можда узнемирити – рекао је скрушено Аксел – али мој задатак је државна тајна. Не могу о њему да разговарам чак ни са вама.

– Са мном можеш да разговараш. То јест, било би ти боље да разговараш, иначе...

– Жао ми је господине Луц. Не могу. Ви немате јурисдикцију над тим случајем. Видите – наставио је Аксел, покушавајући да покаже добронамерност. – Мој претпостављени у Детроиту је инспектор Тод. Можете га позвати у Детроит да вам потврди да говорим истину. У канцеларији је између девет и десет ујутру по детроитском времену. Жао ми је, то је све што могу да вам кажем.

Аксел се удаљио, као да ту више нема шта да се каже. Луц је зато сав свој бес излио на Тагарта и Роузвуда.

– Претпостављам да сте се вас двојица сасвим случајно нашли овде да контролишете паркирање. Зар не?

– Па, овај, господине... – почео је Тагарт. Упркос жељи да задржи свој посао, Тагарт је у оваквим ситуацијама имао неодољиву потребу да говори истину. Роузвуд није дозволио да се то и догоди. Ипак је нешто научио од Аксела.

– Управо смо одлазили с дужности кад смо чули позив да све патроле из овог краја треба да дођу – рекао је. – И дошли смо.

Луц је хтео да експлодира. Он је лично издао наређење да се све патроле окупе овде.

– Ако вас двојицу видим да радите било шта друго сем регулисања саобраћаја, лично ћу вас отпустити и повести истрагу против вас. Јесте ли разумели?

У том тренутку до Луца се пробио један новинар.

– Шефе, можете ли да потврдите да је овде изведен покушај атентата на бившег председника Џералда Форда?

– Хеј, Били – рекао је Тагарт. – Мислим да треба да се чистимо.

Луц је с неверицом гледао у новинара.

– Шта сте рекли!? – викнуо је.

ГЛАВА ОСМА

У малом стану Билија Роузвуда свирао је Моцартов концерто за флауту и харфу.

– Били, јеси ли сигуран да имаш тај супер-лепак?

– Јесам, Акселе, сигуран сам.

Роузвуд се вратио са тубом лепка.

– Одлично – рекао је Аксел, одврнуо затварач на туби и спустио је у саксију са цвећем. Затим је из џепа извадио марамицу, пажљиво скинуо омотач са шибице и спустио поред лепка који је цурио и испаравао.

– Где ти је телефон, Били?

– Тамо, у спаваћој соби – показао је низ ходник.

Сео је на ивицу кревета, окренуо број и сачекао да добије везу.

– Џефри, овде Аксел. Да, да, знам колико је сати у Детроиту.

Џефри је био поспан, али је истог тренутка почео да брбља. Аксел га је неко време слушао.

– Шта је Беверли урадила? У „ферарију“? Са мењачем? – Аксел се ухватио за главу. – Џефри, мораш нешто да ми учиниш. Да, мораш. Слушај ме... Имаш та кола зато што сам ти их ја дао, а због њих имаш и Беверли. А ако хоћеш још мало да их задржиш, онда уради ово што ћу сад да ти кажем. Слушај...

* * *

Аксел се вратио у собу.

– Позваће ме на твој рачун из Детроита, Били. Раскусураћемо се за то касније. – Погледао је у саксију и насмејао се. – Успело је – рекао је.

Двојица детектива су бленула у омотач на шибици. Тамо где је пре тога била само обична шарена хартија, сада се лепо оцртавао отисак кажипрста.

– Како си то само успео – питао је Тагарт.

– Испарења од лепка се једине са киселином од зноја који оставља отисак прста. То је стари полицијски трик. – Аксел је узео шибицу из саксије. – Сад још само да нађемо коме припада.

Тагарт и Роузвуд су се погледали.

– Па, можемо да пробамо са компјутером у полицијској станици – рекао је полако Роузвуд. Тагарт је почео нервозно да одмахује главом, али Аксел се одмах сложио и насмејао.

– Тамо сада нема никог – наставио је Роузвуд.

– Оде моје социјално осигурање – прокоментарисао је Тагарт.

У соби са компјутерима у полицијској ста-

ници није било ни живе душе. Роузвуд се бацрио на посао. Ставио је отисак у ласерски компјутер, сео за рачунар и откуцао потребне инструкције.

– Забога, па ви сте, момци, јако образовани – рекао је Аксел искрено задивљен. – Полицајцима у Детроиту би требало шездесет година да то науче.

После неколико секунди размишљања и повезивања са централом, машина је избацила одговор. На њему је било име и презиме, број возачке дозволе, опис човека, списак претходних хапшења, последња позната адреса и место запослења. Аксел се насмејао.

– Хеј – рекао је одушевљено – па ја знам тог момка.

Роузвуд је вирио преко Акселовог рамена.

– Ко је то?

– Управник Стрељачког клуба Беверли Хилса. Каже да је његово име Чарлс Кампос, али он није волео то име па га је променио у Чип Кејн. Само, сад сам мало збуњен. Човек ми уопште није личио на криминалца.

– То су његови отисци. Машина не лаже.

– Да, знам. Али Богомил није зато изрешетан. Да је Богомил сумњао у њега, он би га већ ћоркирао. – Погледао је у Тагарта и Роузвуда. – Још немамо све коцкице мозаика, момци.

А да ћапимо Кејна – рекао је Били па да нам исприча све што зна?

– Јеси ли полудео? Па да схвате да смо им за петама. Имамо само овај један отисак прста. Чак не можемо доказати ни да је вечерас био у колима. Потребно нам је још нешто, а ја немам много времена.

– Па шта ћемо онда да радимо? – питао је збуњено Роузвуд.

На Акселовом лицу појавио се чудан израз и очи су му се зацаклиле. И против своје воље, Тагарт се сав стресао. Шта год да је Аксел смислио, био је сигуран да му се то неће допасти.

* * *

Паркирали су се у тихој улици испред Стрељачког клуба. Било је два сата после поноћи и све је било пусто. Нигде се није видело светло.

– Нема чувара – приметио је Тагарт. – Али неко обезбеђење мора да постоји.

– Наравно – рекао је Аксел. Изашао је из аута. Извадио је из џепа две жвакаће гуме, одмотао их и ставио у уста. Папириће је вратио назад у џеп. Роузвуд и Тагарт су му се придружили.

– Хоћеш ли да уђеш, Акселе? – питао је Тагарт. Аксел је климнуо главом. – Али, то је кршење закона, ометање поседа – просиктао је Тагарт.

– А шта је пуцање у Ендрјуа? Милосрдно дело?

– Ја идем с тобом – рекао је Роузвуд јако узбуђен.

Примедба око Богомила постигла је свој циљ.

– До ђавола, идем и ја – рекао је Тагарт.

Аксел је климнуо главом Тагарту и показао му у правцу крова. У мраку се оцртавала сенка микро-електронске тањирасте антене.

– Шта је то?

– То је обезбеђење – рекао је Аксел. – То значи да је ово врло добро обезбеђена зграда и да им нису потребни чувари. Само, потребна ми је још једна ствар, пре него што кренемо у провалу. Цигара.

– Нисам знао да пушиш, Акселе? – рекао је Били.

– Ја имам целу кутију – рекао је Тагарт.

– Одлично. Онда крећемо.

Прескочили су ниску ограду и нечујно пришли згради. Аксел је узео батеријску лампу од Тагарта и почео да загледа на који се начин затвара један од прозора у приземљу. Била је то полумесечаста брава.

– Алармна трака је залепљена преко целог прозора – прошапутао је Тагарт.

– Видим – рекао је Аксел. Извадио је перорез и забио оштрицу између два крила од прозора. Ударио је неколико пута док се полумесечаста брава није отворила. Роузвуд га је гледао са истим одушевљењем као и ону келнерицу нешто раније те вечери.

– Како то, до ђавола, умеш да радиш – питао је Тагарт.

– Нисам се родио као полицајац, Тагарте. Док сам био мали, ту и тамо сам заобилазио закон.

Извадио је из џепа папирџице у којима су биле умотане жваке. Једну танку фолију ставио је на пљоснати део ножа и протурио све то кроз процеп између прозора.

– Шта то сад радиш?

– Аларм је изнутра повезан помоћу два магнета – рекао је Аксел као да колегама држи кратак курс из обијања станова. – Ако хоћемо да отворимо овај прозор, морамо прекинути ту везу и аларм неће прорадити. – Провлачио је нож са фолијом неколико пута. – Значи, треба слудети магнете. – Полако је почео да отвара прозор. Извадио је жваку из уста и залепио фолију на један од магнета, а онда широм отворио прозор. Окренуо се ка Тагарту и Роузвуду.

– Без овација, молим, ја сам само вршио свс у дужност.

Затим је показао на мало светлеће дугме које је титрало у дну собе.

– Кроз ову собу иде читав сноп ласерских зрака. Ако ударимо у један, прорадиће цео алармни систем. Тагарте, вади цигаре и запали једну. Пућкај из све снаге и убацуј у собу што више можеш дима.

Тагарт је почео да дими као локомотива. Мало-помало, почела је да се прави димна завеса и да оцртава зраке који су пресецали

собу као железничка пруга. Тагарту је почело да се врти у глави.

– Идемо сада унутра – наредио је Аксел. – Али пазите, избегавајте ове светлеће линије, иначе смо готови. Тагарте, ти иди први и настави да пућкаш цигару.

Са Тагартом на челу, полако су почели да се пробијају ка ходнику. Аксел се сетио да је Карла ишла једним од лифтова и претпоставио да су службене канцеларије на другом спрату. Прескачући плаве линије, полако су стигли до канцеларије на којој је писало „Г. Кејн“. Била је закључана. Аксел ју је за неколико секунди отворио кредитном картицом. Унутра нису приметили ласерски уређај. Затворили су врата за собом и Аксел је рекао Тагарту да може да престане да пуши. Тагарт је одахнуо.

– Никад ми цигаре нису мање пријале – рекао је.

– Чекај само док се будемо враћали!

Почели су да претражују по картотеци и фиокама писаћег стола, али нису нашли ништа што би било необично. Ипак, једна фиока била је закључана. Аксел је забио свој перорез у браву, али овај се истог тренутка сломио. Били је хладнокрвно извадио из џепа нож-скакавац. Био је дугачак као нека мачета. Тагарт је био фрапиран да његов колега носи ово недозвољено оружје.

Аксел је успео да отвори фиоку. У њој је било разних писама али и један жути папир са заглављем клуба, на коме је била исписана шифрована порука:

Шир: 34 степена 21 мин 510 запад

Дуж: 118 степени 3 мин.

9)10. 10,30 х

1 А. кола ... 1 Брн. камионет 4 ... мин.

Буљили су у то парче папира.

– Изгледа као да је ту написао где је усидрио своју јахту – рекао је Тагарт.

– Да – прокоментарисао је саркастично Аксел – тако да до ње може да се одвезе у ауто или камионету. Али имам утисак да је ово игла коју смо тражили у пласту сена.

Аксел је савио цедуљу и ставио је у задњи џеп.

– Тагарте, почни да пућкаш. Идемо одавде.

Кад су чистачице наредног јутра ушле да среде зграду, нису биле нимало изненађене што је посвуда по поду и по теписима било много пепела. Тим богаташима ни не пада на памет да употребе пепељаре.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Било је четири сата ујутру по детроитском времену када је Аксел позвао Џефрија. Очи су му биле широм отворене. Гледао је кроз прозор свога стана на мрачне градске улице.

– Па – протеглио се – ово је можда најбоље време за једну добру вожњу.

До седам ујутру Џефри је обишао све ноћне клубове у граду за које је знао. Уз пут је купио и две плавуше које су му показале неке клубове за које није знао. „Ферари“ је само клизио и Џефри се надао да се Аксел више никада неће вратити. Застао је крај телефонске говорнице и погледао на сат. Тачно седам сати. Договорио се да у то време позове један број по Акселовом налогу.

— Овде инспектор Тод из детроитске полиције — чуло се са друге стране жице. Џефри је морао да промени глас и за то му је било потребно доста напора.

— Извините што вас узнемиравам код куће, инспекторе. Овде је... овај — никако није могао да се сети имена које му је Аксел рекао и ухватила га је паника. А онда је угледао натпис на једној радњи и завршио реченицу.

— ... Лајонел — рекао је коначно.

— Који Лајонел? — Питао је Тод са кога се цедила вода јер је управо био изашао испод туша. Био је бесан због те будале која га је звала у цик зоре.

— Лајонел Хенд, господине. Ја сам из „Гласника ФБИ“. Вероватно знате за те новине. Мој шеф ме је замолио да направим интервју са једним добрим представником власти, и тако сам вас позвао. Можемо ли да се нађемо данас пре подне око девет сати у згради федералне полиције.

Тод је био збуњен. Знао је да је добар полицајац, али није знао да то и други примећују.

— Биће ми драго — било је све што је успео да прозбори.

Џефри је одахнуо и послао пољубац плавушама у „Ферарију“.

— На посао — рекао је сам себи са осећањем мучнине у стомаку.

Луц је морао да устане тог јутра раније него што је навикао, да би могао да у девет позове Тода у Детроиту. Морао је на сваки начин да сазна шта његов полицајац ради овде на Беверли Хилсу. Али, да би се мало осветио и све на миру смислио, морао је да попије једну кафу.

Џефри је, са своје стране, морао да извуче Тода из канцеларије најмање на један сат. Тоду неће бити потребно много времена да схвати да у згради федералне полиције нема никаквог Лајонела Хенда и онда ће се вратити у своју канцеларију тражећи некога на коме ће искалити свој бес.

Џефри је провирио у Тодову собу и одахнуо када је видео да је празна. Ушао је унутра и „случајно“ закачио једну гомилу папира која се сручи на под. Почео је педантно да их скупља. Буљио је у телефон молећи све свеце да zazвони.

У 9.20 Џефри је почео да се презнојава. А онда је зачуо познат глас и следио се. Отво-

рила су се врата детективске собе и Тод је улетео унутра.

— Која ли ме је то свиња само тако зафркнула? — грмео је.

Готово је, помислио је Џефри. Збогом, Акселе. Хао, „Ферари“. Лепо смо се забављали. Таман је хтео да изађе из Тодове собе кад је телефон zazвонио. Џефри се бацио на слушалицу и сагнуо испод стола, да га Тод не види из друге собе.

— Овде Тод — рекао је што је тише могао.

— Инспектор Тод? — питао је Луц.

— То сам и рекао, зар не? — рекао је мрзовољно Џефри.

— Овде Харолд Луц, шеф полиције Беверли Хилса.

— Да, па шта? — Рекао је Џефри уживајући да имитира Тода.

— Имате ли ви неког полицајца по имену Аксел Фоли?

— Да. Да није можда умро?

— Не — Одговорио је Луц пожелевши да је то баш тако.

— Баш штета — рекао је Џефри. — Да, ја сам му претпостављени. Али он је сада задужен за неки организовани међудржавни криминал. Уопште не знам ни где је ни шта ради. Права је мука за мене што не могу да контролишем тог паметњаковића. Одговоран је само федералним властима. До виђења. — Џефри је спустио слушалицу и укипио се крај писаћег стола. Тод је стајао на вратима.

— Шта ти овде, до ђавола, радиш — питао је Тод.

Џефри је и даље гледао у под.

— Учинило ми се да вам је у собу ушао пацов.

— Марш напоље, Фридмене.

...

У одељењу референци полиције Беверли Хилса Аксел је тражио детаљне мапе делова града. Покушавао је да нађе место са географском дужином и ширином које је показивала Кејнова цедуља.

— Откуд ти идеја да те координате ишта значе? — питао је Роузвуд.

— Употреби своју главу, Били. Видиш, прва ствар коју сам урадио кад сам дошао у град била је да одем у Стрељачки клуб и поставим неколико питања. Онда је неко покушао да ме убије. Затим смо пронашли Кејнове отиске прстију, а то нас је довело до ових координата.

— Значи, ти мислиш да Кејн има везе са „абецедом“?

— Почини да личи на то — рекао је, пиљећи у мапу. — У сваком случају, хоћу да будем присутан приликом следеће пљачке и да видим ко ће се тамо појавити.

Коориднате су се коначно поклопиле са онима на мапи.

— Да ли ти Улица Грегори 341 нешто говори?

Роузвуд се загрцнуо.

– Па то је Централни депозит, трезор федералне банке, место где све банке достављају свој новац.

– То је, дакле, следеће место. Сигуран сам. Иначе, знам шта је трезор.

– Нико не може да опљачка то место – рекао је Тагарт одлучно. – Оно је непробојно.

Аксел је погледао на сат. Било је 10,22. Скочио је.

– Да ли је данас дванаести?

– Да – рекао је Роузвуд.

– Па, ако ће тамо данас да буде пљачка, онда имамо још пет минута да је спречимо. Идемо.

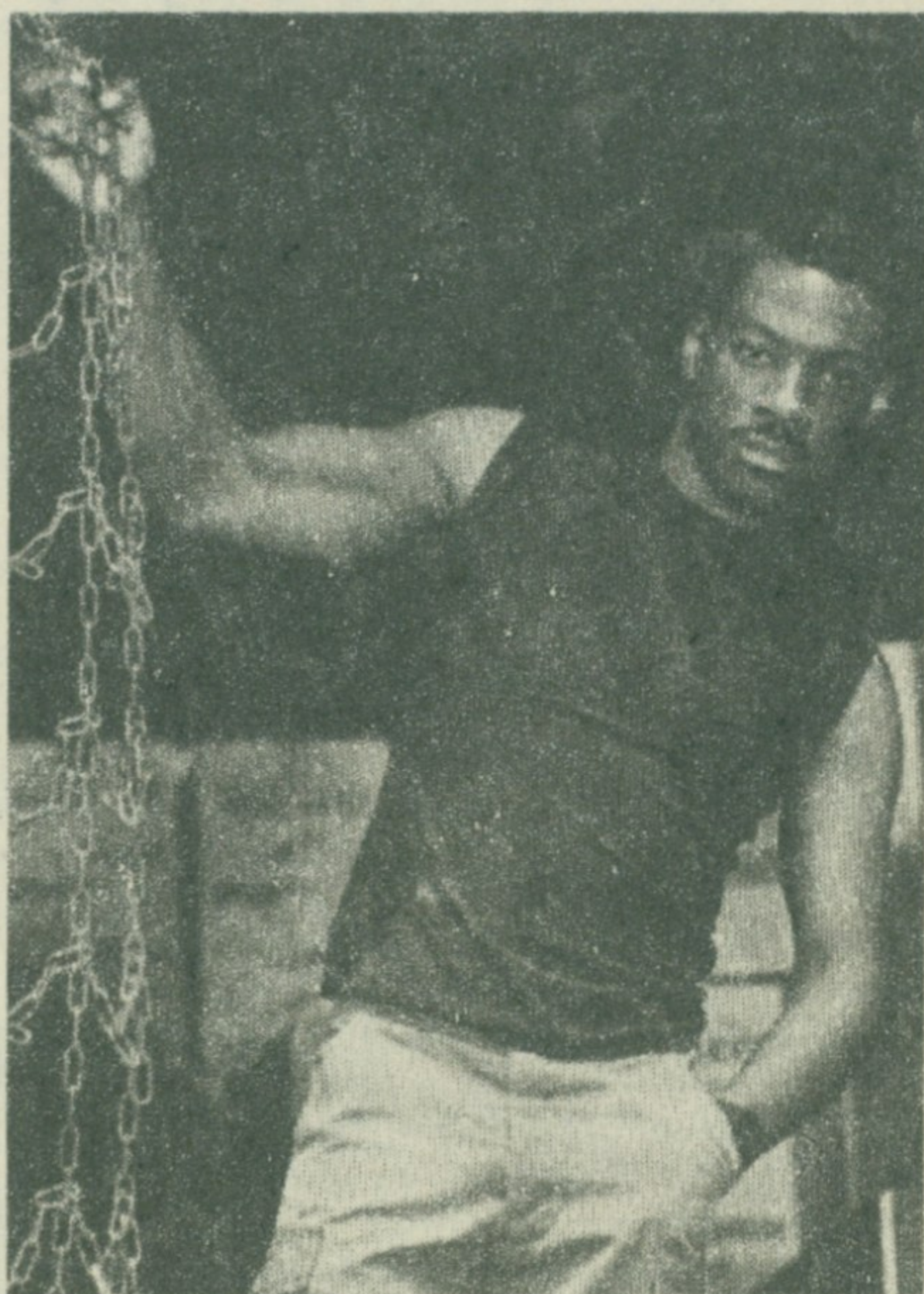
...

Трезор је био здепаста једноспратна зграда направљена од цемента, као неки бункер. Налазила се наспрам огромног асфалтираног паркинга. Није се наслањала ни на једну другу зграду, тако да јој се нико није могао привући неопажен. То је све, наравно, било учињено из разлога безбедности. Упркос стотинама хиљада долара који су се ту свакодневно сливали, ником још није пало на памет да трезор опљачка. До тога дана.

Баш је било време кад су камиони из свих крајева Лос Анђелеса пристизали да истоваре новац у огромни сеф. Један од возача, истетовирани момак по имену Мендоза – који је више личио на пљачкаша него чувара блага – зауставио је свој камион испред дуплих челичних врата која су представљала главни улаз у трезор. На возачкој табли у високом камионету за превоз новца налазило се неколико дигиталних дугмета са бројевима, сличи онима на телефону. Сваки камион имао је своју шифру за улаз и Мендоза је откуцао своју. Она се преносила до компјутера који регулише отварање врата. У истом тренутку тешка челична врата почела су да клизе у страну. Мендоза је убацио мотор у брзину и кренуо ка делу где се истоварује новац, возећи у рикверц. Када је дошао до одређеног места, изашао је из возила и пендреком ударио по једној страни компјутера, да би дао знак свом партнеру, који је био унутра, да су безбедно пристигли. Задња врата су се отворила и појавио се Боби, Мендозин колега. Погледали су кроз огромни блиндирани прозор иза којег су радили људи који су бројали новац. Било је много њих који су отварали велике пластичне торбе, вадили новац, стављали га на глатке челичне столове и бројали.

Мендоза је отишао до блиндираних врата собе за бројање, убацио намагнетисану картицу са шифром у дигиталну браву и врата су се нечујно отворила. Иза Мендозе стајао је Боби са првом од много кеса које је требало истоварити.

Неколико наоружаних полицајаца се досађивало, гледајући како се новац слива са

свих страна. Нису ни имали шта да раде, јер – коме би пало на памет да било шта петља око трезора.

Напољу је још један камионет ушао на огромни паркинг. Али он није отишао до капије већ до ојачаног бетонског зида, као да је већ истоварио новац и сада се паркира. Двоја врата су се отворила наспрам зида и појавила се Карла у црном трикоу и са пиштољем калибра 357 у руци. Искочила је из камионета и навукла маску на лице. За њом је изашао идентично маскиран човек. Он је, уз Карлину помоћ, из кола извукао нешто што је личило на велики и тежак метални хула-хоп и отеглио га до зида. Појавио се и трећи човек, такође у црном, и сви троје су почели да причвршћују ту нараву некаквим жицама.

У том тренутку један смеђи камионет стао је иза овог првог тако да се сада Карла и њени другари с улице нису могли видети. И возач овог камионета навукао је маску и почео нервозно да осматра околину не би ли којим случајем видео неки полицијски ауто.

Карла је неколико пута обмотала металну жицу и вратила је назад до камионета у којем је била кутија за детонацију. Кад буде притисла дугме, метални обруч ће се истог тренутка усијати и експлодирати, правећи рупу у дебелом зиду. Напољу се то неће чути много јаче него да је неко пљеснуо надувану кесу.

Кад је везивање жица било завршено, Карла је својим другарима климнула главом.

Наместили су пригушиваче на уши и она је клекнула поред кутије за детонацију.

Унутар зграде Боби је уносио још једну тешку кесу.

– Боље мало пожури, момче – рекао му је Мендоза – иначе ће нас ухватити бандити „абецеде“.

Боби је показао на зидове.

– Како ће то да ураде, Мендоза? Требало би да прођу кроз бетонски зид дебео више од пола метра.

Баш у том тренутку проломила се експлозија. Уз заглушујућу буку, у зиду се појавила рупа на месту које је Боби малочас показао. Сручила се читава киша камења и људи су падали на под. Мендоза није могао да поверује својим очима.

Кроз рупу су се провукле три особе обучене у црно. Изгледале су као неки ванземаљци кад су ступиле у општи хаос. Једна од њих је нешто бацила, а то нешто изазвало је нову заглушујућу детонацију. Мендоза је помислио да је мртав. Али није био. Карла је бацила гранату у собу за бројање новца, нашта су сви запослени пожурили да нађу што бољи заклон. Пљачкаши су могли на миру да покупе сав новац.

– Четири минута! – викнула је.

Друга двојица сјурила су се у собу грабећи по две торбе одједном и носећи их до отвора у зиду.

...

У свом зеленом „плимуту“, са укљученом сиреном, Аксел, Тагарт и Роузвуд су јурили улицама игноришући црвено светло и остала правила у саобраћају. Аксел се просто залепио са задње седиште, а Били није скидао поглед са друма. Морао је да призна да се много добро забавља кад је Аксел ту.

Тагарт је у рукама држао микрофон од радио-одашиљача.

– Сви који ме чују, нека крену ка трезору, Улица Грегори 341 – јављао је. Искључио је микрофон и угасио сирену. Овако како Роузвуд вози, врло брзо ће стићи до трезора.

Али, није им било суђено. Таман што је на два точка заокренуо у улицу Грегори, Роузвуд је морао из све снаге да кочи да не би ударио у оног испред себе.

– До ђавола, закрчен саобраћај! – викнуо је разочарано и треснуо песницом о волан.

– Колико још има до банке? – питао је Аксел.

– Још два-три километра – рекао је Тагарт, изгубивши сваку наду.

Сва тројица су искочила из аутомобила и потрчала низ улицу. Били и Аксел су убрзо престигли Тагарта.

– Има слабо срце! – викнуо је Били.

– Да – рекао је Аксел. – Мислим да ми је причао о томе.

Док су тако јурили, Аксел је приметио ис-

под Роузвудовог сакоа, који је сада лепршао, огроман пиштољ.

– Побогу, Били, шта ти је то? Има цев као сурлу.

– После оне пуцњаве у клубу, мислио сам да је паметно да набавим нешто јаче – рекао је и показао на „магнум 44“ са специјално дорађеном цеви.

– Шта замишљаш да си? Прљави Хари? Кад се све ово заврши, мораћу озбиљно да поразговарам с тобом.

Трчали су још неко време, а онда је Аксел погледао на сат и стао.

– Не вреди. Овако нећемо успети. Ти иди овом страном, ја ћу оном другом. Срешћемо се на средини следећег блока зграда.

...

Мендоза није био сигуран зашто стаје на ноге. Вртело му се у глави и био је потпуно глув. Можда је једноставно хтео да оде одавде. Кад га је Карла треснула по глави, одлучио је да ће ипак остати.

– Три минута – викнула је Карла. Извадила је из џепа нову поруку која је на коверти имала ознаке „Ц“ и „Д“ и спустила је на сто.

С друге стране зида такође се радило из све снаге. Чим би једна торба прошла кроз рупу, возач из другог камионета би је убацивао унутра. Била се већ направила права ма-
ла планина од новца.

...

Аксел је гледао око себе као најстраственији крадљивац кола на свету. Али сва су била закључана. У неким другим приликама то за њега не би био неки већи проблем, али сада није имао времена да их обија и спаја каблове да би их упалио.

– До ђавола – викнуо је бесно.

У том тренутку иза њега је нешто забрундало. У великом камиону који је истовремено био и мешалица за бетон, за воланом је седео Роузвуд. Кад је ускочио у кабину, Аксел је приметио мноштво слика са голим женама. По позама које су заузимале, закључио је да се возач аматерски интересује за гинекологију.

– Забога, Били, зар камион за цемент?

– То је било једино што сам могао да нађем. Не брини, нико ме није видео – рекао је искрено.

...

На упозорење да је преостало још два минута, возач смећег камионета је престао да убације новац и ушао у кабину да упали мотор. Баш у том тренутку угледао је камион за цемент како прелази брисани простор и приближава се трезору. Ишао је право на њега. Није личио на полицијски ауто, али је ипак изгледао некако претећи. Притиснуо је на сирену.

Унутар зграде Карла је чула знак и издала наређење.

– Прекидамо! – викнула је.

Сви троје бацили су се кроз рупу у зиду и улетели у камионет.

– Проклетство! – викнула је. Шта то није испало добро? Погледала је кроз задње стакло и видела камион за цемент. – Вози! – наредила је.

Гуме на камионету су зашкрипале. Роузвуд је кренуо за њим. Али камионет није кренуо ка излазу из паркинга већ право преко високог ивичњака. У тренутку кад га је прескакао, у камионету је почело све да се тумба. Карла је ударила главом и пала преко ке-са с новцем. Једна од њих се отворила и ускоро су по унутрашњости камионета летеле крупне новчанице.

Роузвуд није испуштао камионет из вида. Кренуо је истим путем.

– Ивичњак, Били! Ивичњак! – викао је Аксел.

– Видим га – рекао је Били ноншалантно. Камион је свом снагом налетео на ивичњак, полетео у ваздух и пао на тротоар с друге стране треснувши о њега целом каросеријом. Роузвуд је у том тренутку дао пун гас. Грдосија је појурила низ улицу. Били је одлично обавио посао сем што се укључио у супротну саобраћајну траку. Један „кадилак“ који им је долазио у сусрет у последњем тренутку је скренуо и ударио у други ауто. Колико год да је Роузвуд покушавао, није могао да сустигне камионет. Аксел је у том тренутку угледао један паркиран „мерцедес“.

– Стани, Били? Иди и сакриј негде камион тако да нико не може да га нађе. Пази да те неко не види, иначе сутра више нећеш бити полицајац – говорио је брзо Аксел. – Ја идем за њима.

Скочио је и упутио се ка „мерцедесу“ у којем су седела два младића. Били су обучени тако да би у Детроиту представљали праву атракцију. На Беверли Хилсу их нико није ни примећивао. Старији Сесил имао је мајицу и шорц, али и наранџасту косу и дијамантску минђушу у увету. Његов компањон Едвард био је намазан кармином, а коса му је била офарбана у црвено и зелено.

Аксел је отворио врата, зграбио Сесила и гурнуо га Едварду у крило.

– Здраво, момци – рекао је, упалио мотор и сјурио се низ улицу.

– Ово нам је писало у хороскопу, Едварде – рекао је Сесил мирно. – Извините, господине, да ли ви крадете наша кола или смо ми киднаповани?

Аксел није одговарао. Пратио је камионет који је скренуо удесно. Био им је за петама.

– Знате – рекао је Сесил – ово је прилично узбудљиво.

– Могао је да узме такси – рекао је Едвард, који се прилично уплашио.

Али у уским улицама северног Беверли Хилса, Аксел је изгубио камионет из вида.

– До ђавола! – рекао је.

– Што не идете до тврђаве – покушао је да буде од користи Сесил. – То је дивна улица. У близини је становала и Грета Гарбо.

– Где је тврђава?

Сесил је показао на једну споредну улицу. На пола пута зауставио је кола уз шкрипу кочница. Вратио се неколико метара и скренуо у другу улицу. Мало ниже стајао је паркиран смеђи камионет.

Аксел је изашао из кола и отишао да га осмотри. Да, то је био баш онај за којим је јурио. Вратио се до „мерцедеса“.

– Сесиле – рекао је. – Ја те обожавам.

Сесил је био одушевљен.

– Слушај, хоћеш ли да дођеш вечерас код нас.

– На забаву – умешао се и Едвард. – Биће само нас неколико.

– Други пут – насмејао се Аксел. – Морам да радим. Извукао је „браунинг“ из корица, проверио шаржер и затакао га за појас.

Када је угледао пиштољ, Сесил, који се вратио за волан, дао је пун гас и у Роузвудовом стилу здимио низ улицу.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Аксел се пажљиво приближавао камионету. Пиштољ је био спреман, у руци. Одахнуо је кад је видео да унутра нема никог. Да је реч о правом возилу, био је коначно сигуран наставши поред њега новчаницу од педесет долара. Људи не губе тек тако новац, сем ако нису у великој журби. Аксел их је узео. Купиће Тагарту и Роузвуду пиво кад буду ухватили бандите „абецеде“.

Недалеко од камионета још су се видели свежи трагови другог аутомобила, који је, направивши полукруг под пуним гасом, кренуо у правцу тврђаве. Пратећи траг, утврдио је да су скренули десно и отишли у правцу брда. Пратио их је још неко време, док блато на прљавом путу није заметнуло трагове. Аксел је застао и осврнуо се око себе. Са обе стране улице налазиле су се масивне оградe иза којих су се сивиле праве палате. Из једне од њих је допирала музика и смех. Неко је нешто славио, али он није био позван. Онда је приметио један „мерцедес“. Није могло бити сумње коме је припадао. На таблицама је писало: „Г. Дент“.

Иза његових леђа зачуло се шкрипање кочница и Аксел је скочио да потражи заклон. Већ је кренуо да извлачи пиштољ, кад је схватио да су то Роузвуд и Тагарт.

– Били! Тагарте! Како сте успели да ме нађете?

– Па, рекао је Били двосмислено – ми регулишемо саобраћај.

– Они су тамо – показао је Аксел у правцу куће.

– Тамо? – рекао је Били.
Аксел је показао на Дентова кола.
– Требало би да буду. Идемо унутра.
– Али, не можемо да уђемо. То је палата „Плејбој” – рекао је Тагарт престрављено.
– А ја сам мислио да си и ти плејбој, Тагарт. – Аксел је отворио капију и кренуо ка улазу у зграду. Иза Билијевих леђа Тагарт је гунђао:

– Моје срце ово неће моћи да издржи.
Аксел је прошао поред девојке која је стајала крај улаза, као да не постоји. Али, она га је зграбила за раме.

– Ваше име, молим. Морам да проверим да ли сте на списку.

– Име. Па ја сам пристао да овде дођем само под условом да нико за то не зна. Зар вам Хефнер за то није рекао? Је ли он полудео? Не могу да верујем да би ме он слагао – сипао је Аксел као из митраљеза. Окренуо се ка Тагарту и Роузвуду. – Чујете ли ви ово? Хоће моје име на листи! – Ова, двојица гледала су свако на своју страну.

– Али господин Хафнер ми је наредио да не пуштам никога ко није на списку... – била је упорна девојка.

– Да сам знао да је тако – наставио је Аксел резигнирано – не бих потегао оволики пут чак из Њујорка. – Окренуо се ка Роузвуду, очекујући макар неку подршку. Али Били је био задовољан што горе, на спрату, може да гледа гомилу најлепших девојака које је икада видео.

– Извините, али...

– Немојте се мени извињавати. Објасните то свом шефу. Објасните му кад вас буде питао зашто извуче сваки пут дебљи крај у „Преподневном шоу-програму”.

Забога, помислила је девојка, да то није онај црња са телевизије. Личи на њега. Па, да...

– Овај, извините, господине...

– Не помињите ми име – рекао је Аксел помирљиво. – И не уписујте га у списак. А правите се да не познајете ни ову двојицу.

Господе, помислио је Тагарт, да неће опет да ме прогласи за Џералда Форда.

Аксел је прошао поред збуњене девојке, која заправо никад није ни гледала тај јутарњи шоу програм. За њим су кренули и Тагарт и Роузвуд. Изашли су на терасу где је била највећа гужва и послужење. Весео и леп свет пио је, јео и гледао доле на Лос Анђелес, који се пружао као на длану. На сваком кораку сударали су се са понеком лепотицом. Ако треба да умрем, помислио је Тагарт, нека то буде овде. Овако мора да изгледа рај.

Аксел се није препустио забави. Угледао је Дента и Томополиса како разговарају у једном углу терасе. Били су јако забринуте.

– Немаш новац – просиктао је Томополис – и тражиш још времена? Дајем ти још један дан и то је све што могу да учиним. Јасно?

Аксел је потапшао Дента по рамену. Дент се тргао:

– Максе! – Рекао је Аксел пун одушевљења. – Како си доспео овамо? Изгледаш одлично за типа какав јеси. А ви сте... – окренуо се ка Томополису – ...никад не могу да изговорим ваше име.

– Томополис – рекао је овај тихо.

Аксел је говорио нешто гласније него остали, па су сви полако почели да гледају у њиховом правцу. Убрзо им је пришао један кршан момак.

– Има ли неких проблема, господо?

– Нема – рекао је Аксел. – Управо сам их питао о пословним плановима. На чему сад радите, Максе? Оружју или дроги?

– Ја не знам ко је овај човек – рекао је Дент чувару реда – али нас свакако узнемирава.

– Тек сам почео, Макси.

– Хоћете ли да се побринете за овог овде, молим вас – рекао је Дент. Упркос оном „молим вас”, то је звучало као наређење.

Аксел је угледао Хјуа Хефнера и викнуо му:

– Требало би да водиш рачуна кога примаш у кућу. Овај – Аксел је уперио прст у Дентове груди – убија полицајце.

Хефнер се издвојио од друштва са којим је стајао. Хладно је погледао и Аксела и Дента.

– Не познајем ниједног од вас двојице. Мислим да би најбоље било да одете. – Погледао је у чувара. – Изведи их одавде.

Док их је чувар гурао испред себе ходником, појавила се и Карла.

– Здраво, Карла! – викнуо је Аксел. – Сврати до мене да ти вратим оно што сам ти дужан...

Док су Карла и Дент излазили кроз капију, Карла је просиктала:

– Лично ћу га убити.

– Не. Намерно ме провоцира. Хоће да кренемо за њим. Ми настављамо као што смо и планирали. Нађи Кејна. Припремите следећу операцију.

ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА

Аксел се није нимало узбудио што су га избацили из палате „Плеј-бој”. Добио је оно што је желео. Кад су ушли у кола, извадио је танак, лепо израђен новчаник, отворио га и почео да га претражује. У њему није било новца, али богаташи обично и не носе новац са собом. Да ли је Дент уопште богат, питао се, кад се упушта у овакве пљачке?

Роузвуд је погледао у Аксела, а затим у Дентову возачку дозволу у његовој руци.

– Па то је Дентов новчаник! – рекао је Били.

– Ижџепарио си Дента – рекао је Тагарт у неверици.

– Хајде, Тагарт, већ сам ти рекао да се нисам родио као полицајац.

Аксел је претурао по визиткартама и кредитним картицама у Дентовом новчанику. На једној је писало: Сидни Бернштајн, правни заступник. Ако хоћеш да сазнаш нешто о новцу богатог човека, помислио је, онда то можеш да сазнаш од његовог човека у банци. А то би могло да се учини. Само, прво мора да поразговара са шефом Луцом.

...

Луц је био у таквом стању да је сам себи хтео да одгризе ђон. Није још имао никаквих трагова у решавању случаја „Адријано“. Један његов полицајац борио се за живот, а сад је неко успео да опљачка и најбезбеднији трезор западне Америке.

— А шта ти радиш овде? — обратио се Луц Акселу.

— Ја сам само у пролазу — рекао је мирно. — Уосталом, и ја сам полицајац, зар не? Јесте ли звали мог шефа у Детроиту?

— Да — одговорио је Луц. — Изгледа да те он баш не воли много.

— Слушај, Харолде — умешао се градоначелник Иган. — Ко год да је био у том камиону за цемент, спречио је да пљачка буде још већа. Највећи део новца је сачуван. Да сам на твом месту, ја бих сада највећу пажњу посветио дешифровању порука и откривању где ће се догодити случај „Е“.

— Како, до ђавола, могу да знам... — рекао је Луц беспомоћно.

— Чекајте — синнула је идеја Акселу. — До сада смо могли да приметимо да су сви случајеви били повезани са словима абецеде. „А“ је било за радњу „Адријано“, „Б“ за Богомила, „Ц“ и „Д“ за Централни депозит (трезор). Следећи ће, вероватно, бити везан за нешто на „Е“ или „Ф“.

— Колико важних објеката се зове на „Е“ — рекао је Иган. — Мислим да ви, момци, добро обављате посао — рекао је, обративши се нарочито Роузвуду, Тагарту и Акселу. Луц и Бидл су хтели да пукну од муке. — Само наставите тако — рекао је и изашао из собе.

Ма колико да су га нервирала ова тројица, Луц је морао да призна да у њиховој теорији има логике.

— Проверите све важне објекте у граду који почињу на „Е“ — рекао је. — Бидл, притисни ФБИ да што пре дешифрује те поруке. — Роузвуд се на ово самозадовољно насмешио. Луцу то није промакло.

— Шта чекате вас двојица? — Обратио се Тагарту и Роузвуду. — Идите да регулишете саобраћај и држите се подаље од Фолија, иначе ћу вас лично стрпати у затвор.

Онај камион за цемент никако му није давао мира.

...

Тагарт би са задовољством пристао да престане да јуриша за Акселом, али овај још није имао таквих намера. Чекао их је у аутомобилу кад су изашли из полиције.

— Зар ти не треба данас да стигнеш у Детроит? — питао га је Тагарт.

— Да, али прво морамо да нађемо господина Бернштајна.

— Никад то нећеш успети — рекао је Роузвуд. — Зар хоћеш да те отпусте?

— Почели смо ово заједно и заједно ћемо и завршити. Пронађите ми која кола вози Сидни Бернштајн.

Роузвуд је откуцао информацију на малом компјутеру у колима. На екрану је било исписано: „мерцедес“, таблице број ORL 507.

— Ви сте саобраћајна полиција, зар не? — питао их је Аксел изазивачки. — Дајте ми неколико налога за казну. Док су се возили ка канцеларији Сиднија Бернштајна, Аксел је успео да попуни 25 налога за погрешно паркирање и разне друге прекршаје.

Прошао је поред Бернштајнове секретарице као и да не постоји. Ушао је у лепо уређену канцеларију и представио се:

— Полиција Беверли Хилса. Јесте ли ви Бернштајн, власник „мерцедеса“ CRL 507.

— Јесам. Да није украден?

— Не. Дошао сам да вас ухапсим због неплаћања казни. Бернштајне, Бернштајне, зар да двадесет пет пута не платите...

— Молим?! човек је био згранут. Сетио се да је само једном на Флориди... Али надао се да му то никад неће доћи. — Како је могуће...

— Да, знам — прекинуо га је Аксел — сада ћете да кажете да вам никаква обавештења нису стизала поштом. Тако се сви извлаче. А шта је ово, Бернштајне? — Аксел му је бацио признанице на сто.

...

— Али, то је немогуће. Ја сам платио месечну карту за паркирање...

— Догађа се — био је упоран Аксел. — Полицајац неки пут не примети. Морам да вас приведем.

— Овај, може ли то некако да се среди? Врло ми је непријатно...

— Па, за такве као што си ти, можда нешто и можемо да учинимо. Само, биће скупо. Морам да подмитим колегу који ради на компјутеру да све ово избрише. А то није једноставно.

— Колико треба. Сто долара?

— Зар мислиш тако јевтино да прођеш, Бернштајне? А ја, а моје колеге?

Стигли су до триста долара. И још га је Аксел замолио да изађе из рођене канцеларије да би он позвао колегу у полицији и средио то на лицу места.

— Зашто да изађем? Можете телефонирати са стола моје секретарице.

— Бернштајне, ви сте паметан човек. Знате да не могу пред другима да откривам идентитет мог колеге. Зато, ако хоћете да ствар легне...

— Добро, добро... — Покупио се Бернштајн и изашао.

Аксел је окренуо један број и, док је чекао везу, почео је да претуром по Бернштајновој картотеци. Судећи по Дентовом картону, изгледало је као да се исељава из Америке и то још истог тог дана. Сви папири и рачуни били су већ сређени за његово исељење у Костарику. И то за трајан боравак тамо. Морао је за то имати добрих разлога.

У том тренутку зачуо се глас Џени Богомил.

— Ја сам, Акселе. Јесам ли нешто пронашла?

— Чудно је све то, Акселе. Пре 1974. Дент је био културни аташе Немачке у Хондурасу. Све мирише на шпијунажу. Онда о једном периоду уопште нема никаквих података, а по овоме, како сада ствари стоје, изгледа да је прилично богат: Стрелачки клуб, хиподром, платформа за вађење нафте, нафтна компанија. Ипак, судећи по документима, он је у неким финансијским тешкоћама.

То је било оно што је Аксел желео да чује. У његовој глави мозаик је почео да се склапа.

— Кажи ми још нешто о томе.

— У последњих шест месеци пропало му је осигурање и на нафтној компанији и на Стрелачком клубу, на свему сем једне ствари.

— А то је?

— Хиподром. „Емпајер филдс“. Има полису на велику своту. И уредно је плаћена.

— „Емпајер“ се „Е“ — рекао је Аксел. — Хеј, Џени — насмејао се. — Кад ти се отац буде пробудио, можеш да му кажеш да си нашла његовог убицу.

Изјурио је из собе.

— Све сам средио, Сидни. Ево, исцепао сам признанице — рекао му је. Извини због неспоразума.

Вратио се у кола и све детаљно објаснио Тагарту и Роузвуду. Испред себе је држао последњу поруку коју су бандити оставили. Покушавао је да разреши чврсто везан чвор. Али био је на добром путу. Овај је већ био лакши него претходни.

— Зашто би пљачкао свој сопствени хиподром? — рекао је Роузвуд зачуђено.

— Ако је осигуран, онда има разлога.

— Да украде свој новац и онда још да узме и осигурање — рекао је Тагарт гнушајући се. — Неки људи су баш незасити.

— Неће се он задовољити само са тим, Тагарт — рекао је Аксел. Није подизао поглед са шифроване поруке.

— Шта? Да не започиње нови посао с нафтом у Костарики?

— Могу да дам десну руку да код Дента нећемо наћи никакву опрему за вађење нафте.

— Ако Дента уопште нађемо — рекао је Роузвуд.

— Хеј, гледајте! — викнуо је Аксел. Подигао је цедуљу.

— Лукави створе — рекао је узбуђено Тагарт. — Провалио си поруку!

— Шта каже? — питао је Роузвуд.

Аксел се насмејао.

— „Chingen su madre, perros“. Јебите се, полицајци! Потпис Карлос.

— Карлос?

— „Карлос“ — поновио је Тагарт. — Чарлс... — Кејн. Бандит је Кејн! Како си успео да провалиш, Акселе?

— Кејн је променио име, је ли тако? Сигурно је био сиромашно дете и није хтео да постане и сиромашан човек. А тамо где су сиромашни људи, ту ћеш сигурно наћи и уцењивање помоћу бројева. — Показао је цедуљу Тагарту. — Ово је стари штос с бројевима. Повезали су их са словима абецеде. Број један је за „А“... и тако све до „З“. Сваки полицајац у Детроиту, који је прешао педесету годину, то би знао.

— Видиш, у томе је невоља — рекао је Тагарт. — На Беверли Хилсу нема сиромашних.

— Значи, то је коначно Кејн — рекао је Роузвуд.

— Сумњам — рекао је Аксел. — Друге шифроване поруке биле су много теже. Ова је другачија... лакша. Ко год да ју је написао, хтео је да нам омогући да је прочитамо. Сувише је једноставна.

— До ђавола, Акселе, како си провалио ту поруку? Па ти ниси стари полицајац — питао је Роузвуд.

— Па, знаш већ — рекао је Тагарт. — Он се није родио као полицајац, већ је...

Сви су се насмејали.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА

Чарлс „Чип“ Кејн је седео на задњем седишту Дентовог луксузног „мерцедеса“. Био је веома нервозан, али не зато што га је Дент грдио за све што му у последње време није пошло најбоље од руке. Напротив. Дент је био пун разумевања и поверења. А то му је ледило крв у жилама.

— Ја стварно не знам шта се то десило са трезором, Максе. Не постоји никаква могућност да је неко јавио полицији.

— У том тренутку појавила се и Карла. Овог пута на себи је имала припијено одело од беле коже. За разлику од Кејна, она уопште није била нервозна.

— Да — рекао је Дент. — И за мене је то права мистерија. А шта је било са уклањањем Фолија. И то није баш најбоље обављено.

— Не, није — рекао је Кејн. Зашто се тај кучкин син већ једном не разбесни, питао се док га је обливао хладан зној. Дент је то приметио.

— Не секирај се, Чарлсе. Све је у реду. Сваком се понекад деси да погрешни. Али овог пута ћеш ићи ти сам и лично се постарати да све тече глатко.

— Буди сигуран да ће тако и бити — рекао му је Кејн дрхтећи.

Дент је погледао Карлу и пружио јој кове-

рат са последњом поруком, на којој је крупно било написано слово „Е“.

– Сачекајте још који тренутак, а онда се баците на посао – рекао је Дент.

– Карла је повела Кејна до камионета.

– До виђења, Чарлсе – рекао је Дент. – И пуно среће.

...

Дент је заузео место у својој приватној ложи на „Емпајер филдсу“ баш кад је почињала осма трка. Томополис га је тамо већ чекао, са својом телесном гардом која је пратила сваки покрет око њега.

– Извињавам се што сам закаснио, Нико-се. Разрађивао сам још неке детаље.

Томополис је одмах прешао на ствар.

– Надам се да је један од тих детаља и новац.

– Јесте – климнуо је главом Дент.

– Јеси ли га набавио? – питао је Грк пре-зриво.

Технички речено, Дент га још није имао, али није хтео да Томополиса замара са ситницама. Новац ће имати за неколико минута.

– Да, имам га. Надам се да и ти имаш робу.

– Наравно, ја увек имам робу – насмејао се Грк и устао.

– Онда ћемо се ускоро видети.

За време осме трке новац од оних који су се кладили сливао се у једну просторију где га је неколико запослених људи пребројава-ло. Високо дуж зидова те просторије било је наређано дванаест камера које су снимале сваки покрет и преносиле то у другу собу где је седело обезбеђење. Два униформисана чувара седела су за мониторима и гледала како се пребројава Дентов новац. Све је текло на уобичајен начин.

Један чистач зграде вукао је ходником ко-лица претоварена разним папиром и другим отпаcima. Ушао је у лифт за послугу а да га нико није приметио. Чим су се врата затвори-ла и лифт кренуо, чистач је притиснуо сигур-носно дугме и лифт је стао између два спра-та. Попео се на колица и отворио поклопац на плафону. Затим је из радног одела узео нож којим је скинуо изолацију са једне дебе-ле жице. Онда је из другог џепа извадио ми-нијатурни видео-рикордер са раније сним-љеном траком која је трајала тачно четири минута. Прикопчао га је за кабл, погледао на сат и укључио.

У соби где је седело обезбеђење, један чувар је приметио да је слика на мониторима на тренутак заиграла, а онда је све настави-ло да тече нормално. Чувар није ни знао да гледа раније снимљен филм.

Управо је започињала девета трка кад су се у зони кладионице појавила три унифор-мисана чувара реда. Да их је неко загледао, приметио би да сви троје носе велике тамне наочаре и да је највиши међу њима жена.

Карла је купила своју дугу плаву косу испод капе и скинула шминку. За њом су иш-ли Кејн и Меј. На жалост, Вили више није био у њиховом тиму. Показао се као слабић у препадну на Аксела. Његово тело ће ускоро наћи у Менхетенском заливу.

Карла је закуцала на врата собе где се пребројавао новац. Џек Стилс, шеф особља ове собе, пропустио их је унутра и затражио њихове легитимације. Док је проверавао да ли су им имена на списку који је имао, Карла је гледала у његов пиштољ.

– У реду, улазите – рекао је и увео их у со-бу. Нико на њих није обратио пажњу. Карла је из велике торбе, коју је припремила за но-вац, извадила рукавице и три маске за лице са прикаченим малим резервоарима са ки-сеоником. Стилс је то приметио.

– Шта ви то радите? – питао је док је Кар-ла намештала своју маску. Њен одговор је био страховит ударац блек-џеком иза поли-цајчевог увата. Одмах се сручио на под. За-тим је из торбе извукла справу која је личила на апарат за гашење пожара, али је из ње ус-коро почео да излази дим који је постајао неподношљив. Службеници су почели да кашљу и плачу. Неколико њих покушало је да се домогне врата. Нико није успео. Гас је учинио своје. Сви су ускоро лежали по поду.

Мејн и Кејн су се разлетели по соби и по-чели да нарамке новца товаре у Карлину торбу. За само три минута, потпуно су ис-празнили собу. Торба је била пуна. Карла је клекла поред Стилса и узела његов пиштољ. Уперила га је у Кејна.

– Шта то смераш? – Кејнов глас звучао је смешно испод маске.

– Збогом, Чарлсе – рекла је Карла и пого-дила га право у груди. Био је мртав пре него што је пао на под.

Меј је гледао Кејново убиство са потпуном неверицом. За тренутак није могао ни да се помери. Једино што му је кроз главу про-струјало: „Ја сам следећи“. Бацио се на Кар-лу, покушавајући да јој избаци пиштољ из ру-ке, али није успео. Пуцањ је одјекнуо и пого-дио Мејово забезекуто лице тачно између очију.

Проверила је сат, вратила пиштољ у Стил-сову руку и испалила још један метак који се забио у зид. Вратила се до Кејна, извадила из џепа последњу поруку и завукала је у Кеј-нову униформу. Нека се он прослави као бандит „абецеде“, помислила је.

Затим се скинула. Испод униформе указа-ло се бело припијено кожно одело. Скинула је качкет и њена лепа плава коса се расула по раменима. Набила је униформу у торбу с новцем и почела да је вуче ка вратима. Изашла је у ходник баш када је туда прола-зио чистач са својим колицима.

– Имате ли нешто да баците, госпођо? – рекао је намигнувши.

– Да – насмејала се и показала низ лепих

белих зуба. – Само немојте ово да запалите.

Чистач је убацио торбу у колица и отишао низ хол. Карла је неколико тренутака касније ушла у Дентову ложу.

Узела је пиће. Сва та узбуђења: пљачке, убиства, цео посао, био је коначно завршен. Адреналин јој је надирао у главу.

– Да ли је наш коњ завршио трку? – питао је Дент.

– Да – рекла је Карла насмешивши се. – Кејн, на жалост, није.

Баш у тренутку кад су Дент и Карла напуштали хиподром, трака на видео-рикордеру је истекла. Соба за бројање новца изгледала је као да је у њој био масакр. Занемели, људи из обезбеђења гледали су у мониторе.

– Господе – прозборио је један и притиснуо аларм.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА

Аксел, Роузвуд и Тагарт су пуном брзином улазили на паркинг испред хиподрома баш кад се завршила девета трка. Много народа је излазило. Неки су били срећни јер су добили на клађењу, други су се питали како ће код куће објаснити где су стуцали толики новац. Тагарт је упалио сирену, да би им се што пре склонили с пута.

Тек тада је Аксел приметио да пристижу и друга полицијска кола са упаљеним сиренама и светлима. Сви су појурили ка једном улазу, Аксел и његови другови за њима. Пробили су се лактовима до собе за бројање новца да би видели како износе онесвешћене службенике. На ногама је, додуше још ошамућен, стајао једино Џек Стилс и то крај Луца. Смешкао се блесаво, не знајући још о чему сав тај свет прича. Крај Луцових ногу лежала су два тела покривена чаршавима. Сви могући представници штампе и телевизије били су на лицу места, јер су и иначе били на хиподрому да би преносили трке. Луц је био у центру пажње. Ту се, као шлаг на торти, задесио и градоначелник Иган.

Све је било савршено. Конференција за штампу одржаће се на лицу места, са два леша и херојем полицајцем који је био при руци. За Луца ће сазнати сви – од источне до западне обале. Сада је, коначно, све било у његовим рукама.

– Молим вас за тишину – почео је да умирује гомилу. – Хоћу да дам кратку изјаву. Уверени смо да смо открили такозваног бандита „абецеде“. Он се зове Чарлс Кејн и стари је криминалац. Неће бити случаја „Ф“ – подигао је мало глас и за то добио аплауз. – Кејн је убијен приликом пљачке... – окренуо се ка Џеку Стилсу, који је поцрвенео као булка, мада се никако није сећао кад је то урадио. У собу је ушло њих троје... Где је трећи? Покушао је да нешто каже Луцу, али овај је наставио: – Наш тим је данас после подне дешифровао Кејнову поруку, потписану са Карлос...

Тагарт и Роузвуд су с изразом гађења погледали у Аксела.

– Хајдемо одавде – рекао је он.

Џеку су прилазиле колеге да му честитају. Он им се захваљивао уз нервозан осмех.

– Али где је новац? – поставио је на крају право питање.

Аксел се сав претворио у уво.

– Новац? – рекао је један чувар. – Шта хоћеш да кажеш са тим где је новац?

Аксел је показао Тагарту и Роузвуду да крену за њим.

– Овде се догађа нешто јако чудно – рекао је. – Тај Стилс није будала. Он није никога убио... и зна да је новац нестао. Ако је Кејн бандит „абецеде“, ко је однео новац? Дух?

– И где је Дент? – рекао је Тагарт.

– Ово је све нека намештаљка – рекао је Аксел док су пролазили крај штала у које су цокеји враћали уморне коње.

– Били, пази! – рекао је Тагарт. Упрљао си ципеле блатом.

Из једне од штала цурио је поток црвенкасте блатнаве воде.

– Денту ништа не можемо. Немамо ниједан конкретан доказ против њега – размишљао је Аксел гласно. А онда су му поглед привукле Билијеве ципеле.

– Одакле та вода?

Роузвуд је показао на место поред којег су прошли. Аксел је такво блато већ видео. На Богомиловим патикама. Вратио се до штале и наредио Тагарту и Роузвуду да извуку своје пиштоље. Као да треба да задовоље неко размажено дете, они су га послушали. Ушли су у шталу где је један старији човек тимарио дивну сиву ждребицу, певајући неку шпанску песму.

Показујући очима на ону двојицу иза себе, Акселов глас је звучао престрављено.

– Где је овај коњ био?

Човек се мало окренуо, а његове очи широм су се отвориле кад је видео Тагарта и Роузвуда са пиштољима.

– Где је овај коњ до сада био? – питао је Аксел нешто нервозније. – Кажи, иначе ће нас ови обојицу убити.

– Пасао је на ливади – одговорио је коњушар, смишљајући неку молитву.

– А где се налази ливада?

– Тамо – показао је човек. – Тамо горе, у брдима.

Тагарт је знао да око града има много брда, па се намрштио и претећи упитао:

– Којим брдима? Како се зову?

– Балдвин хилс парк – рекао је човек. – Тамо пасу коњи господина Дента.

Пожурили су у ауто. Роузвуд је сео за волан, а Аксел им је испричао о блату на Богомиловим патикама.

– Богомил је вероватно нешто нањушио, па су покушали да га уклоне. Дент је постао танак с ловом, мада се другачије представ-

љао да би завароо остале. Морао је да набави обртни капитал и зато је кренуо у пљачке. Кејн је био жртвени јарац. Убили су Кејна. Случај је завршен и они су били слободни да збришу.

Роузвуд је само одмахивао главом. Још му ништа није било јасно.

– Али зашто би човек који држи нафтну индустрију селио своја постројења у Костарику?

– Он се уопште не бави нафтом. То само пише на папирима. Све ми се чини да са Томополисом тргује оружјем, а затим га препродаје својим старим познаницима у Централној Америци.

Предео кроз који су пролазили почео је да се мења. Било је, као што је и Богомил приметио, просто невероватно да после онако претрпаног града постоје оваква ненастањена пространства.

– Али хиподром? – наставио је да зановета Роузвуд.

– Украо је свој сопствени новац, исплатио Томополису, а затим га повратио од осигурања. Фин и чист посао – објашњавао је Аксел. Сем што је он планирао да му мало помрси те рачуне.

– Али зашто Дент једноставно није побегао са тим украденим новцем? – и даље се чудео Били.

– Прво, Били, зато што га је дао Томополису. Друго, зашто да се задовољи са свега неколико милиона, кад може да добије и десет или двадесет. Оружје је увек на цени. Људи који легално не могу да га набаве, плаћају за њега велики новац.

Роузвуд је коначно схватио и климнуо главом.

– У реду, заустави кола – рекао му је Аксел.

Изашли су и почели да посматрају брда, коње који су пасли, пумпе које су извлачиле нафту из тла.

– Погледајте само сву ту нафту – рекао је Тагарт са завишћу.

– Не видим ја ту никакву нафту – рекао је Аксел.

– Како не видиш? Јеси ли слеп? А те пумпе?

– Ја видим само оне резервоаре – рекао је Аксел замишљено. – Показао је преко долине на једно удаљено брдо. Тамо су се намирала два велика резервоара и још један иза њих, који је Богомил онако сумњичаво загледао. У касном поподневу, наспрам сунца које је залазило, на једном од резервоара оцртавала се силуeta човека који је у руци држао пушку и очигледно нешто чувао.

– Мислим да је боље да одемо тамо и упитамо га има ли дозволу за ношење оружја – рекао је Аксел.

Кренули су низ брдо са пиштољима у рукама. Били су свесни да се крећу у сусрет сунцу и да чувар сваког часа може да се окрене

и да их види. Прикривали су се што су боље могли и било им је потребно двадесет минута да пређу неколико стотина метара. Коначно су стигли испод резервоара, са супротне стране од места на којем је био чувар. Аксел је показао Роузвуду и Тагарту да крену и покушају да среде тог типа.

Он је пошао у супротном правцу, око резервоара. Морао је бити тих и надао се да ће тако да се понашају и Тагарт и Роузвуд. Желео је да сваки наредни корак буде у његовим рукама.

Чувар је сигурно био јако изненађен кад се нашао лицем у лице с Акселем. Тренутак недоумице био је довољан да га Роузвуд с леђа тресне дршком свог великог пиштоља. Момак је ударио о резервоар и склизнуо низ њега на црвену земљу.

– Погледај, Акселе – рекао је Роузвуд, показујући на удубљење које је момак, ударивши, направио у зиду. – Да је овде нафта, одавно би исцурила.

– Ово више није Били Роузвуд, пријатељ биљака, животиња и тешкокалибарског оружја – рекао је Аксел Тагарту. – Да ти представим правог Шерлока Холмса.

Аксел је опипао удубљено место. Нигде није било ни капи нафте.

– Идемо горе на кров – рекао је. Пењући се мердевинама, приметио је да је једна челична табла лабаво причвршћена.

– Били, имаш ли још ону ножекању код себе?

Били је извадио каму из унутрашњег џепа и пружио је Акселу. Плоча је представљала тајна врата и Аксел је лако отворио. Провирио је унутра и, кад су му се очи мало навикле на мрак, приметио је да је унутрашњост резервоара опремљена као нека добро снабдевена столарска радња. Мали генератор био је повезан са неколико машина за обраду дрвета. Уза зидове су били уредно наслагани сандуци. Аксел је отворио један од њих. Унутра су биле наређане, добро заштићене машћу, „велмет“ аутоматске пушке. Само их је у једном сандуку било најмање сто – сто педесет комада. Читав резервоар био је једно огромно складиште оружја, а столарске машине служиле су за прављење сандука и паковање.

Аксел је климнуо главом, као да је сам себи хтео да потврди оно што је иначе претпостављао. Дент је вероватно држао ово оружје овде на сигурном, а затим би послао по њега кад му је потребно. Све би отишло под фирмом делова за нафтну индустрију. Уосталом, зар он није био угледни представник те бранше.

Кренули су да прекопавају по осталим сандуцима. Било је ту разног оружја и експлозива. Аксел је, онако уз пут, ставио једну гранату у џеп.

– Време је да похватамо те неваљале децке – рекао је Аксел и пошао ка отвору. Испред њега је ишао Роузвуд.

– Шта је унутра? – питао је Тагарт који их је чекао напољу.

– Оружје – рекао је Аксел. – Довољно га је за почетак новог светског рата.

Сишли су до подножја резервоара.

– Дакле – рекао је Аксел – хоћемо ли да их докрајчимо?

– Морамо, Акселе – сложио се Тагарт. – Заједно смо почели. Надајмо се срећи.

– Откуд сад толика журба – питао је Роузвуд.

– Док сте вас двојица били унутра, ја сам се мувао околу и у даљини видео Дента и Томополиса како са још двадесетак људи товаре камионе иза оне колибе тамо – саопштио им је Тагарт.

– Значи, док товаре камионе... – започео је Аксел.

– Сви су још овде – завршио је Роузвуд. – Чим их натоваре, више никог нећемо моћи да ухватимо.

– Хоћемо ли да покушамо да их спречимо? – упитао је Аксел.

Тагарт и Роузвуд су климнули главом.

– У реду. Били, иди истим путем којим смо и дошли и преко радија позови појачање. Онда се врати овде. Биће нам потребна твоја помоћ. – Били је већ хтео да крене, када га је Аксел зграбио за раме и рекао: – И, пази, Били! Оно што ће се сада догађати, није више игра. Пази добро на себе.

Роузвуд је кренуо путем којим су дошли. Срце му је снажно ударало.

Томополисов велики „ролс-ројс“ стајао је паркиран крај пута. Вредео је око двеста хиљада долара. То значи да је још педесет таквих аутомобила вредних десет милиона долара било спаковано у оне сандуке у резервоару.

Дент, Карла и Томополис су наздрављали шампањцем на добро обављеном послу. Тагарт и Аксел су се довољно приближили колиби па су могли да чују о чему њих троје причају.

– Кад полеће твој авион? – питао је Томополис. Биће му много лакше кад Дент буде отишао из земље.

– Имамо само неколико минута до аеродрома – рекао је погледавши на сат и хеликоптер у близини. Недалеко одатле људи су товарили њихов пртљаг. – Још не журимо. Ти и твоји људи можете да идете ако желите.

Аксел је могао да види само једну дугу Карлину ногу.

– Јеси ли обавестила оне у Костарики да вечерас стижемо? – питао је Дент.

Она се насмејала и протеглила као мачка.

– Рекли су ми да су шампањац већ ставили да се хлади.

Аксел је потапшао Тагарта по рамену и њих двојица су се повукли иза куће. Отуда су могли да гледају како радници товаре тешке сандуке у камионе. По оне у резервоару вероватно ће доћи касније.

– Тагарте – прошапутао је Аксел. – Имаш ли оловку?

– Шта ће ти? Да ми напишеш писмо?

– Да, баш ћу да пишем теби – рекао је Аксел, узео оловку и почео да пише нешто по полеђини једне налепнице коју је раније скинуо са једног од сандука. Прочитао је још једном оно што је написао и вратио Тагарту оловку.

– Чекај ме овде. Идем да им испоручим поруку – рекао је и изашао из заклона. Тагарт је само одмахнуо главом. Мада, морао је да призна да су му болови у грудима и руци последњих дана престали.

Возач који је контролисао раднике, који су товарили робу, био је мало изненађен кад је угледао Аксела, али је претпоставио да и он ради негде на поседу, иначе не би био овде.

– Шта ти, ког ђавола, хоћеш?

– Ово је за Максвела Дента. Имамо проблема са другим резервоаром. Врло је важно.

– Зашто му то сам не предаш? Ја сам возач.

– Зато што сам у страшној журби. Али ако му ово не доставиш, пази да не добијеш ногу.

Аксел се окренуо и пошао низ брдо. Возач је погледао у цедуљу и онда, ногу пред ногу, кренуо ка шефу.

– Било ми је задовољство – рекао је Дент, рукујући се са Томополисом. – Надам се да ћемо и убудуће сарађивати.

– И ја се надам, као и да убудуће неће бити оволико непријатности. – Мислио је на „Адријано“, пуцање у Богомила... криминална дела. Сада се све то ради помоћу компјутера и телекса, помислио је.

– Наравно да више неће бити тога – насмејао се Дент. – Сада сам и ја чврсто на својим ногама...

Возач је пружио Денту цедуљу. То су приметили и Карла и Томополис. Дент је само пребледео и упитао возача:

– Ко ти је дао ову цедуљу?

– Неки момак, шефе.

– Како неки момак? Зар га нико није препознао?

– Надам се да нису лоше вести? – рекао је Томополис.

Порука је била написана једноставном шифром у виду бројки, коју је Аксел научио још давно у Детроиту. Дент је брзо могао да је дешифрује. Није било много речи, али су оне много значиле. Ту је писало да им је Фоли за петама, да његов пажљиво испланирани пут виси о концу и – што је најгоре – да је Фоли негде на имању.

– Шта пише? – питала је Карла.

– Пише да је... – почео је Дент нормалним гласом, а онда је заурлао. – Тај проклети Фоли! Кучкин син!

– Фоли? Ко је Фоли? – питао је Томополис.

– Онај досадни тип са пријема код „Плејбоја“.

Томополисово лице се смрачило. Тај га је једном већ направио будалом, а Никос није волео такве ствари. Томополис је позвао своје чуваре и издао им нека наређења на грчком. Они су климнули главом и извукли своје оружје.

Карла се појавила из колибе носећи машинку. Утрапила је Денту у руке, а он је проверио да ли је добро напуњена. Карла је држала свој „дан весон. 357“ и била је јако узбуђена. Она и Дент потражили су заклон и – Аксела.

Аксел и Тагарт су све то посматрали сакривени иза једне пумпе за нафту.

– Па, јеси ли спреман за битку за Беверли Хилс? – питао је Аксел уз свој познати осмех.

– Имам ли неки други избор? – рекао је Тагарт. Али, и он се смешио.

ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА

Битка за Беверли Хилс је почела. Аксел је одлучио да целу ствар отпочне у великом стилу. Вратили су се до резервоара. Аксел је извадио из џепа ону гранату коју је понео са собом и бацио је кроз отвор у резервоару. Тагарт је у тренутку пожелео да има времена да за себе ископа једну дубоку, дубоку рупу.

Уместо тога, забио је лице у земљу што је више могао.

Аксел се, трчећи, вратио до места где су до тада били сакривени. А онда су зачули и Роузвудов глас. Аксел је подигао поглед и приметио да овај стоји као бандера, несвесан да ће сваког тренутка експлодирати на тоне муниције.

– Шта нам је следеће на реду, момци? – питао је ноншалантно. Аксел се бацио, ухватио Роузвуда за појас и повукао га ка себи из све снаге.

– Покриј се, Били! – викнуо је.

– Зашто?

Аксел није имао времена да му објашњава. Само га је гурнуо у блато.

Томополис, Карла, Дент и још неколико њих управо су се попели на врх брда кад је резервоар експлодирала.

Није се догодила само једна експлозија. Било их је најмање десет. Сигурно су се могле чути до Санта Монике, километрима одатле. У небо су летели ужарени предмети. Становници који су куће сазидали на километар одатле, проклињали су све свеце што су то учинили баш на месту притајеног вулкана.

Прва експлозија оборила је Дента и његове људе на земљу. Једног је чак погодио метак, али не из руке Аксела, Тагарта или Роузвуда. Од експлозије је било активирано на хиљаде метака и експлозива који су се сад распрскивали у серијама.

Истовремено се чуло још нешто. Коњи, који су до тада мирно пасли, ужасно су се преплашили и безглаво се сјурили у стампедо, њиштећи колико их грло носи. Од кише метака било је погођено и неколико коња.

– Штета – рекао је Аксел лица забијеног у земљу. – А још нисмо ни почели да пуцамо.

Није морао дуго да чека. Провирио је иза једне стене и Томополис и његови људи су га угледали. Око њихових ушију зазвиждали су куршуми.

Роузвуд је пожелео да каже: „Ми смо приковани, другови“, како је видео да говоре у филмовима, али се бојао да Тагарт не посумња да је полудео. Уосталом, њих двојица су врло добро знали у каквом су сосу.

Аксел је поново провирио, таман да види како Дент и Карла напуштају Томополиса и беже са „бојишта“. Било је јасно да ће експлозија привући пажњу сваког полицајца у јужном делу државе. До ђавола и са тим Фолијем – био је последњи тренутак да се побегне.

– Али, Аксел је имао другачије планове.

– Тагарте! Били! Можете ли да ме покривате?

– Покушаћемо – рекао је Тагарт забринут.

– Одлично – рекао је Аксел и потрчао кривудајући иза стена. Томополисови људи су истог тренутка почели да пуцају у њега. Чим је Аксел изашао иза стена, Тагарт се усправио

и почео да пуца. Један од људи прекопута је пао и више се није померио.

Али Тагарт није видео једног од Гркових људи који се склонио сасвим на леву страну. Човек је пажљиво нанишанио и...

Прасак експлозије натерао је Тагарта да се баци у заклон. Био је сигуран да је на њега неко бацио гранату. Уместо тога, угледао је Роузвуда са огромним пиштољем калибра 44 како се пуши у његовој руци. Све што је остало од момка који је нишанио у Тагарта била је некакава безоблична маса у исцепаном скупом оделу. Били је легао поред Тагарта.

– Погодио сам једног. Јеси ли видео? – рекао је сав поносан.

Затим су устали обојица и осули паљбу. Кад су испразнили шаржере, није се више могао видети ниједан противник с друге стране брда. Били су изненађени толиком паљбом и потражили су бољи заклон.

Као да су то много пута раније вежбали, Тагарт и Роузвуд су се спустили да поново напуне оружје. Тагарт се одједном умирио и престао да пуни пиштољ.

– Тагарте! Шта ти је? – питао је Били, уплашен да га није стрефио инфаркт.

– Пст! Слушај!

Роузвуд се умирио и ослушнуо. Прво је то био само далек познат звук, а онда су се све јаче и јаче чуле сирене полицијских аутомобила. Стотине њих. Кретали су се узаним улицама горе, ка брдима.

– Стиже наша коњица – рекао је Роузвуд одушевлјено. Устали су и опет осули паљбу.

Тешко дишући од трчања и узбуђења, Аксел је стигао до колибе која је служила као Дентова вила ван града. Кад је ушао унутра, схватио је да је цела та кућа у ствари штала, испреграђивана на много малих просторија. Аксел је пажљиво ишао од једне до друге. Знао је да су Дент и Карла ту негде...

Упркос стампеду и „светском рату“ који су се напољу водили, у колиби је владао чудан мир, тако да се Акселово дахтање могло јасно чути. Одједном је зид поред њега експлодирао и он се бацио на под. Крајичком ока могао је да види Карлу како стоји са пиштољем упереним у њега. Било је то прилично нервозно и непрецизно пуцање за стручњака каква је била Карла, помислио је. Имала је јасну ситуацију и прокоцкала је.

Толико времена је имао за размишљање јер се одједном појавио Дент, тако рећи ниоткуда. У рукама је имао машинку а на лицу прилично зао израз. Машинка је заштекнула по поду и зидовима где се Аксел налазио тренутак раније. Бацио се иза неких старих зарђалих буради за нафту и ту закратко нашао заклон. А онда је искочио и осуо паљбу у правцу где је Дент требало да се налази.

Њега, међутим, више тамо није било. И он и Карла су нестали. Иза зграде Аксел је могао да чује како се захуктава мотор хеликоптера. Излетео је и одмах се бацио на земљу предвиђајући да ће Карла вероватно штитити одступницу Денту. Али су се и она и њен шеф већ укрцали у хеликоптер. Елиса је полако почела да се окреће...

Аксел је у даљини чуо сирене полицијских аутомобила. Али он је морао још нешто да предузме. Ускочио је у пртљажник једног од полунатоварених камиона и отворио један од сандука. Тога дана му је срећа очигледно ишла наруку. У сандуку су се налазиле гранате. Узео је једну, притиснуо упаљач и бацио је у правцу хеликоптера који се одлепљивао од тла.

Бомба је закачила један од ротора. Машина је прво задрхтала а онда се разлегла експлозија. Аксел се бацио под камион да би избегао запаљене предмете који су посвуда летели. Када се усудио да поново погледа, приметио је како хеликоптер лежи на једној страни и како га полако захвата пламен, и Дента који је бежао од летелице у пламену. Човек је изгледа имао исто снаге колико и Аксел.

Дент се сакрио иза једне пумпе за нафту и чврсто одлучио да, макар имао још само пет минута живота, среди тог Аксела Фолија који му је загорчао живот. Наместио је машинку и чекао. Осећао је оштар бол у нози, али то сад више није било важно. Фоли! Желео је Фолија.

Аксел је напунио пиштољ и вратио се до колибе. Претрчао је преко неког брисаног простора, приметивши да полицајци Беверли Хилса пуцају на Томополисове људе. Али то га сад није интересовало. Сада је хтео Дента. А кад буде њега ухватио, потражиће и Карлу, ма где се она тада буде налазила. Почео је да из свог заклона осматра околину.

Приметио је Дента иза пумпе за нафту. Како се пумпа подизала и спуштала, тако је Дент био прво заклоњен па се онда могао видети. У тренутку кад се пумпа спустила и заклонила га, Аксел је из све снаге потрчао ка његовој левој страни. Неколико секунди касније стајао је иза леђа трговца оружјем, са пиштољем упереним у његову главу. Није био Акселов стил да неком тек тако пуца у леђа. Ово је требало да буде право старомодно разрачунавање. Па нека после на суду каже шта има...

– У реду је, Максе – рекао је Аксел мирно. – Добро си се забављао, али си испао из игре.

Аксел је стварно очекивао да ће овај схватити у каквој се ситуацији налази. Уосталом, стајао је иза њега са пиштољем упереним у његову главу. Који би лудак покушао да се откотрља и почне да пуца из машинке. Али, Макс Дент је мислио да има још једну шансу.

Пропео се и почео да штекће из машинке у правцу Аксела.

Ако је то оно што желиш, помислио је Аксел, и сасуо у њега читав шаржер. Уздахнуо је. То уопште није било по његовом укусу.

Није се чак потрудио ни да поново напуни пиштољ. Полицајци су се већ могли посвуда видети. Карла је вероватно настрадала у хеликоптеру. Тај пар ногу није видео већ неколико минута. Све је било готово.

Али није било. Док је стајао над Дентовим мртвим телом, осетио је на врату хладну цев пиштоља. Тргао се, али се сетио да његов пиштољ није напуњен. Ништа није могао да уради. Осетио је мирис парфема и тачно знао ко стоји иза њега.

– Изгледа да ћемо се сада поздравити, Акселе – рекла је Карла сва задихана од трчкања.

– Карла, знам да нема много тога што ти могу рећи да би изменила своје намере...

– Немаш ти шта да кажеш – обрецнула се. Аксел је чуо како се затеже окидач на њеном „магнуму 357”.

– Карла, убити полицајца је озбиљно зло...

Његове речи изгубиле су се у праску пиштоља. Аксел је био сигуран да је мртав. А онда је угледао прамен плаве косе крај својих ногу. Осврнуо се иза себе. Карла је лежала на блатњавој земљи. Фино изманикиран прст још је био на обарачу. Била је погођена у главу. Подигао је поглед и приметио Тагарт како се приближава. Пиштољ у руци му се још пушио.

– Никад раније нисам пуцао у жену – рекао је замишљено.

– Бићу ти вечни дужник – рекао је Аксел. Тагарт се само стресао.

По брдима и долинама сада је сигурно било неколико стотина полицајаца. Примицао се конвој амбулантних кола. Никос Томополис је тражио да разговара са својим адвокатом. Коњи су и даље безглаво јурили по пољима.

Као да је неко притиснуо неко дугме, Аксел је осетио како га напушта напетост. Више нема бандита „абецеде”. Пуцање у његовог пријатеља Ендрју Богомила је освећено. Добри момци су победили.

Аксел се само питао како ће све то објаснити инспектору Тоду.

ГЛАВА ПЕТНАЕСТА

Или још боље, како ће све то објаснити инспектору Луцу. Последњи пут кад су он, Тагарт и Роузвуд били у сличној ситуацији на Беверли Хилсу, имали су иза себе Богомила да их штити – да објасни ствари старом шефу, да мало смири Тода. Сада су њих тројица били сами: два саобраћајна милиционера и један детектив из Детроита требало је да објасне Луцу зашто су решавали случај који је већ био „разрешен” и зашто су разнели

једног од најуваженијих и најбогатијих пословних људи на Беверли Хилсу, Максвела Дента. Да се и не помиње његова помоћница Карла Фрај.

Али на Беверли Хилсу се ништа не догађа онако како је неко предвидео. Објашњење за сву ову гужву дошло је од оног од кога би се то могло најмање очекивати. Сам Никос Томополис им је помогао да се извуку. Тражио је да разговара са својим адвокатом и то му је било дозвољено. А адвокат га је убедио да призна све о трговини оружјем и да потврди оно што су Аксел, Тагарт и Роузвуд изјавили. Ако то буде урадио, адвокат му је обећао да ће у затвору провести само неколико десетина лепих викенда и неколико хиљада сати на принудном раду. Ако буде инсистирао да је невин, убеђивао га је адвокат, може се десити да остари у затвору.

Томополис је одлучио да пропева.

А најлепше од свега је било што Никос Томополис своје изненадно признање није обавио пред шефом Луцом. Градоначелник Иган, за кога је Луц одавно знао да има велику политичку и извршну моћ, то јест да може да поставља на посао и отпушта кога хоће, искористио је ту своју моћ. Отпустио је Луца и одмах на његово место поставио Ендрјуа Богомила.

Богомил је однесен на одељење за интензивну негу као капетан. Када се касније пробудио, потпуно несвестан свега што је Аксел Фоли у последња 72 сата због њега урадио, Џени и градоначелник су били крај његовог кревета да му саопште вест о његовом унапређењу.

Богомил је имао да постави само једно питање.

– Да ли је Аксел био ту негде?

Џенине очи су се напуниле сузама. Њен отац се пробудио, био је жив и довољно бистар да схвати да је Аксел Фоли дао све од себе да се раскринкају бандити „абецеде”.

* * *

После неколико сати одмора Аксел је, заједно са Тагартом и Роузвудом, стигао у детективско одељење полиције Беверли Хилса. Било му је драго што су његови другови уз све похвале враћени на дужност. Али га је јако бринуло шта ће са њим бити у Детроиту. Међутим, то ником није помињао. Урадио је оно што је хтео да уради и то је у овом тренутку било довољно.

Тагарт као да му је прочитао мисли. Као да је реч о некој сасвим неважној ситници, рекао му је:

– Замало да заборавим да ти кажем. Наш градоначелник је разговарао цело јутро са твојим градоначелником.

– Какс то мислиш „наш градоначелник”, „твој градоначелник”? Немам ја никаквог градоначелника. Ја имам инспектора Тода.

– Како сам ја начуо – рекао је Роузвуд, убацујући се у разговор – наш градоначелник је разговарао са твојим градоначелником о томе да треба да те врате на посао.

Док су ишли ка канцеларији шефа, приметили су како из ње излази Луц натоварен фасциклама и папирима. За њим је ишао Бидл, гурајући столицу на точкиће, натоварену са још много ствари које су припадале Луцу.

– Шта? – рекао је Аксел. – Зар је Луц, који је зезнуо читаву ствар, награђен новом, већом собом?

– Не, већ смо добили новог шефа – прошапутао је Роузвуд.

– Зар је Луц отпуштен?

– Заувек – рекао је Тагарт задовољно.

Аксел се суочио са Луцом.

– Здраво, Харолде – рекао је. – Чујем да си шутнут с посла.

Луц је застао и просиктао:

– Можда нећу бити и једини, Фоли.

– Да – одговорио му је Аксел. – Али ја сам млад, леп и паметан. Чак ако се и не вратим на посао у Детроиту, овде има један добар инспектор који би ме примио. А ко нам је нови шеф? – питао је Тагарта и Роузвуда загоњено. – Пустите ме да погађам: Френк Синатра?

– Погрешио си – рекао је задовољно Тагарт. – Он те очекује.

За старим Луцовим столом седео је Ендрју Богомил. Још је био у болничком оделу и у колицима, али је добро изгледао. Нема сумње да је био задовољан.

– Ендрју! – рекао је Аксел. – Ал' си ослабио!

– Пст – рекао је Богомил. – Градоначелник разговара преко телефона. И то разговара са неким ко би могао да одигра велику улогу у твојој будућности.

– Дакле – рекао је Аксел, спустивши се на једну од столица испред Богомила. – Да ли си сањао да ћеш икада постати шеф?

– Успео сам, Акселе – насмејао се Богомил. – Треба само да паднеш у кому неколико дана. Можеш се пробудити као командир.

Градоначелник Иган је заклонио слушалицу руком.

– Можда сте већ успели, Фоли. Управо разговарам са вашим шефом, неким Тодом.

– Тодом... – Аксел је покрио лице рукама. Већ је замишљао како градоначелник слуша речи које никада раније није чуо да постоје. Било би боље да одмах почне да се распитује за ново радно место. А већ кад му је пријатељ постао шеф...

– Знаш шта, Богомиле. Пошто сам остао без посла, а ти си сад на овом месту, можда би...

Богомил је благо пребледео. Да ли је Беверли Хилс био спреман за једног Аксела Фолија. Ендрју је мислио да није. На сву срећу, градоначелник му је притекао у помоћ.

Иган је једним умом слушао оно што је Аксел питао новог шефа полиције. Мало је подигао глас.

– Дакле, инспекторе, као што сам рекао вашем градоначелнику, не можемо вам исказати колико смо вам захвални што сте пустили Фолија да нам помогне у овом случају. Он је право чудо од детектива.

– Ја га пустио? – рекао је Тод у неверици. – Фоли је право чудо... Шта? – Тод је сручио читаву бујицу речи због којих је градоначелник постао црвен као рак.

– Па – рекао је Иган – то је сигурно... овај... речено врло сликовито...

– Сликовито? – грмео је Тод. – Тај непослушни препредењак...

– Аксел нам је рекао, инспекторе Тод, да за све што је научио има да захвали вашим стручним саветима.

– Мојим саветима! Је ли Фоли тамо? Дајте ми га на телефон!

Аксел је узео слушалицу као да је темпирана бомба.

– Добар дан, инспекторе – рекао је што је лежерније умео.

Тод је хтео да разговара с Акселом, али, као и обично, није био много срећан што ће му чути глас. Погледао је у Џефрија Фридмена, који је седео у његовој соби са једном ногом у гипсу.

– Акселе, шта ти то значи „по мојим стручним саветима“ и шта ту измишљаш да си све од мене научио?

– Ништа, шефе. Није важно – рекао је Аксел. Упркос свему, било му је драго да чује како Тод виче на њега. Ваљда тако ствари морају да иду. Одједном је осетио страшну носталгију за Детроитом, за оном смрдљивом детективском собом, за криминалцима који се понашају као прави криминалци.

– Не знам шта да радим с тобом, Фоли – наставио је Тод. – Још јуче сам те пустио, а данас ме зове градоначелник Детроита да ме замоли да те препустим полицији Беверли Хилса. И још нешто, Фоли. Твој тајни саучесник Фридман је слупао „ферарија“, а том приликом аутомобил је био пун неких бештија.

– Акселе! – викао је Џефри са једне столице да би овај могао да га чује преко телефона. – Акселе, то је била Беверли, моја вереница, и њена мајка.

– Слупао „ферари“! – мрмљао је Аксел.

– Џефри, како си могао?

– Зајеби сад „ферари“ – загрмео је Тод. – Има ту још једна ствар. Ти си сад херој Калифорније и ја хоћу да одмах мрднеш твоју цењену стражњицу и што пре дођеш овде да постанеш херој Мичигена. Био си задужен да решиш један случај још пре два дана.

– Одмах долазим, инспекторе – рекао је Аксел и са олакшањем спустио слушалицу.

КРАЈ

ЛЕЖАЉКА ЗА ПЛАЖУ

Измерите своју висину (h), додајте 15 cm, исеците два комада танког фротира или платна те дужине и ширине 50 cm. На једном делу зашијте велики џеп (црт. 1). Потребан је још сунђер, 4 пантљике, за везивање и две дршке. Ставите лице на лице с пантљикама (црт. 2) и прошијте са три стране. Преврните (црт. 3) па ћете добити облик као на црт. 4. Своју висину (h) поделите на 4 дела – то је ширина сунђера, дужина око 45 cm, а дебелина 1–2 cm (црт. 5). Потребна су 4 таква дела. Сунђер убаците у лежаљку (црт. 6), ставите дупли штеп 2–3 cm (црт. 7), затим ставите други сунђер, опет проштепајте дупло (црт. 8). Кад ставите и четврти сунђер, подијте рубове, убаците дршке (црт. 9) и прошијте. Готова лежаљка је на црт. 10, а на црт. 11 види се како се склапа.

ЗОВИТЕ БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ МЕ ,СТРАШНИ ВИТРОК'

**ВОЗ ЈЕ ТУЋАО КРОЗ
НОЋ И ЛАЖНИ
НАДЗОРНИК ЈЕ МОГАО
МИРНЕ ДУШЕ ДА
ИЗРЕШЕТА
СПРОВОДНИКА И
БЛАГАЈНИКА А ДА ТО
НИКО И НЕ ЧУЈЕ**

□□□

Фред Витрок, ситни трговац из Сент Луиса, био је један од оних људи који су незадовољни својим, иначе, добрим стањем и који би желели много више. На жалост, капитал којим је располагао није био довољан за неке веће трговачке подухвате, а ни Фред није био баш нека шпекулантска природа. Осим тога, па-тио је и због свог малог раста.

Осећање безизлажности није лечио ни алкохолом, ни одласком на разна места за разоноду каквих је у Сент Луису било у изобилју, већ је читао новине и часописе који су у то време били препуни прича о Џесију Џемсу и другим одметницима и пљачкашима. Најрадије је читао „Полицијске новине“ јер је у њима такво штиво било искључиви садржај.

– До ђавола, једанпут се живи! – рече сам себи једног дана Фред Витрок, баци најновији број „Полицијских новина“ и скочи из кревета.

У два скока нашао се пред огледалом и док је левом шаком заклањао лице, десну је испружио, са упереним кажипрстом и свом одразу у огледалу строго је подвикнуо:

– Паре или живот!

Био је задовољан својим дубоким, храпавим гласом и изненађен претећим изгледом своје смешне фигуре.

Сутрадан ујутро обратио се суседу, трговцу-гвожђару, и понудио му бакалницу на продају. Лукави Пит Макферсон није се уопште распитивао за Витрокове намере, мада се у себи чудио јер, кад га је пре неколико месеци питао пошто би продао своју радњу мали мрзовољни Фред одговорио је: „Нипошто! А ако мислите да останемо пријатељи, немојте ме то никад више ни питати!“ Зато се гвожђар Макферсон није много ни цењао. Написао је купопродајни уговор, потписао га, дао Витроку да се и он потпише, а онда отишао у своју малу канцеларију и из сефа донео готовину.

– Збогом! – рекао је Витрок стављајући новчанице у џеп.

– Са срећом – одвратио је Макферсон и пружио своју црвену, пегаву и риђом длаком обраслу шаку. – Смем ли да питам куда ћете, комшија?

– Тамо где ће ми требати само мало среће – осмехну се Витрок прихватајући гвожђарев поздрав, а онда хитро изађе на улицу.

Момци, где је новац?

Док је Макферсон задовољно трљао руке, Фред Витрок је већ хитао да оствари остатак свога плана. У пансиону на другом крају града изнајмио је собу и у њу пренео два велика кофера са својим стварима. Онда је кренуо да обилази оружарске трговине. У једној од њих одлучио се за револвер од шест метака, а купио је и пет кутија муниције. Затим је у специјализованој радњи за

железничаре купио фењер са сигналним стаклима и дугачки црни огртач какав су носили скретничари и пружи надзорници у зимским месецима.

Био је новембар 1886. и заиста су на смрзнуту земљу већ падале прве пахуљице.

Једне хладне ноћи машиновођа Сан Франциско експреса спазио је на пруги црвено светло. Било му је чудно јер је десетак минута пре тога кренуо из Сент Луиса са извештајем да је пруга чиста, али се ипак бацио на кочице. Воз се нагло зауставио, баш поред самог црвеног светла и машиновођа угледа омањег човека у црном огртачу, с фењером у руци.

– Шта се дешава? – викну у ноћ налактивши се на прозор локомотиве.

– Овде надзорник пруге Камингс – одговори црна прилика.

– Пруга је о-кеј, али сам морао да вас зауставим јер пешице не могу даље по овој међави...

– Е, па онда упадај, пријатељу! – добаци машиновођа и покрену поново локомотиву.

Надзорник Камингс се већ пео у службени вагон у коме су се налазила два човека: спроводник воза и благајник компаније Адамс Експрес. Седели су за великим столом у дну вагона. Спроводник је нешто писао, а благајник се напакћен борио против сна. Са стране се налазила добро зажарена пећ од које се целим вагоном ширила блажена топлина.

– Аух, што је хладно напољу! – рече надзорник, спусти угашен фењер на под и приђе пећи са испруженим длаковима. Био је окренут леђима двојици људи.

– Можете се сад лепо раскомо-

тити – рече спроводник воза. – А и ког сте се врага упутили по овој међави. По оваквом времену никад нема опасности, јер и најгори разбојници сад траже топао запећак.

– Е, то ви мислите – одговори надзорник и окрете се према столу. Спроводник и благајник се скаменише: на дошљаковом лицу била је црна плишана маска са малим прорезима за очи, а у руци му је блистао револвер.

– Хајде, момци, руке увис и кажите где је новац!

Оба човека поскочише од стола и измењаше уплашене погледе. Ситуација је била безизлазна: воз је туђао кроз ноћ и лажни надзорник је могао мирне душе да их изрешета а да то нико и не чује.

Килавко, не трабуњај

Благајник је дрхтао као прут.

– Даћу вам новац, али не могу са овако дигнутим рукама – простењао је колутајући очима.

– Ти, окрени се према зиду и не спуштај руке – нареди Витрок спроводнику воза. – А ти – обрати се сад благајнику – отварај касу и без трикова, ако ти је стало до живота!

Благајник пажљиво извуче испод стола осредњу металну касу, откључа је. Требало је да дигне поклопац, али је оклевао.

– Нека, ја ћу! – подвикну Витрок нервозно и одгурну благајника до зида показујући му револвером да се окрене и да дигне руке.

У каси је било 10.000 долара у свежњевима.

– Е, лепо – рече Витрок кад је

је срећно додирнуо земљу да чак није ни пао.

Сутрадан је опет био у Сент Луису, у топлој соби свог пансиона. Добро закључан пребројао је плен и установио да је већина новчаница од десет долара, а остале од по долар или сто долара. Одлучио је да оне најкрупније не троши, нити да их улаже у неку банку док ствар мало не протутњи. Знао је да не може бити сумњив, јер ако би се неко и заинтересовао откуд му новац за беспосличје у пансиону, лако је могао да докаже да је продао своју бакалницу.

Летак – издајница

Требало је сад видети шта пишу новине. Заиста, тамо су већ наредног дана осванули текстови са описом пљачке и са изјавама спроводника воза и благајника. У њиховим очима Витрок није био нимало жгољав и мали: описали су га као снажног, здепастог и суровог убицу, мада новинарима није остао непримећен детаљ да их пљачкаш није избацио из воза без капута. Пинкертоновим агентима, који су одмах кренули у потрагу, та појединост била је посебно сумњива: да ли су, можда, спроводник и благајник у дослуху са пљачкашом? Али осим сумњи, никакав траг није могао да се нађе и ствар је постепено почела да пада у заборав. Новине, које је Витрок марљиво куповао сваког јутра, ускоро су престале да се баве овим случајем и окренуле су се новим пљачкама и убиствима.

Фред Витрок се осетио увређеним. То осећање га је плавило све више и он једног дана написа писмо најугледнијем листу, „Сент Луис Глоб Диспечу“, у којем је до најситнијих појединости описао шта се дешавало оне новембарске ноћи у службеном вагону Сан Франциско експреса. Потписао се као „Страшни Ц. М. Камингс“. Наравно, то је била нова сензација коју су ове новине објавиле али са извесним нескривеним сумњама да је реч баш о пљачкашевом писму.

Витрок се поново осетио погођеним. Да би уверио редакцију и читаоце да је стварно он писао оно писмо, послао је нову поруку: „У гардероби железничке станице у Сент Луису у боксу број 16 налази се мој разбојнички алат.“

Репортери и полицајци су одмах јурнули тамо и кад је бокс отворен, заиста су нашли Витроков револвер, плишану маску, мали пендрек, омотнице од опљачканог новца. Али Витрок је претерао: међу папирићима био је и мали летак-реклама пансиона у којем је одсео. То је Пинкертоновим полицајцима било довољно да га нађу и ухапсе пре истека двадесет четири часа.

Полицајцима су за петамна били новинари који су тако сазнали и право име пљачкаша жељног новинске славе. Док су малог бакалина с лисицама на рукама спроводили у затвор, он је добадио новинарима:

– Молим вас, у чланцима ме зовите „Страшни Витрок“!

Д. Брандон

Илустровао Брано Јовановић

набио џепове пленом – сад ћете ви мало да се прошетате кроз ноћ.

Пришао је чивилуку где су висили капут спроводника и благајника. Опицао је џепове и у једном нашао „смит-весон“. Пошто је узео револвер, раздра се на двојицу који су и даље укочено стајали с рукама увис и носевима према зиду:

– Облачите ове прње, па скачите напоље!

Док су спроводник и благајник извршавали наређење, Витрок је већ одшкринуо врата вагона. Споља, из мрака, јурну хладан ваздух и дебео млаз пахулица.

– Али ви нас шаљете у сигурну смрт! – завапи благајник, мршав и блед дугајлија.

– Не трабуњај, килаво! – одбруси маскирани Витрок. – Да сам неки зао човек, могао сам да вас избацим и без капута! Али ако будете оклевали, мораћу да вам провртим рупе тамо где се никад нисте надали. Хајде, скачите!

Кад су оба човека нестала у помрчини кроз коју је хуктао Сан Франциско експрес, Витрок мирно скиде маску и запали цигарету. Тек тада почеше да му дрхте руке.

Пет минута касније из мрака засветлише прозори малог насеља Чарливил, око миљу удаљеног од пруге. Витрок закопча огртач и спусти се на папучу испод врата, а затим се снажно одбаци унапред, упоредо са возом. Тако

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

1. A. M. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ“

– VI изд. Програмирани приручник технике памћења и учења, којим можете повећати своје памћење и способност учења

I књига „МЕТОДЕ И ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“ (202 стране) дин. 2.700.–

II књига „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА“ (228 страна) дин. 2.700.–

ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ УЧЕЊА И ПАМЋЕЊА свих врста података и знања

Комплет (обе књиге заједно) дин. 4.500.–

Формат 17 x 24 cm, 430 стр.

преко 150 илустрација 15 самотестова.

2. S. Yesudian – E. Haich: „ЈОГА И СПОРТ“

– Комплетан, практичан и веома приступачан приручник ХАТХА ЈОГЕ древне и широм света потврђене јединствене уметности Истока за стицање и очување доброг здравља током целог живота

Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ И ЛЕПУ ЛИНИЈУ, ПСИХИЧКИ МИР И СНАГУ треба да проучи ову веома распрострањену књигу преведену на 19 језика света

у преко два милиона примерака

Цена дин. 2.700.– целни формат, 224 стр.

преко 70 илустрација.

3. S. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“

– Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставак књиге „ЈОГА И СПОРТ“

Програмирани приручник примене најбољих метода Хатха јоге за сваку седмицу у години

СПЕЦИЈАЛНИ РЕГИСТАР И ДИЈАГНОСТИЧКИ ИНДЕКС за преко 140 обољења омогућује ефикасну примену најбољих метода за поједине органе и обољења

Цена 2.700.– дин. целни формат 221 стр. преко 250 илустрација. Комплет (обе књиге „ЈОГА И СПОРТ“ и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ заједно) дин. 4.500.– Све књиге су штампане латиницом на фином офсет папиру са корицама у више боја

ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читаоцу наших књига одмах враћамо новац ако неоштећену књигу врати у року од пет дана након пријема.

Код испорука за иностранство
зачунавамо поштарину и паковање

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА
НАРУЧЕНИЦА

1. СУПЕРПАМЋЕЊЕ	КОМ.
2. ЈОГА И СПОРТ	КОМ.
3. ЈОГА И ЗДРАВЉЕ	КОМ.

АДРЕСА НАРУЧИОЦА (испунити читко ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)

Име и презиме

Улица и број

Пошт. бр. и место

Књиге плаћате поузећем – поштару код преузимања.
Наручите на адресу: „ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“, 3-п.п. 20-70, 11031 Београд 8.

СВЕ БОЈЕ неба и мора: Лука из које је Хемингвеј полазио у лов на сабљарке

Хемингвеј је обожавао обале и пучину код Кохимара

СРЕЋНИ ДАНИ СУСРЕТИ НА КУБИ РИБАРА

**У ЖИВОПИСНОМ
СЕОЦЕТУ КОХИМАР,
НЕДАЛЕКО ОД ХАВАНЕ,
ЖИВИ СТАРИ ГРЕГОРИО,
РИБАР И МОРЕПЛОВАЦ
КОЈИ ЈЕ БИО ИНТИМНИ
ПРИЈАТЕЉ ЕРНЕСТА
ХЕМИНГВЕЈА И ЧИЈИ ЈЕ
УЗБУДЉИВИ ДОЖИВЉАЈ
ПОСЛУЖИО СЛАВНОМ
ПИСЦУ КАО МОТИВ ЗА
РОМАН „СТАРАЦ И
МОРЕ“**

Грегорио са својом женом „Пилар“, рибар и помоћник који је Хемингвеју послужио као модел за романа „Старац и море“

ГРЕГОРИЈА

Куба је у мојој крви, она ми је опсела душу. Моји највећи пријатељи су мали рибари са обала Мексичког залива. Волим ову земљу и њене људе.” Запис који је за собом оставио славни књижевник Ернест Хемингвеј, који је на овом сунчаном острву провео последње године свог бурног живота. Ту су настала многа његова дела, па и чувени роман „Старац и море”, која су му донела и Нобелову награду за књижевност.

Велики писац страшно је волео Ку-

бу. Овековечио је ову земљу и њене људе у својим новелама и романима. И данас постоје трагови и сећања на Хемингвеја. У подручју Хаване, у срезу Муниципио Сан Мигуле дел Падрон, налази се чувена палата „Финца Вигиа”. Зграду је 1940. године Хемингвеј купио од једне француске породице и у њој живео готово све до своје трагичне смрти. Оставио је и тестамент. Кућу, све што се налази у њој, ствари, књиге, оружје, ловачке трофеје, списе, фотографије – покло-

нио је Куби. Ту је сада музеј Ернеста Хемингвеја, музеј који је због нечега стално закључан и не прима посетиоце.

У делу старог града, недалеко од катедрале, у улици Емпедрадо број 207 стоји и данас чувени локал „Ла бодегуита дел медио”. Ту је велики писац долазио готово сваког дана и пио свој „мојито”, коктел који је направљен по његовом рецепту и упутству. То је јединствена кафана Хаване. Ту су се окупљали сликари, пис-

ци, глумци, новинари, политичари, револуционари, славни и познати људи. Стављали су своје потписе на голе зидове овог локала и све његове просторије ишаране су познатим именима. Хемингвеј, Бола де Ниеве, Бени Море, Нет Кинг Кол, Салвадор Аљенде, Аугустин Лара, Франсоаз Саган, Ава Гарднер, Естер Вилијамс. И стотине других.

На регалу, у коме је мноштво флаша са пићем из свих крајева света, стоји урамљена и својеручно написана порука Хемингвеја: „Мој мојито пијем у Бодегити, мој дајикири у Флоридити”. А тај ресторан „Ла Флоридита” такође је један од ексклузивних локала Хаване у који је славни писац тако често навраћао.

Где наћи рибара Сантјага

У палати „Финца Вигиа”, зна се, написао је Хемингвеј свој потресни роман „Старац и море”. То је прича о рибару Сантјагу, о неком сеоцету где је живео сам у колиби саграђеној од коре краљевских палми званих „гуано”. О томе како је пуна 84 дана излазио у Голфску струју трагајући за сабљаркама и враћао се погружен и празних шака. А онда, 85-ог дана, ухватила се нека грдосија. Доле у тамним дубинама јурила је безглаво настојећи да се ослободи оштре куке заривене у вилицу и вукла старчев чамац на пучини. Пет дана и ноћи трајала је борба и кад је стари рибар коначно савладао највећу сабљарку коју је икада видео, појавили су се морски пси. Наваљивали су у јатима, кидали комад по комад и сломљени уморни стари рибар вратио се седмог дана у луку вукући за собом само потпуно огољени скелет свог тешког улова.

Он је писао и говорио својим пријатељима да је доживљај његовог рибара Сантјага, како старца назива у роману, потпуно истинит, а личност аутентична. И да је кафана коју помиње чак правим именом увек била његово омиљено боравиште у том сеоцету. Али, којем, Где је то село? Где је и да

„La bodegita del medio” чувено састајалиште уметника, у коме је свакодневно боравио и славни писац

ли је још жив стари Сантјаго, где је кафана „Тераса”.

Узалуд сам се распитивао у „Кубу-туру”, па и у Институту за туризам, чија се дивна зграда налази крај мора на завршетку Авеније Президенте. Сви су слегали раменим. „Папа” Хемингвеј је био маштовит, све то треба узети условно – тако су ми објашњавали.

Прича Карлоса Чанкеа

А онда, упознао сам Карлоса Чанкеа, водича „Кубатуре”. Са Љубљанчанком Бранком Хутар, која ми се

придружила у трагању за старим Сантјагом, набасао сам на Карлоса. Тај сусрет нам је био некако пресудан.

– Идите у сеоце Кохимар – рекао је. – То је двадесетак километара од Хаване. Потражите кафану „Тераса” и старог рибара Грегорија. То је човек чији је доживљај послужио великом писцу као мотив за роман „Старац и море”. Он је жив, жива је и његова стара жена. Кућа је пуна успомена на Хемингвеја. То је прави мали приватни музеј у Кохимару.

Пред сутон стижемо у Кохимар. То је живописно рибарско сеоце. Усред парка препуног цвећа и бујног тропског зеленила, на каменом постаменту стоји пишчева биста у бронзи. Урадили су је својим приложима рибари из Кохимара. Ту је и кафана „Тераса”. Данас не ради, веле. Нема струје у сеоцету, нестала је пре осам сати. А што питамо за старог рибара Сантјага, то је у ствари Грегорио. Онај бело-плав кућерак што извирује из густиша његово је станиште. Ту је са својом женом.

Најзад смо на циљу.

Бануо је једнога дана

Упознавање не траје дуго. Старац није чуо за Југославију. Е, па то је далеко – вели. Висок је, кошчат, лица избраздана дубоким борама. Тако га је и Хемингвеј описао мада је морао тада другачије да изгледа: „Старац је био танак и сув, с дубоким браздама на потиљку. На јагодицама је имао загасите мрље кожног тумора који

изазива одсјај сунца са површине тропског мора. Мрље су му покривале добар део лица, а на рукама су му се видели дубоко урезани ожиљци од непрекидног извлачења конопаца са тешким рибама. На њему је све сем очију изгледало старо, а очи су му биле боје мора и сијале ведро и непобедиво”.

– „Папу” Хемингвеја срео сам овде у малој луци – каже. – Дошао је једног дана са својом јахтом, био је весео, поносан и некако сличан нама. Заљубио се у наше село, била је то љубав на први поглед. Најпре је почео да се дружи са мном и да ме зове у риболов. Био је вешт и неустрашив. Скакао је у таласе кад се удице замрсе иако су у близини лутала јата увек гладних и грабљивих морских паса. Звао ме је Сантјаго, а моју жену Пилар. И та имена смо и до данас задржали. Бануо је некако ненајављен и остао нам у срцима.

Старац се сећа како је „Папа” свако поподне долазио у „Терасу”, оближњу кафану која се и данас тако зове. Доносио је увек богат улов и делио са мештанима. Онда би узео само једну рибу и спремио је са куварицама „Терасе” и после се частио са рибарима Кохимара заливајући укусно јело добро охлађеним кубанским пивом. Волео је једноставне, обичне људе. И сам је био такав.

Срећни незаборавни дани

Кућа старог Грегорија је прави музеј посвећен Хемингвеју. Све је то стари рибар сачувао. И ствари које

му је писац поклатио, и обиље заједничких фотографија, и лулу, и одело, и мноштво прибора за риболов и шешир који му је донео из Шпаније. Доста је странаца до сада навраћало у Кохимар. Грегорио води нешто као дневник, књигу са потписима људи из готово свих крајева света.

Сада су и Југословени на том списку. Колико да се зна да су и они боравили у Кохимару.

– Били су то моји срећни, свакако најсрећнији, дани. Хемингвеј је умео некако са људима. А што се тиче мог доживљаја на мору, он је то величанствено и верно описао. Никада нећу да заборавим те дане и ноћи, ту моју борбу са циновском рибом коју ни пре ни после тога још нико из Кохимара није уловио. И мој очај кад ме је море ипак победило и кад су ми ајкуле однеле и последњи комадић меса са улова. Потучен и сломљен допремио сам у малу луку само циновски костур и своју неизмерну тугу.

Сати неосетно теку. Ведри старац лако прича упркос бремену година које носи. У деветој је деценији живота. Напољу се спушта прави тропски пљусак. Крупне капи добују по леблом меснатој лишћу. То траје кратко, не више од три минута. Онда одједном све просветли, из мора израња огроман жути месец, у даљини се чују узнемирани пси.

– Ноћ је као богомдана за рибарење – вели старац. И дуго гледа у глатку површину мора...

Текст и снимци:
Воја Благојевић

Петар **PEZ**® награђује своје пријатеље!

Коферчић Петар ПЕЗ добио су чланови ПЕЗ клуба
чије чланске карте носе следеће бројеве:

095506 096095 096666 097277 097901 098656 099276 099897 100470 101070
101698 102277 102866 102437 104048 104672 105427 106047 106668 107241
107841 108469 109048 109637 110208 111443 112198 112818 113439
114012 114613 115241 115820 116409 116980 117591 118215 118970 119590
120211 120784 121384 122012 122591 123180 123751 124362 124986 125741
СУПЕРНАГРАДА: МОТОЦИКЛ „ТОРИ” ЈЕ ДОБИЛА: 110819 ЖДЕРИЧ
КРИСТИНА. 54000 ОСИЈЕК. ВЈЕНА VI УСК 131

и вама ћемо послати чланску карту ПЕЗ-а,
кад нам пошаљете 5 омота ПЕЗ бонбона
са својим подацима и годином рођења.
Адреса: ПОЛИТИКА – агенција ПП, 11000 Београд,
Македонска 35.

ХИТ ХИТ
ХИТ ХИТ
ХИТ ХИТ
ХИТ

Мала дама фолка

ЗАЈЕДНИЧКА УСАМЉЕНОСТ

Током 1985. године на америчкој сцени појавило се ново лице... Бледа, нежна Сузан Вега понудила је мирну и сасвим другачију музику од оне која влада на топ-листама. Њен први албум назван једноставно „Сузан Вега” постигао је успех преко очекивања. Хит сингл „Marlene On The Wall” спада у ред оних песама које се не заборављају ни када нестану са топ-листа. Њен нови албум „Solitude Standing” (Усамљеност) није разочарао публику. Направила је још једну плочу за уживање

Сузан Вега се врло рано заинтересовала за музику. Гитару је почела да свира у једнастој години, јер је схватила да је од уметничког играња, којим се у то време бавила, много више занима музика. Са четрнаест година је почела да компоује прве песме а до шеснаесте је већ имала око сат времена квалитетног материјала. Тада је чврсто решила да постане фолк певачица. Почела је да наступа уз акустичну гитару по њујоршким клубовима и убрзо се уклопила у малу али динамичну фолк сцену. У то време готик музиком доминирао је панк и касније нови талас, тако да су на њу гледали као на заостатак прошлих и демо-

дираних времена. Дискографске куће су је упорно одбијале изговарајући се да су песме добре али сувише тихе и да би све било добро да се само десет година раније родила. Она је, чврсто решивши да успе у музичком свету, била упорна.

— Да ли сам ја стварно фолк певачица, питање је које сам најчешће себи постављала — каже Сузан. Током 1981. године, када сам озбиљно почела да се бавим музиком, било је лако себе тако назвати јер сам се мувала унаоколо са осталим људима који су себе сматрали фолк певачима. Свирали смо акустичне гитаре у клубовима који су били сушта супротност рок клубовима. Мислим да је то заиста оно што карактерише једног фолк певача. За мене није представљало невољу што се бавим том музиком све док нисам почела да обилазим дискографске куће у нади да ће ми снимити плочу. Чим би схватили да сам фолк певачица, једноставно, нису хтеле, ни да чују за мене. Чак ме и моја садашња дискографска кућа два пута одбијала пре него што су ми понудили уговор.

А одговорни из компаније А&М, за коју Сузан данас снима, нису смели да се упусте у несигуран посао са њом и седам месеци су долазили да је гледају на концертима. Тек после великог и позитивног текста који се о њој појавио у листу „New York Times” донета је одлука о снимању плоче. Судећи по најсвежијим догађајима та одлука је била исправна. Њен други албум је стигао до другог места енглеске топ-листе а критичари у хору избацују похвале. Пре ове плоче имала је још један хит, песму „Left Of Centre” снимљену за филм „Леп у ружичастом”. На њеним недавним концертима у Енглеској публика је добро прихватила, али се све време чинило као да је очекивала од Сузан да се понаша слично као и Кејт Буш.

— Осећала бих се врло неудобно да сам поступала сходно њиховом очекивању. Недавно сам снимила видео за песму „Лука” с последње плоче и рекла сам самој себи: Храбро Сузан, заиста треба да се потрудиш и унесеш више енергије у ово, иако то не волиш. И тако сам у споту мало глумила, не превише, тек у понекој сцени. Када сам видела снимљен материјал схватила сам да то грозно изгледа. Захтевала сам од редитеља да исече све сцене

где се јасно види да покушавам да изгледам другачија но што јесам”.

На концертима Сузан своју музику изводи нешто чвршће и потпуније него на плочама. Сада је окупила четворочлану групу која је прати само док трају концерти. Идеју је добила радећи на првом албуму, јер је схватила да јој је потребан тим са којим би заједно компоновала и обликовала песме. Схватила је и да треба нешто другачије да организује песме јер се нису пуно вртеле на америчком радију. Она, ипак, за разлику од Енглеске, у родној Америци још није постигла прави успех.

— Стварно бих се изненадила када бих овим албумом ушла на листу четрдесет најпопуларнијих плоча. Додуше, то зависи од тога колико пажљиво људи слушају моје текстове. У Енглеској су ме позвали да дам интервју за једну радио-станицу и онда су ми рекли да су њихови слушаоци одушевљени новом плочом и да их занима која ће се песма наћи на синглу и о чему је реч у тој песми. Објаснила сам им да се песма зове „Лука” и да је текст писан с позиције деветогодишњег детета које родитељи стало грде. Момак с којим сам разговарала је климнуо главом а очи су му малко засијале. Следеће његово питање је било везано за други сингл с плоче. Рекла сам му да ће то највероватније бити насловна песма, која персонификује унутрашњу усамљеност. Рекао је да је то врло лепо али деловао је сасвим разочарано. Почела сам да му говорим о песми „In The Eye” (У оку) која ће се наћи на трећем синглу али сам онда схватила да ме више не слуша и да сам га потпуно изгубила.

Ипак, Сузан наставља да снима музику коју највише воли не трудећи се да угоди различитим укусима. Њен стил је ионако много згоднији за кућно слушање него за велике концерте и чини се да много боље ефекте постиже у студију. Иако ни на концертима није неуверљива, што може да се провери на компилацијском албуму „Prince's Trust” који се недавно појавио код нас. Плоча је снимљена на свечаном концерту у част принца и принцезе од Велса и на њему се Сузан појавила у друштву чувених колега Ерика Клептона, Тине Тарнер, Елтона Џона и других. А ако сте се заинтересовали за песме нежне Сузан, ни то није проблем, оба њена албума су објављена код нас.

Овогодишњи, двадесет и седми Омладински фестивал у Суботици одржан је 21, 22. и 23. маја и био је одлична прилика да се на једном месту чују и сретну најзанимљивије домаће групе које до сада нису снимиле плочу. Жири је током пролећа преслушао око три стотине касета које су стигле на адресу фестивала и одлучио се за једанаест група. Током три фестивалске вечери свирали су: Индустр Баг из Метлике, Тужне уши из Сплита, КУД Идијоти из Пуле, Ослободиоци из Обреновца, Plastic Face из Лазареваца, Град из Ријеке, Мизар из Скопља, Неаву Сотрапи из Јасеница, Бојлер из Идрије, Центар за дехуманизацију из места Трате код Марибора а једино се није појавила група Бројани из Загреба јер су се пар дана пред фестивал разишли и поделили на две нове групе.

После прве две полуфиналне вечери жири је одабрао пет састава. Индустр Баг је доказао да су група која има сасвим солидан ниво, Мизар су изненадили публику врло необичним песмама које своју инспирацију вуку из народног мелоса и старе византијске музике. Састав Тужне уши понудио је одличне песме које су врло блиске ономе што је радила група Dorian Gray а Град се по други пут појавио пред суботичком публиком и показао да је за годину дана пуно напредовао. Награду публике су освојили КУД Идијоти (на слици) запаливши халу својом енергичном свирком и духовитим најавама. Жири није одредио победника сматрајући да је свих пет група показало висок извођачки, ауторски и сценски ниво, те да је бесмислено рангирати их.

Поред званичног тока фестивала, после поноћи су у суботичком позоришту свирали састави који су у последњих годину дана издали прву плочу, или треба ускоро да дођу до ње. Од низа група које су за те три ноћи продефиловале најбољи утисак је оставио Фит из Ријеке које је публика позвала и на бис. Тим бисом овогодишњи фестивал је званично и завршен.

ОМЛАДИНА 87

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Сасвим је извесно да смо ми тренутно једна од најбољих група на свету, али ја никад нисам тврдио да је оно што ми свирамо оригинално“.

Вејн Хјуси (The Mission)

„МИРИС РУЖА“

Кажи тихо, кажи ми
Пут до своје љубави
Дрхтим ноћас, бојим се
Загрли ме њежније
Мирис ружа буди све
Успомене на тебе
Ноћ је свједок душо,
волим те
Прољеће је стигло у наш
град
Руже су у тами процвале
Ноћ је дивна
Сад је вријеме
Да ти признам
Своју љубав
Да те кући пратим,
дјевојко
Кажи тихо, кажи ми
Пут до своје љубави,
Дрхтим ноћас бојим се
Загрли ме њежније
Мирис ружа буди све
Успомене на тебе
Ноћ је свједок душо,
љубим те
Људи кажу да је љубав
лаж
и да сузе остају за њом
Кунем ти се вјером
својом
Друге усне
Ја не желим
У мом срцу ти си једина

Текст и музика: Белан
Чалета
Изводе: Ђаволи

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ФАНТАСТИКА

НАУЧНА

Уређује
др Зоран Живковић

Сједињеним Државама да лично учествују у спуштању првих Американаца на Марс.

Хари Протагониста обећао је нешто изузетно. Не неки од посредних начина учествовања какве су људи доживљавали када би слушали накнадно приспеле записе астронаута о свицима у свемиру или када су посматрали модел часовника који је откуцавао минуте преостале до лансирања.

Хари је обећао публици право учествовања... живу везу између

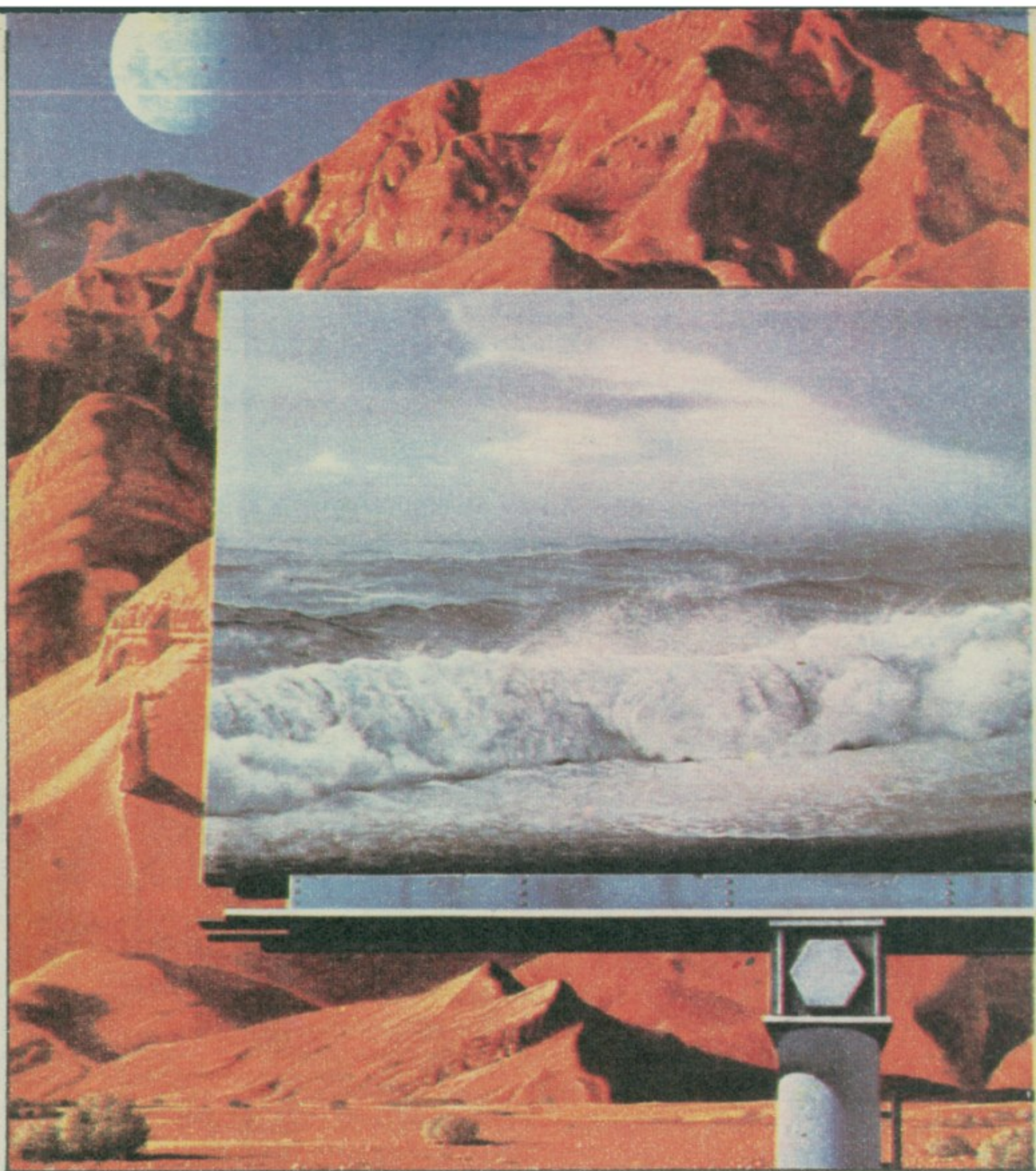
ХАРИ ПРОТАГОНИСТА САТИРАЧ МОЗГОВА

васионских пионира и оних који су били довољно срећни да се учлане у његов клуб VI, астронаут.

Хари је продавао непосредну везу са умом једног од четворице астронаута учесника у пројекту Дугачки скок. Нудио је крајње поистовећивање са једним од првих људи који ће крочити на Марс.

Историјски, ово се могло упоредити са првим Колумбовим кораком на западној полулопти, а коштаће само десет долара... то јест, осам зарез седамдесет пет у претплати за оне који сместа пошаљу чекове, уштедевши на тај начин таксе за фактурисање.

Хари, бивши главни уредник у магазину „Лајф“, знао је с којим

директором треба да ступи у везу у НАСИ како би добио искључива права на мозгове астронаута.

То је Харија стајало пуких педесет милиона долара које је требало да исплати по лансирању свемирског брода са четворочланом посадом.

Четири астронаута за Марс били су Џорџ Линколн, Џон Ф. Адамс, Двајт Д. Рузвелт и Томас Алва Рајт.

Задивљујућом игром случаја, етнички говорећи, ова четворица били су протестант, католик, Јеврејин и муслиман који је уз то био и црнац.

На тај начин они су представ-

Ричард Вилсон

Хари Протагониста, предузимач свемирске ере, планирао је тај пројекат још од лета Гаса Грисома.

Замисао је била невероватно једноставна... Дозволити свима у

SF КВИЗ

Ево најпре одговора на питања из прошлог броја:

1. Иноширо Хонда
2. „Стражар“
3. Протеус IV

А сада ево нове прилике за проверу ваше упућености у чудесан свет научне фантастике:

1. Само је један од три следећа велика SF писца још међу живима. Који?
а) Теодор Стериен
б) Клифорд Симац
в) Џејмс Блиш

2. Ко је аутор првог српског SF романа „Једна угашена звезда“?

3. Које је године Џон Кембел, творац „златног доба“ америчке научне фантастике, дошао на чело часописа „Астоундинг“?

Бил Пронзини

Сео је зурећи у празан лист жутог канцеларијског папира у својој писаћој машини. Ум му је био празан попут тог папира. Ни једне једине идеје, ни једног јединог написаног ретка који би бар наговештавао мисао, већ готово три недеље.

Уздахнувши, Кенсингтон одгурну столицу и устаде. Оде до малог фрижидера у чајној кухињи, отвори последњу конзерву пива и однесе је до старе наслоњаче која је почивала близу његовог радног стола.

Морам нешто смислити, размишљао је. Станарина истиче за недељу дана, а ако бар делимично не отплатим рачун код бакалина, могу заборавити на јело за извесно време.

Пијуцкао је пиво затворених очију. Хајде дете, помислих. Само једна идеја, један мала идеја...

Допустио је да му мисли одлуцају. Међутим, чинило се да лута кружећи. Ништа. Чак ни...

Само час
Сачекај само један проклети минут

Заметак нечега додирну му неки удаљени угао мозга. Био је то само делић, делић који ишчежава, али он га шчепа као што би човек који умире од жеђи шчепао кап воде.

Немилосрдно се привио уз њега. Делић се задржао. Лагано неумољиво почео је да се расцветавати.

Кенсингтон се журно усправи у столицу. Очи су му сада биле широм отворене, заборавио је и на пиво. Врховима прстију узбуђено је добовао. Надолазак идеје представљао је катарзу кроз коју се ослобађала напетост која је расла у њему протекле три недеље.

Биће то једна научнофантастична прича, помисли он, вероватно новела ако је добро развијена. Он овлажи усне. А сада, да видимо...

Претпоставимо да постоји раса туђинаца који кују заверу да заузму Земљу, јер она представља планету од стратегијске важности у неком међугалактичком рату у који су они умешани. Добро, добро, ово је отрцано.

Ти туђинци су се неопажени увукли на Земљу и подигли не-

љали сто одсто чистокрвне Американце.

Сваки је имао коефицијент интелигенције не нижи од 130 и не виши од 146 (коефицијент интелигенције управника НАСЕ био је 147).

Сваки од астронаута знао је да се можда неће вратити, али сваки је такође знао да ће ако се врати бити јунак... и то богат јунак. Њихови многобројни уговори потписани пре лансирања, јемчили су им богатство пре тридесетог рођендана.

Тако је, за таксу од десет хиљада долара исплативу по повратку на Земљу, сваки астронаут дозволио да му уграде сензор који је не само повезивао његове мисли са електронским ухом у НАСИ већ и са диновским емпатичким постројењем Харија Протагонисте у клубу VI, астронаут.

Дословце, сви Американци били су прикључени за јунаке астронауте послате на Марс.

До тога је дошло јер је Хари Протагониста великодушно одобрио посебну цену за децу школског узраста од само једног долара, тако да је свако дете, у свакој школи која је имала струју било мождано повезано са неустрашивом четворицом.

Свако је имао право да изабере свог астронаута, чак и деца која су плаћала само по долар.

То је значило да је особа уплативши долар или десет долара само за себе бирала једног од четворице астронаута с којим ће делити историју.

Хари Протагониста је сваком јемчио да ће видети, осетити и мислити на оно што астронаути буду видели, осећали и мислили, од узлетања са Земље до спуштања на Марс.

Ви већ разабирете, шта следи, зар не?

Ипак ћу вам испричати; то ће се свидети вашем осећању ироније.

А догодило се то да су Марсовци разнели астронауте док су се ови спремали за спуштање.

Они (Марсовци) узели су их (астронауте) на нишан и поскидали као глинене голубове.

Било је то грозно, као што би рекли Енглези (и као што касније јесу), али догодило се.

Нико није претпостављао да тамо постоје неки Марсовци, а још мање да постоје лоши Марсовци.

Да је све текло уобичајеним током изгубили бисмо само четири астронаута.

Али због велике замисли Харија Протагонисте, сто седамдесет четири милиона, три стотине шездесет две хиљаде, пет стотина осамдесет девет људи који су мождано били прикључени за четворицу астронаута, такође је погинуло.

Било је то право сатирање мозга.

Срећом по Харија Протагонисту, свих сто седамдесет и курсу милиона платило је унапред: а он сам, инстинктивно неповерљив у властите замисли, није био прикључен ни за једног астронаута.

Постао је веома тужан и усамљен милијардер... али не задуго.

Пренасељени Британци привучени америчким вакуумом, спустили су се преко Канаде да презуму земљу и примене своје конфискаторске таксе на новог краљичиног поданика, Харија Протагонисту.

Британци су објаснили да су поступили према традицији англоамеричког савеза, то јест из највиших могућих побуда.

Нико ништа није могао да предузме у вези с тим; хоћу да кажем догодило се.

какову базу за извођење операција, можда негде у планинама. Они састављају неку кибернетску машину која ће када буде завршена бити у стању да избрише сваку рационалну мисао из умова људи претварајући их у покорне зомбије. Само час. Претпоставимо да ти туђинци већ имају завршен један део те машине. Тај део је у стању да чита истовремено мисли свих појединаца на Земљи и да их разврстава како би туђинци могли да их изучавају. На тај начин, ако се догоди да било које људско биће на било који начин налети на ову схему... како у менталном тако и у физичком погледу, а уз то још ваља узети видовитост, еманацију можданих таласа у свемир и томе слично... тада би ванземаљци одмах сазнали о томе. А оно што би они тада учинили било би да упере пуну снагу свог завршеног дела машине на тог одређеног појединца и помоћу ње искорене све те мисли које би могле да доведу у опасност њихов пројекат, обезбеђујући му на тај начин сигурност.

Кенсигтон је већ тада почео да се зноји, а чело му се борало од дубоких мисли.

Разуме се, помисли он, ствар је мало натегнута. Али ако је згодно уобличим, ко зна? Бар је у питању једна добра, искористива идеја, што је много боље него ништа. А сада, како да спасем Земљу овакве судбине? То морам извести крајње убедљиво, без икаквих трикова и...

Истог часа паде му на ум одговор. Благих боже! Помисли Кенсигтон. Савршен је! У њему нема ниједне пукотине. Он се широко осмехну. Ти проклети туђинци не би имали никакве шансе ако би тај неко чинио управо оно што ја сада чиним.

Он изненада устаде и крену ка писаћој машини. Прича је већ текла, постојано се заплићући у Кенсигтоновом уму.

Седе за машину, док га је преплављивало узбуђење јер је знао, могао је да осети да је надахнуће при крају. Прсти му се зауставише изнад типки.

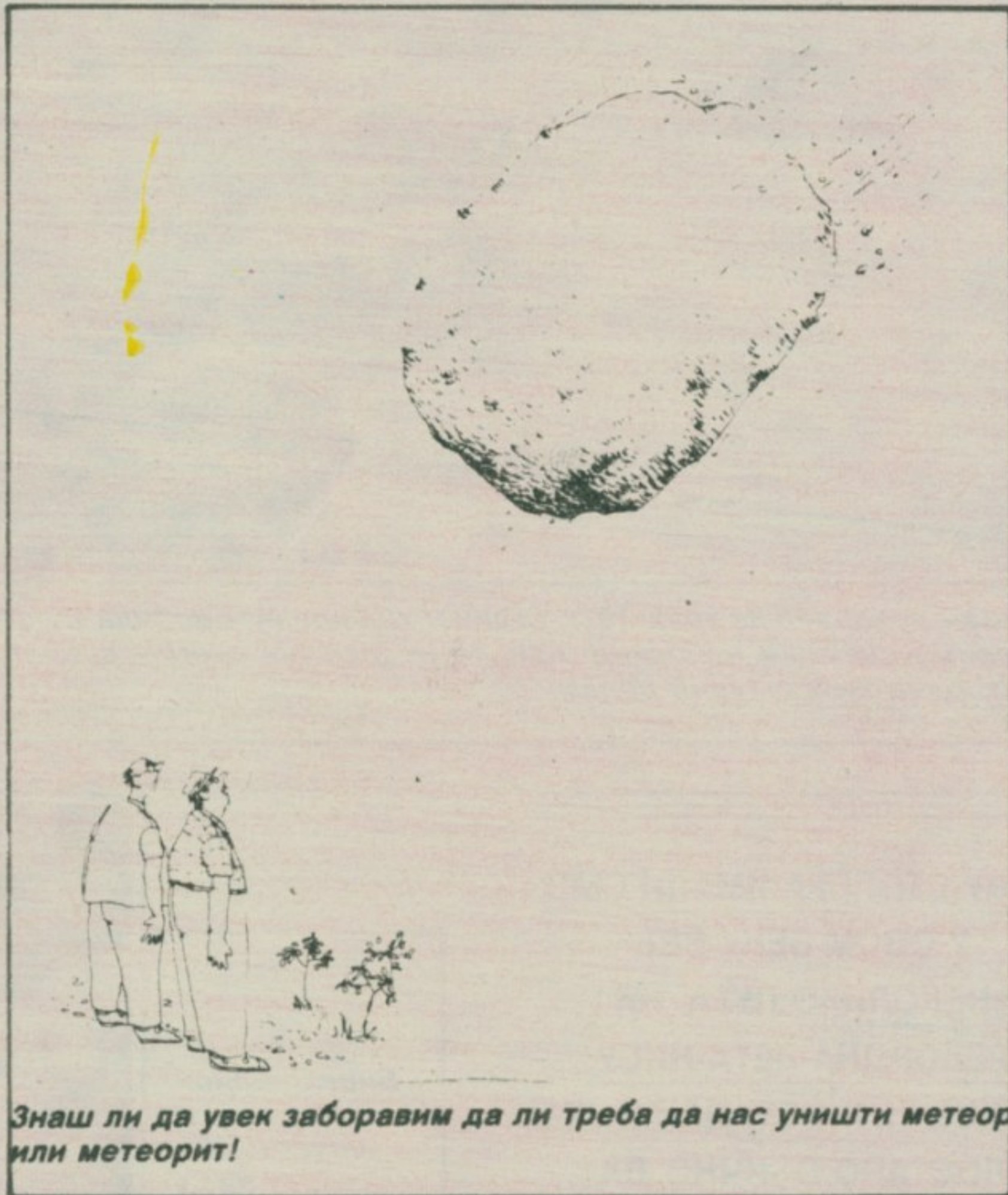
А онда, сасвим изненада, сасвим необјашњиво, ум му се испразни.

Он прислони чело уз хладну површину писаће машине.

Зашто, ох зашто, тихо је мрмљао, зашто ми не сине само једна мала идеја за причу?

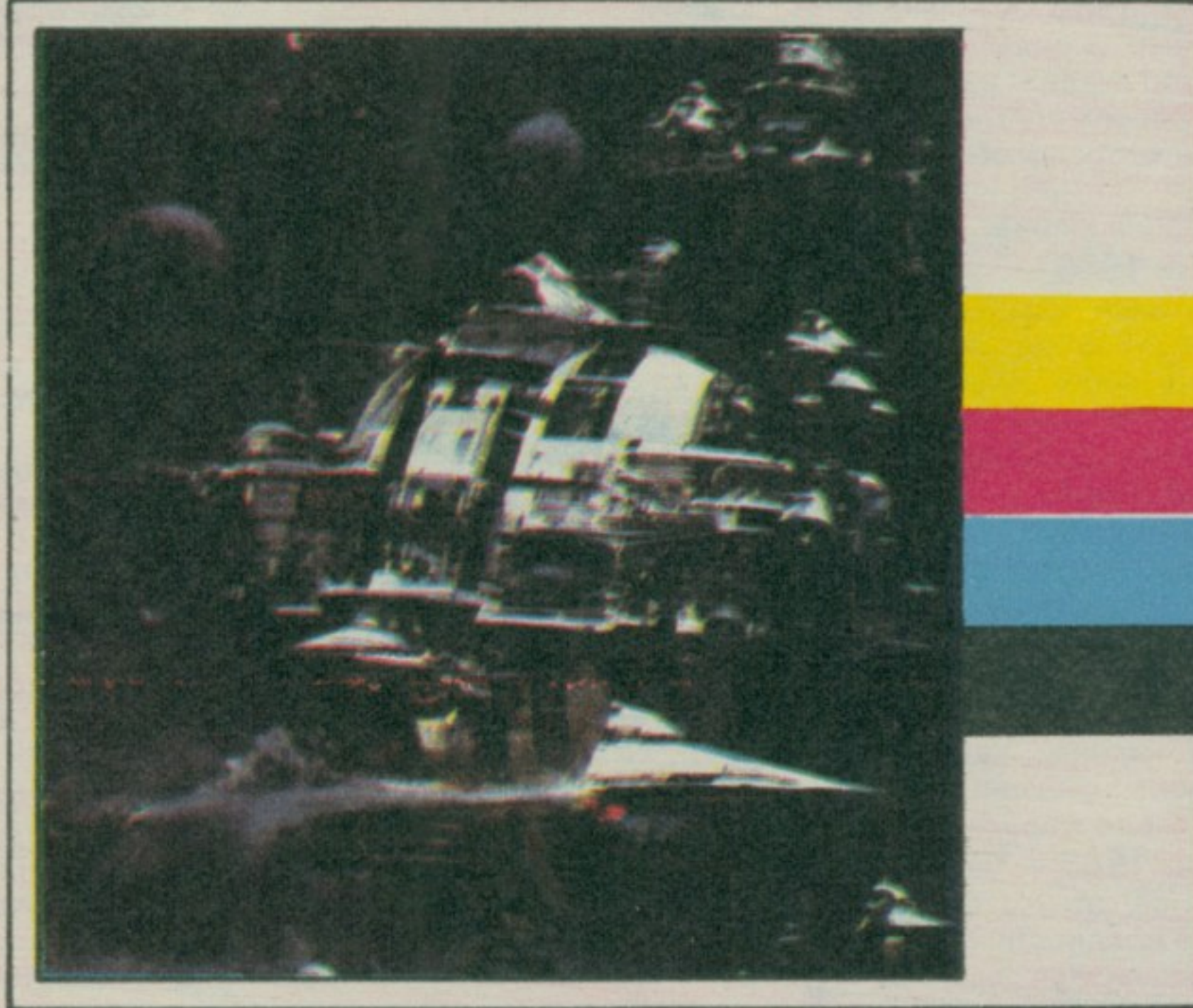
SF **ЗАНИМЉИВОСТИ**

Америчка филмска SF сцена не мирује. Упркос не баш ружичастим резултатима из 1986. готово да нема веће продуцентске куће у којој се тренутно не ради на неком предузимљивијем SF пројекту. Ево неколико SF филмова који су недавно снимљени или се управо завршавају: „Максимални погон“, „Човек-паук“, „Мемоари невидљивог човека“, „Лов на мутанта“, „Ласерски сноп II“, „Путовања корз тамну зону“...

Знаш ли да увек заборавим да ли треба да нас уништи метеор или метеорит!

У француско-немачко-совјетској копродукцији управо је окончано снимање филма „Тешко је бити Бог“ рађеног према истоименом роману браће Аркадија и Бориса Стругацких. Буџет филма износио је огромних двадесет милиона долара, редитељ је био Петар Флајшмен, а обимну глумачку екипу предводили су Клаудија Кардинале и Питер Јустинов.

Реј Бредбери, легенда америчког SF-а, недавно је силно разљутио своје поклонице у неколико земаља Западне Европе када је у последњи час отказао дуго припреману турнеју. Разлог који је навео за ову одлуку звучи готово невероватно када је у питању један писац научне фантастике: страх од летења!

Зима – рекордер на крају 1978. године: хиљаде аутомобила заробљених у снежним наносима. Али, то је „лањски снег” – следећа рекордна зима сигурно долази

НЕВЕРОВАТНИ ВРЕМЕНСКИ РЕКОРДИ

ЛЕТА И ЗИМЕ ВУКУ НАС ЗА НОС

ново образује – то нико не зна. Метеоролози не знају зашто у одређено време у одређеној области настаје нови „метеоролошки рекорд”, они покушавају да испитају „генерални” узрок учесталости таквих рекорда.

Једна претпоставка гласи: временске ујдурме су знак да почиње промена климе. Питање је само: у ком правцу? Да ли нам поново прети ледено доба? Друге претпоставке тврде сасвим супротно: предстоји нам клима као у стакленој башти.

Читав низ нарочито оштрих зима (1962/63, 1966/67 и 1969/70) навео је

– 12 најкишнијих часова на свету доживели су становници француског острва Реинјон, источно до Мадагаскара: 1964. године пало је 1340 литара на m^2 – количина која би напунила 8 ка- да за купање!

– Подручје са највише мокрих дана је јужни Чиле – киша пада, у просеку, 325 пута у години.

– „Кишни пол” на Земљи је индијско место Чералуни. Док је светски просек 880 mm падавина годишње, овде падне просечно више од 10.400 mm – то је 10.400 l на сваки m^2 . И ово рекордно место има своју рекордну годину: 1860. године количина падавина достигла је 25.900 mm.

Кишни рекорди могли би и даље да се набрајају, али они би слику само разводнили. Управо због тога што време поставља тако много рекорда, немогуће је издвојити апсолутни супер-рекорд.

„Агнеза” потрошила 5 милијарди долара

Ако метеорологе питате за најверелије лето столећа, данима ће мозгати: да ли да зброје све дане са температуром изнад $25^{\circ}C$? Или само оне изнад 30° ? Да ли да узму у обзир и захлађења између њих или не?

Исто тако није јасно да ли 20 врелих дана треба „вредновати” више од 15 још топлијих дана. Морале би да се узму у обзир и падавине јер једно супер-лето не би смело да има сувише кишних сати. Још једна невоља: пошто се температура колеба од места до места, понеки од нових рекорда био би „климав” ако би се посматрао шири простор.

Пошто нема јасне дефиниције, може да се деси да у једном веку буде регистровано више „лета столећа”. Израчунавање хладних зима за метеорологију је, насупротив томе, лакше: они, једноставно, сабирају све најниже дневне температуре чим су испод нуле.

Најхладнија зима овог века у Немачкој је, према томе, била зима 1962/63. Залеђена површина Боденског језера служила је као ауто-пут и као узлетиште за спортске авионе.

Али, најхладнија зима овог миленијума не може се израчунати због неодогађајућих метода мерења у прошлости. Као кандидат у обзир би дошла можда зима 1323. када је Балтичко море било замрзнуто дуже од три месеца. Или зима 1607/8: тада су у Европи и вина у бачвама била залеђена, а Хенрик IV је, пробудивши се ујутру, видео да му се брада укретила од мрза.

Становнике Верхојанска и Ојмјакона у Сибиру ови рекорди би вероватно оставили мртве хладне. Тамо зими температура достиже – 50° , а понекад и – $70^{\circ}C$. Чудновато: док је ваздух сув и без ветра, ове температуре су сасвим подношљиве.

Зими 1938. у Ојмјакону је измерено

**ЗИМУ СТОЛЕЋА ИМАЛИ СМО
У ОВОМ ВЕКУ ВЕЋ
НЕКОЛИКО ПУТА. НИ
РЕКОРДНА ЛЕТА НИСУ
ВИШЕ РЕТКОСТ. ДА ЛИ ЈЕ
ПОСТАЛО ОБИЧНО ДА
НАШЕ ВРЕМЕ ТАКО ЧЕСТО
БУДЕ НЕОБИЧНО?**

Лето 1986 – почело је таласом врућине, а онда је наишао изненадни продор хладног ваздуха. „Нисам веровао својим рођеним очима” рекао је један метеоролог „али то су виделе и колеге: 11. јула на град Шлезвиг пала је ледена киша”

Лето 1985 – у северној Немачкој грде кишу која недељама пада. А у јужној Европи јара не престаје: у Грчкој многи умиру од топлотног удара, а Рим има најверелије лето у последњих 50 година

Лето 1984 – јуни је, према изјави метеоролошког завода у Хамбургу, најлошији у последњих 60 година. Јули је у Франкфурту почео тако што се температура у току ноћи спустила на $-1^{\circ}C$, први пут откако се редовно региструје (од 1857. године). Неколико дана касније: катастрофалан град у Минхену направио је пустош „вредну” милијарде марака

Лето 1983 – лето столећа. Још никада се, откако се записују температурне вредности, Немци нису тако презнојавали. Купалишта су била препуна, чак и ноћу. У Гермерсдорфу је термометар показао $40,3^{\circ}C$. За средњоевропске прилике нови рекорд.

Четири различита лета – свако изузетно. Једно сувише вруће, друго сувише хладно, али ниједно нормално.

Да ли је време полудело? Или нас вуче за нос? Тако изгледа. Јер нису само последња лета била шашава: и

Вицешампион:
град који је
августа 1986.
пао у
југозападној
Немачкој био
је величине
кокошијег
јајета.

зими и у пролеће било је изузетних временских појава.

Кишни пол у Индији

Протеклог априла метеоролози из Баварске јављали су да је пало 30 центиметара снега, а у Хамбургу су се жалили на најхладније априлске ноћи у последњих 100 година – са температурама до $-9^{\circ}C$. А када се крајем новембра прошле године очекивала зима, недељама је сијало сунце. Ни то се није десило више од стотину година.

Пролеће зими, зима у пролеће, јесен у лето – време ради шта хоће. Изузеци постају правило, правило изузетак.

Не изостају ни објашњења метеоролога. Њима је лакше да време накнадно објасне него да га предвиди. Тако су, на пример, као узрок једног упропашћеног лета навели чувени „високи ваздушни притисак изнад Азора” јер се као обично није померио према северу. Или: „велико поље високог ваздушног притиска” условило је благу и сунчану зиму јер се, уместо да прође, једноставно зауставило.

Па? Ова објашњења, наравно, нису никаква објашњења. **Зашто** настаје такав ваздушни притисак, или зашто касни, нагомилава се, разлаже се или по-

многе да прогнозирају век хладноће. Али, опет се показала ђудљивост времена: следћих осам зима донело је мало снега. „Промена климе”, каже метеоролог К. Фројер из Берлина, „могу да се установе само на основу хиљадугодишњих посматрања”. Досадашња посматрања, дакле, нису довољна.

Неки научници, као Аустралијанац Б. Винс, мисле да временске појаве подлежу одређеном ритму. За то су, по његовом мишљењу, одговорне пеге на Сунцу, Месец и атмосферски утицаји.

Најраспрострањеније је схватање да време режира – случај. Осим тога, кажу научници, екстремне вредности, када је време у питању, нису ништа неуобичајено. Земља је велика и увек се негде деси неки нови рекорд.

Само за кишу могу да се наброје следећи рекорди:

– Најжешћи пљусак на свету (у једном минуту) пао је вероватно 26. новембра 1970. на Гвадалупи: 12,4 литара на $1 m^2$.

– Највећа количина кише у Немачкој измерена је 13. септембра 1899. у Бад Рајхенхалу: на сваки квадратни метар у току 24 часа пало је 222 l воде. То је готово четвртина укупне количине која иначе падне за годину дана.

Овај „град столећа“ заиста је заслужио своје име. Оштећене фасаде су последица катастрофалног града који је 12. јула 1984. пао у околини Минхена. Укупна штета: више од 3 милијарде марака.

Ауто-пут код места Карлсруе постао је стаза за сандолине

чак – 77,8° C – то је најнижа температура забележена у стално настањеном месту. Само ненасељени Антарктик са – 88,3° C, измерених 24. августа 1960, може да се похвали вишом (боље речено нижом) температуром.

Најхладнији зимски дани нису обавезно и најгори. Јер није хладноћа већ снег узрок хаоса који је у северној Немачкој и Скандинавији почео последњег дана 1978. године: стотине аутомобилиста морало је да чека спасилачке екипе да их избаве из завејаних возила; села су данима била без струје и одсечена од света; хиљаде спасилаца су под драматичним околностима покушавале да, специјалним возилима, продру до завејаних.

Ма како тешка и опасна била оваква снежна катастрофа, има догађаја у природи који су за човека далеко опаснији. Пре свега земљотреси јер односе највише људских жртава. Велике материјалне штете проузрокују и олује.

Досадашњи рекордер је циклон „Агнез“ који је у јуну 1972. протутњао преко источне обале САД и оставио за собом 121 жртву, као и штету од 5 милијарди долара.

Највећа олуја која је опустошила средњу Европу био је оркан „Капела“

у јануару 1976, назван по броду који је са посадом од 11 људи потонуо испред холандске обале. Олуја плима коју је овај оркан изазвао на обали Северног мора надмашила је и чувену плим у Хамбургу 1962. године када је ова страшна „олуја столећа“ за три дана протутњала кроз 18 земаља и однела 82 живота.

Кишни рекорди, снежни рекорди, рекордне плиме – права плима рекорда. Могло би се рећи да су изузеци постале нормалне појаве а не рекорди. Јер, са временом је исто као и са човеком: „Просечни грађанин“, каже хамбуршки метеоролог др Х. Дрониа, „можда је висок 1,72m, али у стварности ћете тешко наћи некога ко је тачно те висине“.

Можда тако може да се објасни зашто наша годишња доба скоро никад нису „просечан“? Што се тиче временских рекорда, можемо нагађати колико хоћемо. Бар смо добили објашњење од „временских пророка“.

Дакле: ако неко тврди да нам опет предстоји „рекорд столећа“ – не верујте му.

Ако неко прориче промену климе – питајте га како мисли то да докаже.

А ако неко каже „Време је ђудљиво“ – у праву је!

Б. Поповић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ДЕС- НА ПРИ- ДАЗО НА У ОБЛИКУ	ОПРОМ- НО, ПРЕКО- МЕРНО	ГРАД У ОБРАТ- ЉУ- СКОЈ	ОПИСАН НОТЕ, ТРАЈ	НАГОР, ТЕШКО- РА	ВРЕТА РЕЧИ	АМЕРИ- КА ГЛУ- МИЛА (ИМИТА- ЦИЈА ЖИВОТА)
ТКА- НИНЕ	т	е	к	с	т	и	и
ПРО- КЛЕТ- СТВО	а	н	а	к	е	и	а
НАГЛУТ НА ЈЕДНУ СТРАЊУ КОС	а	о	к	о	а	е	и
ОСВЕЖЕ- ЊА ГЛУМИ- ЦА, ИЗДА	а	р	и	и	и	и	а
ЖИКА МИТРО- ВИЋ	и	и	и	а	и	и	и
ЈАПАН- СКА ПЕ- ВАНИЦА И ОЛИ- ВАРКА ЈОКО	и	и	о	и	а	и	а
ПРО- СТО- РИЈА У КОРИ	с	о	о	а	и	а	р
МЕНА- ТИ МЕСТО БОРА- КА	и	и	и	и	и	и	и
О	е	и	и	и	и	и	и
СМПОР	и	о	к	о	и	а	р
ЧОВЕК КОЈИ ДАВАЈА КОКШЕ	с	и	о	и	е	и	и
СЕГА- НЕ НА НЕКОГ УСПО- МЕНА	и	о	о	о	а	и	и
УЖЕ КОЈИМ СЕ ВОДИ КРАВА	и	о	о	о	а	и	и
ЛИТРА	а	в	а	о	и	и	и
УМБА- ОНИК	и	и	и	и	и	и	и
ЊУТН	и	и	и	и	и	и	и
ДИНАР	и	и	и	и	и	и	и
УЗВИК	и	и	и	и	и	и	и
РАЗВИ- ЈАЊЕ У ВИ- СИНУ	и	и	и	и	и	и	и
ЗАГРЕ- БАНИ ГЛУМАЦ БУКВИ	и	и	и	и	и	и	и
ТЕТКА ИЗ МИЛА	и	и	и	и	и	и	и
СА- ВРЕШЕ УЗОРА	и	и	и	и	и	и	и

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: мостови, Ибрахим, клецати, радијан, очито, и, Мин, г, еталони, ти, ашов, Асирија, превити, Анита, ранг, и, Кулон, е, тастер, коцкари, уско, аз, скопати, Ковин, п, упијање, Н, Ташил.

Шарене кутије живота

Ед Харисон у једној сали музеја

Огромно јаје птице-слона и јаје колибрија. Прво је тешко девет килограма

БОЈА ОД КРВИ И ЖУЧИ

Искључиво бела јаја носе само птице које се гнезде на добро скривеним местима. Остала су шарена. Значи - не због тога да би била лепа, већ да би била заштићена

Ако нисте знали, највећи музеј птичјих јаја на свету налази се у Лос Анђелесу. Отворен је 1956. Његов оснивач Ед Харисон може да се похвали збирком од 800 хиљада најразличитијих примерака из свих крајева света. Ту се могу видети циновска јаја највеће птице ноја, али и шест пута крупнија јаја већ изумрле птице слона са Мадагаскара, баш као и она која носе најмање птице на свету попут колибрија. О бојама и облицима - да не говоримо!

Као плод сложеног биолошког развоја јаје је чудесна творевина која у себи крије суштину преображаја природе. То је права правцата кутија живота. Иако има и других животиња које полажу јаја и легу се из њих, неке развијеније и привлачније врсте птица носе најлепша и најразличитија јаја. Другим речима - најуметничкија. То су јаја која у својој савршености обилују нај-

ситнијим и исто толико занимљивим детаљима произишлим из дугог и сталног процеса природног одабирања.

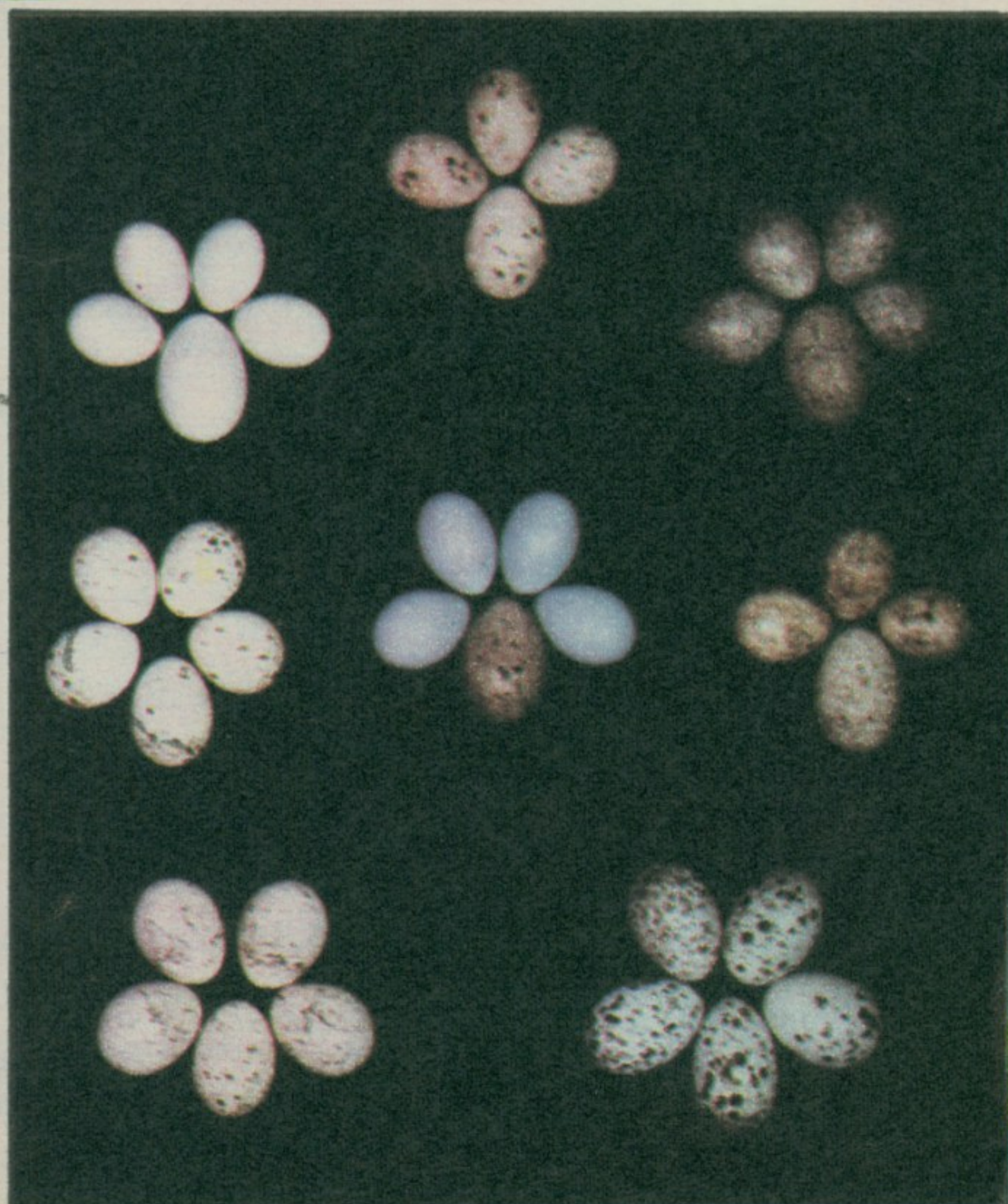
Једно јаје годишње

Стварање јајета почиње негде „далеко“ у организму. У ствари, аденохипофиза, у корену мозга, под утицајем одређених надражаја лучи hormone који подстичу сазревање женских полних ћелија. А њих знамо као жуманца. Тиме започиње стварање живота које се наставља оплодњом уз помоћ семена мужјака. Око жуманцета се затим ствара слој такозваног беланца, а онда све заједно добија једну, па другу танку опну.

Потом се, у материци, од кристала калцијума ствара љуска, пуна ситних отвора које називамо поре. Једно кокошије јаје, на пример, има преко 10 хиљада пора. Оне су важне јер обезбеђују пролазак ваздуха неопходног ембриону за дисање. У последњој фази стварања љуске учествују и пигменти од којих зависи њена боја.

Јаје је тек тада спремно за полагање. У њему је све што је потребно да би се развио нови живот. Родитељима остаје још само обавеза да у периоду развоја тог живота обезбеде довољно топлоте и да ја-

У свакој групи јаја је и једно кукавичје (исто или мало веће). Што се врапца тиче (у средини) превара успева без обзира што не одговара ни боја ни величина

ја, нежно, преврћу кљуном како се ембрион не би залепио за мембрану.

Врста чији потомци излазе из гнезда чим се излегу носи јаја већа од оних чији се млади рађају голуждрави. А ситнија су јаја оних птица које излегу младе неколико пута годишње, као и птица које највише времена проводе у лету. Ласте, на пример.

Птице северних мора, познате као њорке, полажу годишње једно једино јаје, и то на голу стену - на некој од камених тераса изнад мора. То јаје је изразито купасто и не може да се откотрља, већ само направи круг око врха не померајући се у страну ни за центиметар. Свако друго јаје отишло би унеповрат. Насупрот њима, детлићи, ноћне грабљивице и друге птице које се гнезде у удубљењима и немају невоље њорки носе јаја која су савршено округла.

Јаје као превара

Порекло птица од великих гмизаваца огледа се управо у основној, белој боји љуске њихових јаја. Да је ово тачно говори и податак да све примитивније врсте попут пеликана, кроморана и чапљи, као и птице које се гнезде у удубљењима и покривају јаја растињем, носе јаја чисто беле боје. Све друге боје имају сврху мимикрије (скривања). То нарочито важи за врсте које се гнезде на отвореном. Код тих птица - галебови, морске ласте и све птице становници мочвара - јаја имају пеге, „кончиће“ или мрље, као од мастила, на белој основи, смеђој, зеленој или плавој.

Постоје и изузеци, нешто што се ничим не може објаснити, јер спада у тајне и изненађења природе: нека јаја исте врсте птица могу да буду беле или плаве истовремено, као код алжирске црвенперке. Занимљив је и податак да искључиво две

врсте пигментата одређују боју љуске: изумрла црвена крвна зрнца и жучна течност. Први су заслужни за црвену, смеђу и црну боју, а други за плаву и зелену. Осим тога, јаја већ поменуте њорке разликују се у неким детаљима код сваке женке. Ова разлика служи одраслима за препознавање у мноштву колоније.

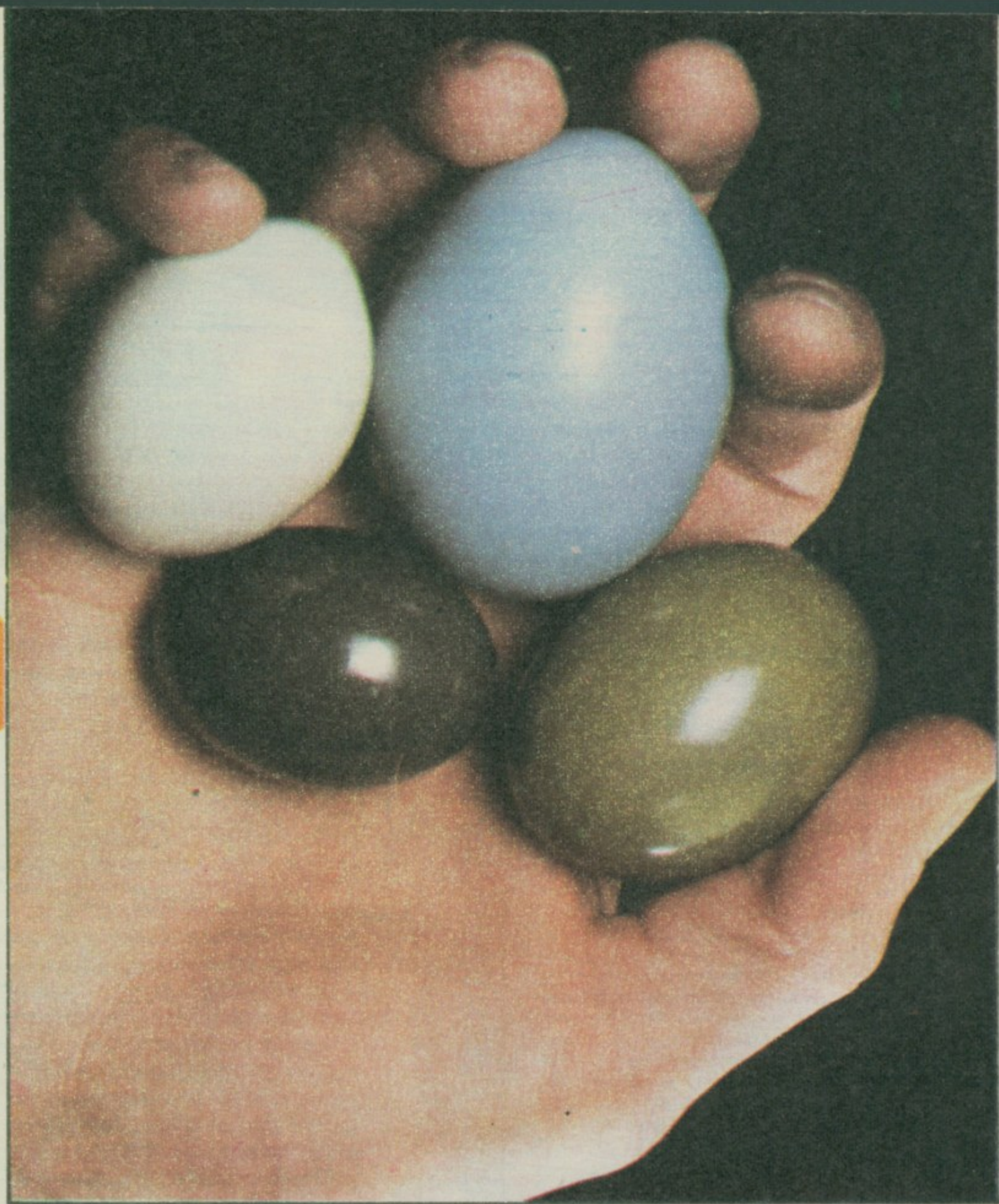
У птичјем свету, више од сваке боје, облика и величине јајета изненађује такозвани репродуктивни паразитизам. Виртуози у овој уметности обмањивања су кукавице, посебно всте које живе у нашим крајевима познате као евроазијске. Женка никад не прави сопствено гнездо (то већ знате), већ свако јаје полаже у гнездо неке друге птице, обично далеко мање. Чим угледа свет, младунче истискује из гнезда

Овако различита
могу да буду
јаја једне исте врсте птица
које живе у различитим
крајевима

остала јаја или друге птиће, или, пошто расте великом брзином и при том је веома незајажљиво, прождири све што „родитељи“ донесу, тако да други умиру од глади.

Јаја кукавице веома су прилагођена одређеној врсти - често су мања него што се очекује. Женка у туђа гнезда полаже и јаја која обликом и бојом веома подсећају на јаја дотичне врсте. И више од тога, полаже јаја у гнездо врсте која је њу однеговала. Једина свесна жртва преваре је врабац. Њему је свеједно какво се јаје налази у његовом гнезду. Кукавица то одлично зна!

Д. В.

10 × 10

ИЛИ ПРОНАБИТЕ ГРЕШКУ ПАПА ЈЕ БАЦИО АНТЕНУ

У свакој реченици слагач је непажљиво прочитао по једну реч.

1. Овај планински дом има све погодности за љубитеље кијања.

2. За смештај путника брине се агенција „Јадан турист“.

3. Чим пудинг проври, додајте ванилин-шећер и мало цемента.

4. Они су се свим силама борили да својој земљи обезбеде неизвесну будућност.

5. Кад је француски краљ одбио да плаћа црквене дажбине, разгневлени папа бацио је антену на њега.

6. Да бисте проверили да ли је посредни прави динамит, најбоље је да га ставите на пламен свеће.

7. „Антиреумин“ садржи еротична уља чије ће се дејство брзо показати и на вашем деди.

8. Деда и бака више нису у стању да раде на њиви, али сматрају да би им секси туризам пружио нове могућности.

9. Прошле године је добио пехар Кошаркашког савеза као најсмешнији извођач слободних бацања.

10. На улазу у парк је кавез с мајмуном који служи за усељавање грађана.

РЕШЕЊА: 1. скијања, 2. јадан, 3. цимент, 4. свесна, 5. анархист, 6. динамит, 7. еротична, 8. свесна, 9. најбоље, 10. усељавање.

Илустровао Димитрије Костић

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д. главног и одговорног уредника „Политикиног забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Божана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 250 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 3.012 динара, полугодишња 6.024 динара, годишња 12.048 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 6.024 динара, полугодишња 12.048 динара, годишња 24.096 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 42.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 74.-
ШВЕДСКА	Шкр. 258.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 246.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 60.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа и листова.

НП – да, НЛО – не

Велики сам заљубљеник научне фантастике, радо читам све књиге које се односе на SF. Волео бих да ми нешто кажете о неидентификованим летећим објектима (НЛО) и ванземаљцима.

ЈОСИП РАДИЋ
Трг Његоша 2/6
59000 Шибеник

Др Зорана Живковића који уређује SF стране у Забавнику замолили смо да ти одговори на ово питање. Ево шта он каже:

Научна фантастика је жанр уметничке прозе, те се стога „ле-

тећи тањире“ у њој јављају само као један од мноштва мотива. Тај мотив је, међутим, већ прилично старомодан, а на врхунцу популарности био је током педесетих година.

Ако се под „летећим тањирима“ подразумевају летелице оних бића која не потичу са Земље, онда је сасвим извесно да ми у овом тренутку не располажемо ниједним поузданим доказом о томе да су се оне икада појавиле на небу наше планете.

Ако већ нема „неидентификованих летећих објеката“ онда је сасвим извесно да постоје „неидентификоване појаве“ којима обилу-

је наша атмосфера. Ваздушни океан Земље представља веома динамично и нама још прилично непознато устројство које обилује необичним феноменима и процесима. Но, како нас је давно научио мудрац из Окама, „хипотезе не треба умножавати“, односно све док постоје било какви изгледи да се нешто непознато објасни природним узроцима, нипошто не треба посезати у арсенал натприродног.

И ми сочива за очи имамо

Интересује ме, вероватно и многе друге, да ли у нашој земљи постоји установа у којој се праве такозвана „мека“ контактна сочива.

МИЛОШ ВУКОВИЋ
Париске комуне 19/20
18000 Ниш

У „Оптици“, Цара Уроша 10 у Београду (тел. 631-484) рекли су нам да они раде и са меким контактним сочивима која набављају из Медицинског центра у Охриду од др Голева и из Фабрике за израду контактних сочива у Крупњу. И „Оптици“ и Медицинском центру може свако да се јави и закаже преглед.

Не претеруј с преснимавањем

Хтео бих да знам где могу да купим касете демагнетизаторе. Још ме занима да ли на квалитет касете утиче ако се музика са њих брише и поново преснимава?

СТЕВО МИКИЋ

У „Југолабораторији“, Змаја од Ноћаја у Београду могу да се наруче касете које служе као демагнетизатори. Што се тиче поновног преснимавања на исту касету, неће шкодити ако то радиш два, евентуално три пута. Већ пети, шести пут може да дође до размагнетисавања емулзије на основној траци и звук ће бити оштећен.

Понекад су мушкарци причљивији

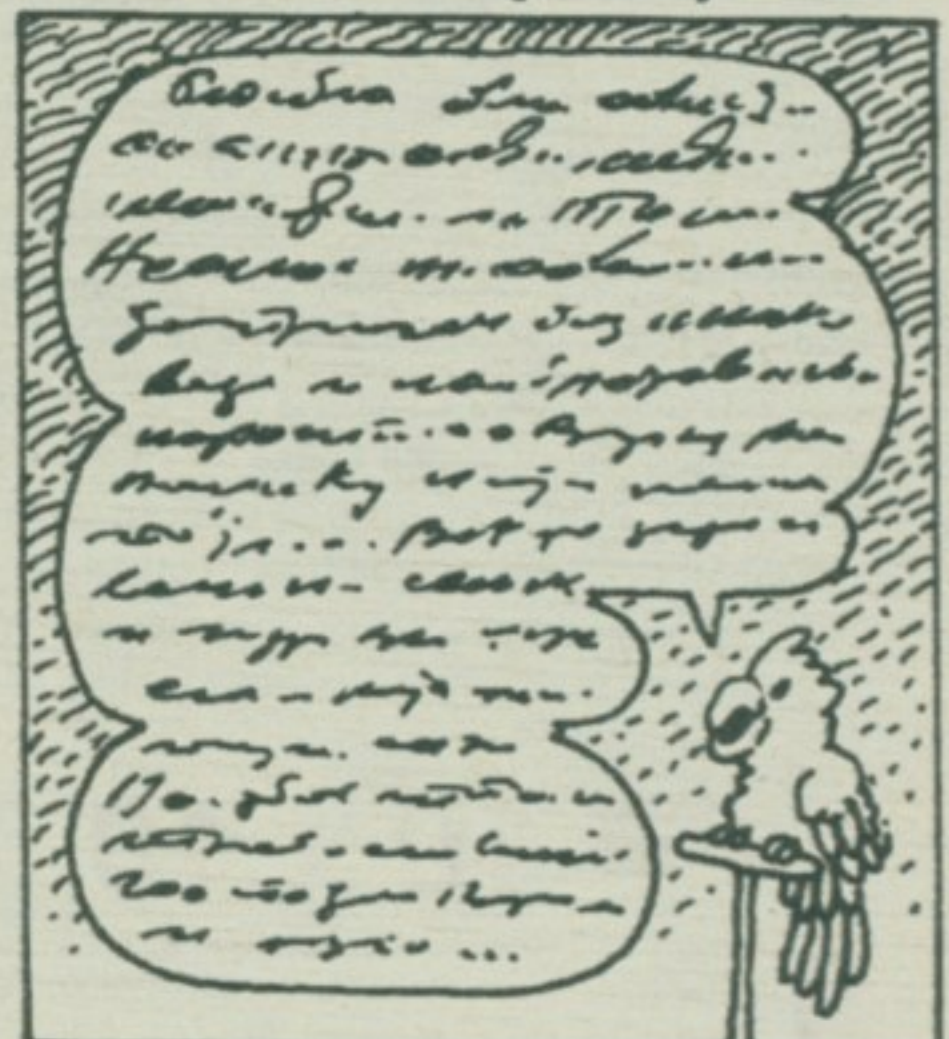
Твој сам дугогодишњи чита-лац и имам за тебе два питања. Ко је био Ото фон Бизмарк и да ли мали аустралијски таласаст папагаји могу да се науче да говоре?

НЕНАД ЈАНКОВИЋ

Сплитска 3/21

Крагујевац

Чувени немачки државник Ото фон Бизмарк (1815–1898) постао је канцелар Прусије 1862. и отад је непрекидно радио на уједињењу Немачке. После победе над Аустријом 1866. уједињује с Прусијом северне немачке државице и ствара Севернонемачки савез. Немачку је 1871. прогласио за царевину с Вилхелмом I на челу. У унутрашњој политици ослањао се на крупне капиталисте, гушио је политичке слободе и раднички покрет. Због све веће непопуларности и неслагања с новим царем Вилхелмом II напустио је власт

1890. после 28 године готово неограничене владавине.

Папагаја има преко 600 врста али је најпопуларнији мали таласаст аустралијски папагај, звани још и папига. Није много скуп, лако се налази а може да се научи да подражава људски говор. Боље је изабрати мужјака (изнад кљуна има парче плаве коже, код женке је смеђа) јер ће лакше „проговорити“. Ако мислиш да папигу научиш да изговара поједине речи или краће реченице, командо, купи га док је још млад (око 5 недеља). Труди се да му прилазиш у исто време, полако, не вичи, не маши рукама да га не би преплашио. Понављај му, за почетак, увек исту реч која треба да садржи што више самогласника. Буди стрпљив, папагај може да „проговори“, после упорног рада, тек за месец, два дана. Има случајева да папагаји „знају“ и по 500 речи.

Тако слатко лаже

Молим вас да ми објасните појам демагогије јер често чујем ту реч а не знам шта значи.

МИЛИЦА АЋИМОВИЋ
Београд

Демагог потиче о грчких речи и значи вођа народа. У старој Грчкој тако су звали људе који су својим личним угледом, речитошћу вршили велики утицај на народне скуп-

штине. Данас се користи у пре-корном смислу као – заводник на-рода односно онај који ласкајући народу, долази до власти. Рећи ћеш неком да је демагог ако, чес-то немајући право мишљење, го-вори оно што зна да би други во-тели да чују.

Фића 100 пута скупљи

Молим вас, ако сте у могућ-ности, одговорите ми колика је била цена популарног „фиће“ 1967. године, ради се о опклади.

ЉУБО КАРАНОВИЋ
М. Пијаде 63
Црвенка

Популарни „фића“, ауто који се више не производи, пре двадесет година коштао је 12.600 динара или, ако више волиш – милион и двеста шездесет хиљада старих динара. Кад би се данас нашао на тржишту цена би му била, тако су нам рекли у „Застави“, око 150 милиона (старих) динара.

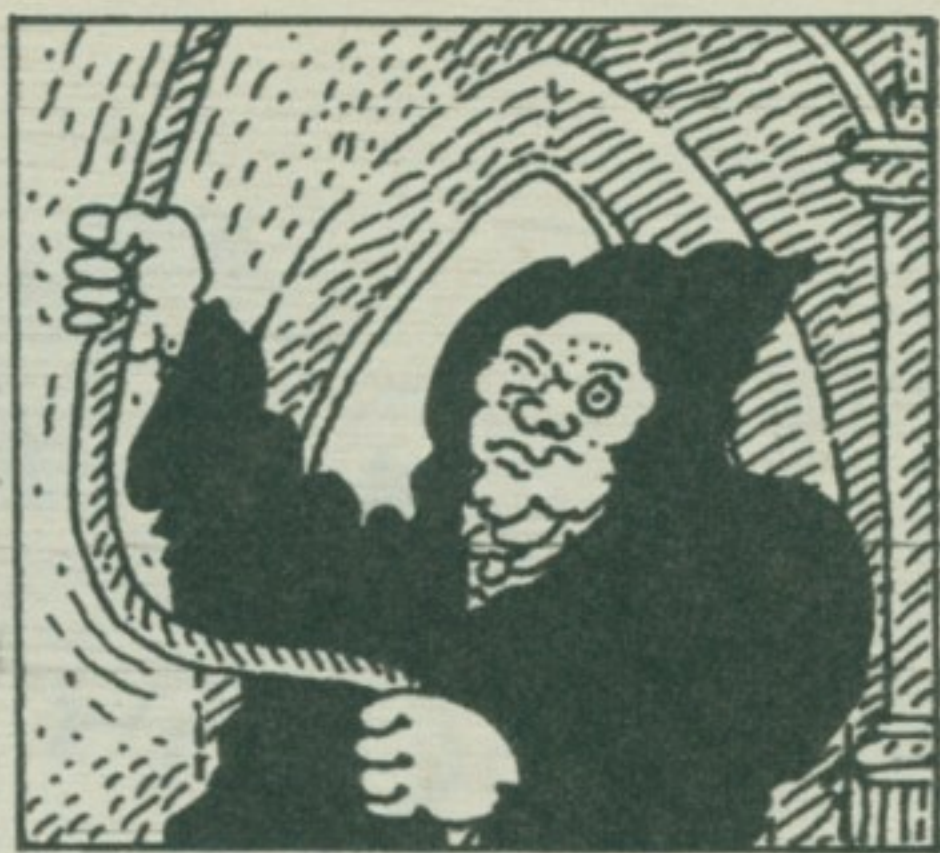
Шта је правилно?

Твој сам верни читалац још из времена када смо Бранку Ћопићу цртали бркове и бојили старог доброг фићу. Нисам до сада писала, а сада морам јер је у рубрици „тражимо пријатеље“ писало: Бул. Авноја. Зар је то исправно?

Станарка зграде бр 2
Бул. АВНОЈ-а
Нови Београд

Реч АВНОЈ је временом прерас-ла у именицу па због тога није грешка ако се пише Авној. Сличан пример је Танјуг, скраћеница од Телеграфске агенције Нова Југос-лавија или Нолит – нова литерату-ра.

Редакција

Квазимодо је писао песме

Недавно сам била у Паризу и посетила многе знаменитости. Одушевила ме је црква Нотр Дам. Молим те да ми кажеш ко је и када саградио ову предивну грађевину и ко је био Ква-зимодо.

ЗИНКА ВИШИЋ
Бањалука

Квазимодо је лик у роману „Звонар Богородичне цркве у Па-ризу“, исте оне цркве која ти се толико допала у главном граду Француске. Роман је написао Вик-тор Иго (1802 – 1885), највећи пес-ник 19. века. Иначе, црква је доби-ла назив по томе што се у старом француском богородица називала нотр-дам. Та грађевина представ-ља један од главних споменика француске ране готике. Почела је да се гради средином 12. века а њени главни делови питичу из следећа два века.

Постоји још један чувени Ква-зимодо. Био је то Салваторе Ква-зимодо (1901–1968), италијански песник који је 1959. године добио Нобелову награду за књижевност.

Лифт ради, али – шта вреди!

Већ неколико година одла-зим на Авалу са жељом да са торња посматрам Београд и ње-гову околину. Лифт на торњу уоп-ште не ради, па те молим, драги „Забавниче“, да се распиташ и од-говориш ми хоће ли се неко сетити да га поправи.

НЕМАЊА ПАЈДАЧКИ
ученик II/5
Заплањска 1, 8
Београд

Ми смо се, Немања, распитали, али те одговор неће нимало обра-довати. Лифт на торњу ради али само за оне који су тамо запосле-ни. Онај за „обичне смртнике“ се поправља већ неколико година а, по свој прилици, тако су нам рекли одговорни, неће радити ни следе-ћих годину, две.

Читалац из Ниша заваљава траг

Анонимни читалац из Ниша шаље нам два писма са пе-чатом Скопља. А у писмима? Нани-зана увреда до увреде па све то још зачињено и оним глаголима ко-ји нису за штампу. Жали се да му нисмо одговорили на питање а јав-љао се више пута. Пиши нам поно-во, трудићемо се да ти одговорим. Али, морамо и теби и другим нашим верним читаоцима само не-што да кажемо. У нашу редакцију дневно, у просеку, стигне двадесе-так писама. Заиста не можемо сви-ма да одговоримо одмах.

Редакција

Сакупљамо, мењамо

Ко сакупља (и, наравно, је-де) чоколадице „животињ-ско царство“, а има дупликате сли-чица нек се јави нашим читаоцима: Вирник Полона, Зг. Језерско 140, 64206 Језерско и Недиму Туни, Пожегина 10, 71000 Сарајево!

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Славица Драмлић, Радос-ша Бојовића 7, 31230 Ари-ље – има 12 година, одго-вара свима.

Флорсан Пинтар, Ровте 12, 64244 Поднарт – има 11 година, сакупља постере.

Јелена Илијашевић, Гроб-љанска 26, 11272 Доба-новци – има 12 година, во-ли рок музику, рукомет и тенис, сакупља постере.

Ивана Новак, Ладислава Краља 9, 42300 Чаковец – има 12 година, воли спорт, музику и путовања.

Дамијан Јецл, Сладка го-ра 2, 63240 Шмарје при Јелшах – има 14 година, сакупља значке, бави се спортом.

Сандра Хребац, Прилаз ЈНА 63, 41000 Загреб – има 12 година, сакупља значке, салвете и постере.

Асја Захировић, Матије Гупца 13а, 88000 Мостар – има 11 и по година, трени-ра рукомет, сакупља сал-вете, постере и луткице, воли музику.

Имате ли и ви добар стрип?

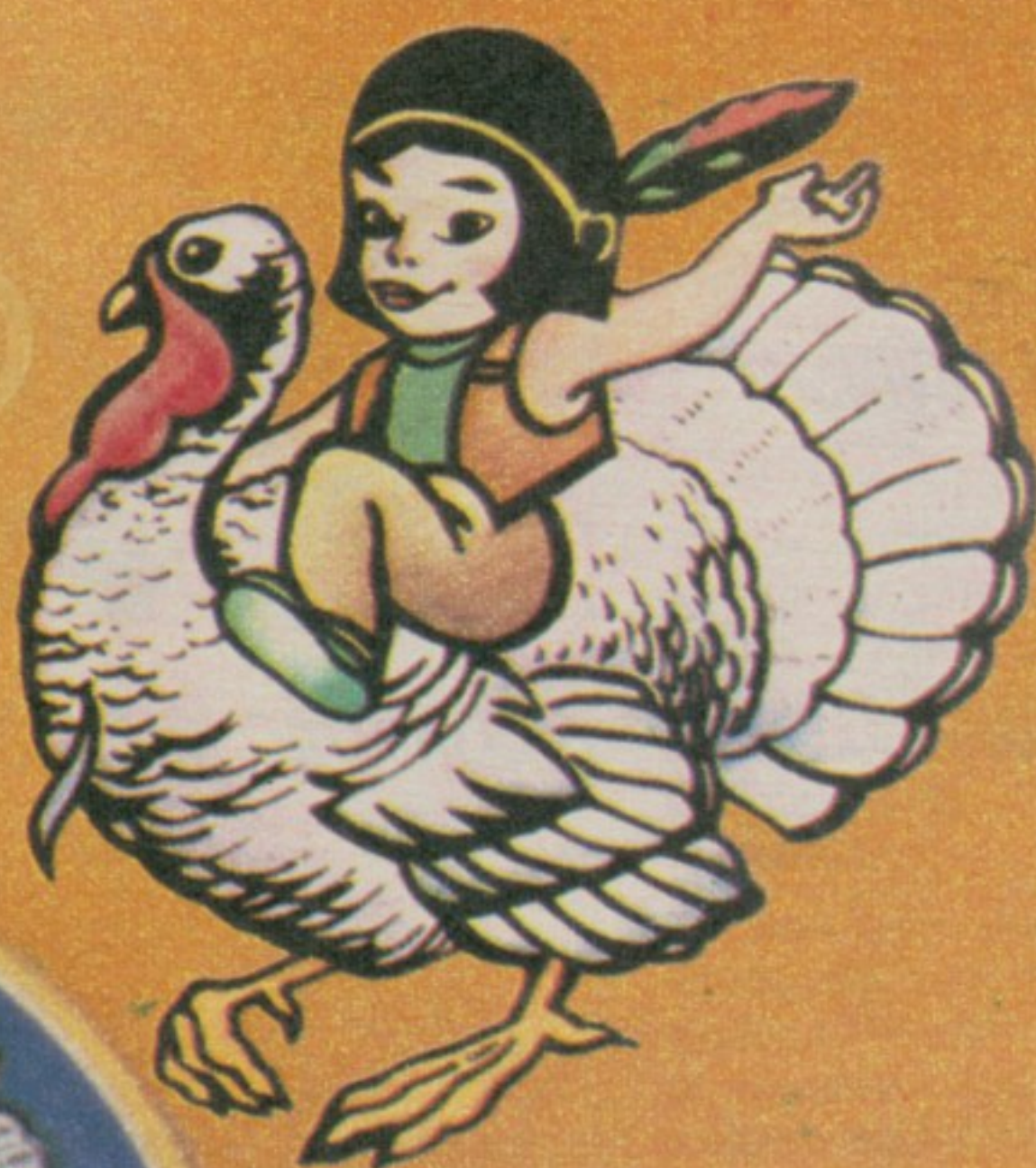
Шеснаестогодишњи Београђанин Немања Смичиклас (Стојана Протића 7) послао нам је овај занимљив каиш стрипа. Видите и сами, његов јунак је једна обична (да ли баш сасвим обична?) мува.

Очигледно је стрип постао врло популаран. Волите га и почињите и сами да га цртате. Ако имате неки оригиналан стрип, по могућности каиш, пошаљите нам! Видећемо да ли је добар и објавићемо га.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

**за деде и баке,
за тате, маме
и малишане!**

какав поклон уз паштету

din don ?

Потражите у својој трговини ћурећу паштету DIN DON! Два су разлога да будете задовољни куповином.

Ћурећа паштета DIN DON припремљена је потпуно природно од квалитетног ћурећег меса, благог укуса, то је лаган, здрав и укусан производ за одрасле и малишане. И не само код куће, већ и у природи, у школи и на радном месту. Право освежење за јеловник!

А други разлог радоваће ваше малишане! Паштета DIN DON им доноси поклон. Брзо ћете сакупити 20 поклопаца са амбалаже DIN DON паштете. Заједно са вашом адресом пошаљите их нама: РО ПУРИС – 51400 Пазин (DIN DON). Ми ћемо за вашег малишана послати поклон:

занимљиву дечју књигу, штедну касицу или јежића – симпатичан сталак за оловке.

Нека изаберу малишани – као што сте ви добро изабрали паштету DIN DON!

Сваки DIN DON – за вас поклон

РО ПУРИС

Пазин

ИЗУМИ, ОТКРИЋА, ДОСТИГНУЋА...

Сунчање без сунца

Лето је и ви сигурно желите да добијете лепу бронзану боју, али се бојите рака коже на који лекари стално упозоравају уколико се претерано излажете сунчевим зрацима. Зато радије остајете у кући у време највећих жега.

Међутим, истраживачи са Универзитета у Аризони открили су синтетички хормон – пептид – који стимулише неке ћелије на кожи да производе меланин, пигмент који помаже да кожа поцрни и штити је од ултраљубичастих зрака. И, што је најважније, тај хормон успорава старење коже и лечи витилиго – бо-

лест која доводи до депигментације коже, а од које болује један до два одсто становништва у свету. Новост за оболеле од витилига је и то што ће сада и они моћи да поцрне помоћу овог хормона.

Научници су овај хормон назвали Мелано-тен и открили да је он хемијска варијација меланина који код

неких животиња (жабе или камелеона) лучи хипофиза и помаже им да у случају опасности промене боју (мимикрија).

Ускоро ће Мелано-тен моћи да се купи широм САД. Продаваће се у таблетама или као помада. Црњење почиње већ кроз два-три дана, а она лепа уједначена бронзана боја

добије се кроз две недеље. Кад хормон престане да се узима, поцрнели слој коже једноставно се ољушти.

Истраживачи тврде да Мелано-тен не штети организму ни на који начин. Напротив, препоручују га пре свега онима који имају осетљиву кожу (да га користе пре него што се изложе сунцу). Онима чија је кожа алергична на сунчеве зраке или болују од витилига.

Мексиканци су Јапанци

Шта је јапански рвач радио у Мексику много векова пре наше ере? – питање је које је Александра фон Вутенау, професора са универзитета у мексичком

граду Пуеблу, мучило од дана када је у брдима Герера нашао глинену статуу источњачког атлете из 1000. године пре наше ере. Ово уметничко дело, тврди он, показује да су Јапанци посетили Америку много пре Европљана. А како су стигли? Чамцима, каже Вутенау и као потврду томе показује фигуру чамца од глине са десет веслача који имају јапанске црте лица.

Вутенау је нашао и грнчарију какву су правили

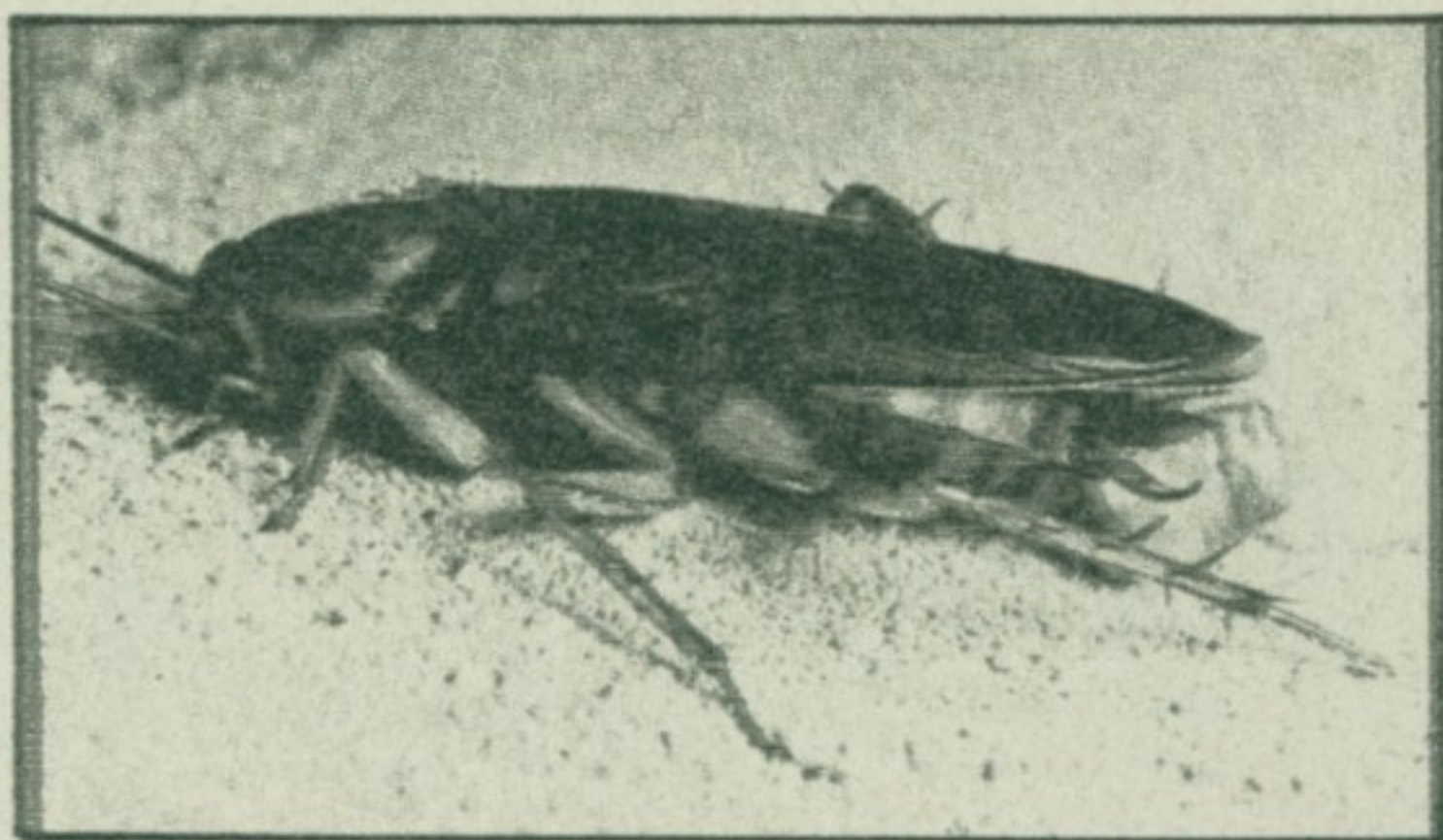
Африканци и Јевреји. По њему, то је доказ да су и они стигли у данашњи Мексико око 500. године пре наше ере. „Перувијански Индијанци веома личе и на Азијате и на Африканце. Имају косе очи као Јапанци, а дебеле усне као Црнци. Све ово ме је уверило“, каже Вутенау да су се у Америку доселили људи из читавог света и населили области од Перуа до Аризоне много пре Колумба.

Човек и бубашваба – рођаци

Човек и, сигурно најнепријатнији кућни инсект, бубашваба блиски су рођаци! То тврде научници из

Америчког министарства пољопривреде који су, у борби против бубашваба, открили у мозгу овог инсекта хормон неуропептид који је исти као код човека. Сличност је толика да искључује случајност, тврде научници.

Пошто неуропептиди помажу при варењу хране, хемичар Роналд Нечмен, верује да ће сада моћи да успори размножавање ових инсеката, ако не и да

их потпуно уништи. Научници ипак не могу једноставно да издвоје сам неуропептид да би променили генетски код бубашваба. „Али, ми ћемо ту формулу да употребимо као модел да бисмо створили нов инсектицид“, каже Нечмен. Ако ништа друго, надајмо се да ће бар да их уморе глађу.

Зато добро размислите пре него што згазите „свог рођака“.

Пирамиде нису градили робови

Сви верујемо да су чувене египатске пирамиде градили хиљаде и хиљаде робова осуђених да читав

свој живот проведу теглећи претешке камене блокове. Замишљамо их како раде у савршеном реду, док поред њих стоје надзорници и бичем их нагоне на послушност.

Међутим, британски археолог Розали Дејвид тврди да ипак није било тако. Пирамиде су градили независне занатлије који су припадали средњој класи. Розали, египтолог у Манчестерском музеју, поново је испитала предмете и документа која је наша њена чувена колегиница Петри Флиндез још у прошлом веку. Детаљном анализом и тумачењем тих докумената Розали је открила да су градитељи пирамида били слободни, а не робови.

Зашто су Пигмеји мали

Пигмеји су ниског раста јер за разлику од других народа најмање добијају у висини у пубертету – закључили су Томас Мерими, са универзитета у Флориди, и његове колеге из Цириха и Стенфорда. Истраживачи су поредили висину, брзину раста и количину хормона раста код

Пигмеја са неким афричким народима који важе за мале. И, закључили су да су Банту мушкарци за 10 cm нижи од просечног Американца, Папуанци 25 cm, а Пигмеји чак 32 cm. Много упечатљивији податак од овога је да Банту порасте 32 cm, између 10. и 16. године, а Пигмеји само 20 cm.

Истраживачи су открили и значајну разлику у количини фактора раста у крви код ових народа. Деца Пигмеја у просеку имају 89 такозваних нанограма у милилитру крви, док Американци имају 100 ng/ml. У пубертету је та разлика много већа – 435 ng/ml према 154 ng/ml.

